

Glasiło Mestne občine Ljubljana, številka 5, 6, letnik XIV, maj, junij 2009, ISSN 1318-797X

Ljubljana

4
Napovedani
projekti v Ljubljani
potekajo po načrtu

26
50 let Slovenskega
mladinskega
gledališča

8
Častna meščana
dr. France Bučar
in Miran Goslar,
dobitniki nagrad
in plaket

19
Zaključen
mednarodni natečaj
za prenovu
stadiona Bežigrad

Otvoritev 31 neprofitnih stanovanj JSS MOL na Viški cesti 21 je bila 9. aprila.

16. aprila je direktor Energetike Ljubljana Hrvoje Drašković predstavil novo sončno elektrarno.

21. aprila je bil odprt povsem prenovljen Hrvatski trg.

Mestni praznik 14. april je zaznamovala razstava prof. Marijana Tršarja *Videnje barvne drugačnosti*.

Od 7. maja je odprt je nov most na Špici.

Letošnjega Pohoda ob žici 2009 se je udeležilo nad 20.000 pohodnikov, med njimi tudi podžupan Aleš Čerin.

Pevski zbor OŠ Vide Pregarc na otvoritvi Šmartinskega parka.

V zaprtem delu mestnega središča že ves mesec brezplačno vozita dve električni vozili z imenom Kavalir, ki ga je prometu predal župan Zoran Janković.

Brici so 21. maja pred Mestno hišo takole uprizorili praznik češenj.

28. aprila je bil odprt novi del žarnega pokopališča Žale avtorja akad. prof. Marka Mušiča.

Na Poti spominov in tovarištva je bilo zasajenih 50 novih dreves, darilo podjetja BMW Group Slovenija.

Maturantska parada 2009 je letos izzvenela z zaprisego o nenasilju.

OŠ Franceta Bevka ima od 8. aprila novo kemijsko učilnico.

Enota Biba vrtca Najdihojca je 23. aprila dobila prenovljene in nove prostore.

Fotografije: Miha Fras, Dunja Wedam, Jaka Adamič, Jakše&Jeršič
Podeželje v mestu - dobrote slovenskih kmetij na Pogačarjevem trgu 24. aprila.

Odgovor župana glede napovedanih projektov, ki potekajo po načrtu	4
Mestni nagrajenci: častna meščana dr. France Bučar in Miran Goslar, nagrajenca Rudi Španzel in SOS telefon, dobitniki plaketa Barbara Rogelj, dr. Milutin Pavlovič, Radio Kaos, PDG Podutik Glince	8
Intenzivne priprave na Ljubljano – svetovno prestolnico knjige 2010	14
Akademik Tone Pavček: Esej o Otonu Župančiču ob 60-letnici smrti	16
Zaključen mednarodni natečaj za obnovo stadiona za Bežigradom	19
Pogovor z Jocem Pečecnikom in Markusom Pfistererjem	22
4. Evropsko univerzitetno prvenstvo v rokometu	24
Festival Ljubljana 2009	25
50 let Slovenskega mladinskega gledališča	26
Zajtrk ob Ljubljanici	29
Titova cesta	30
Mestna kronika	32
Dan z Gasilsko brigado Ljubljana	34
Nadgradnja hidravličnega delovanja kanalizacijskega sistema	36
Druga faza testiranja mestne kartice urbane	37
Učenci OŠ Poljane v šolski knjižnici	38
Četrtni razgledi: Poziv za izgradnjo podzemnih garaž in parkirnih mest	40
Nagrajeni spis Ljubice Garbajs in pesem Nade Mihelčič	42
Nagrajena fotografija Valentina Skubica	43
Ljubljanske novice	44
Okoljske meritve	47
Telefonska anketa o novem upravnem središču MOL	48

Fotografiji na naslovnici: Miha Fras
Zgoraj: Otvoritvena slovesnost novega mostu na Špici;
spodaj: župan z novima častnima meščanoma dr. Francetom Bučarjem in Miranom Goslarjem.

Avtorica nepodpisanih besedil je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1. Zanj: župan Zoran Jankovič. Uredniški odbor: Mitja Meršol (predsednik), Vesna Kos-Bleiweis, dr. Jožef Kunič, Eva Strmljan Kreslin, Marija Šterbenc. Odgovorna urednica in lektorica: Nada Šumi, kontakt: 041/737 863, glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Avtorica logotipa: Petra Černe Oven, Studio ID, Oblikovalska zasnova: Miljenko Licul. Naslov uredništva: Glasilo Ljubljana, Dalmatinova 1, Ljubljana. Tisk, grafična priprava, prelom, fotoliti in trženje oglasnega prostora: Schwarz d.o.o., Koprška 106 D, 1000 Ljubljana, kontakt: 051/669 233. Naklada: 117.500 izvodov. Natisnjeno na okolju prijaznem papirju. Glasilo brezplačno prejme vsako gospodinjstvo v Mestni občini Ljubljana.

»Vedno samo o perspektivah«

Oba velika moža, soustanovitelj slovenske države dr. France Bučar in legendarni gospodarstvenik Miran Goslar; bi lahko vstopila v krog častnih meščanov že davno, a je njuna simbolna avtoriteta, ki jo ožarja podeljeni naslov, Ljubljani in Sloveniji v tem trenutku še posebej nepogrešljiva. To velja tako za odnos do polpretekle zgodovine, ki se je v Ljubljani izkazal ob poimenovanju Titove ulice, odnos, v katerem še zmeraj ni soglasno prepoznana »duhovna osvobojenost naših ljudi«, ki jo je prinesel narodnoosvobodilni boj in se po mnenju dr. Franceta Bučarja neposredno veže na slovensko osamosvojitve, kot tudi za to, »da se Ljubljana opredeljuje za tiste temeljne vrednote, ki so predpogoj za zdravo družbo, na kateri lahko z zaupanjem temeljimo svojo bodočnost«.

Zdi se, da prav zaradi teh temeljnih vrednot, o katerih govori častni meščan prof. Bučar, Ljubljani v sedanji konstelaciji mestnega vodstva uspeva na vseh področjih. Unesco je Ljubljano prepoznal za svetovno prestolnico knjige, za katero potekajo intenzivne priprave in podpisi dogovorov in ob katerih je častni meščan akademik Tone Pavček Ljubljani poklonil enega najlepših esejev o pesniku Otonu Župančiču, v svojo umetniško delavnico so nam dali pokukati še nekateri drugi umetniki, o knjigah pa so se razgovorili tudi učenci OŠ Poljane, ki jih zna za branje okužiti strastna knjižničarka. Mednarodni poletni Festival Ljubljana ima vsako leto prominentnejše goste, njegov umetniški vodja pa je bil ponovno izvoljen za predsednika Evropskega združenja festivalov, Slovenskemu mladinskemu gledališču, ki praznuje 50. rojstni dan, je Evropska komisija podelila naslov evropski ambasador kulture. Mednarodni urbanistični natečaji prinašajo mestu vrhunske projekte, ki jim pogoje postavlja budno umetniško oko podžupana prof. Janeza Koželja. Tako je vse v teku, da se za Bežigradom začne prenova Plečnikovega stadiona. Ob njej investitor Joc Pečecnik priznava, da mu je pogum za zahtevno podjetje ulivalo prav mestno vodstvo, o katerem častni meščan Miran Goslar pravi, da »o krizi ljubljanski šefi ne govorijo dosti. Oni vedno govorijo samo o perspektivah in veliko lahko že pokažejo«. Izza zastrtih pročelij se bodo kmalu zasvetili še drugi novi obrazi hiš, kot sijeta prenovljeni Slovenska in Prešernova cesta, kartica urbana že zdaj kaže, koliko časa in denarja bomo prihranili, nevidni sistem, ki bo podtalno čistil mestni reki, bo postopoma umaknil s cest zapore ... Za malo denarja si bo mogoče kupiti garažo ali parkirno mesto v večini mestnih stanovanjskih naselij.

Kot vse ovire, ki se postavljajo na pot tistim, ki jih vodijo jasne vizije, so dobrodošle tudi vse kritike, ki jih v času nezaustavljivega razvojnega razmaha Ljubljane na posamezne projekte naslavljajo posamezniki ali interesne skupine. Pomagajo namreč izostriti zastopana stališča in pridobiti dobre ideje. Tudi zloženka z nekorektnimi sporočili o poteku napovedanih projektov v Ljubljani, ki je zakrožila po mestu, je zato lahko le spodbuda, da tudi sredi leta natančno predstavimo trenutno fazo poteka projektov, za katero se je župan Zoran Jankovič sicer zavezal ob koncu vsakega leta. Ker je pomladno zelenje poudarilo novo zasajene aleje dreves, prenovljeni Trnovski pristan z novim mostom na Špici, prenovljeni Hrvatski trg in na 12,7 hektara razprostirajoči se novi Šmartinski park, predstavitev vabi tudi na ogled v živo – peš, na kolesu, z vlakcem, z ladjico, z vzpenjačo, v prometno zaprtem središču pa po opravih z novima brezplačnima električnima Kavalirjema ...

Gasilci Gasilske brigade Ljubljana so na dan, ki ga je z njimi preživela sodelavka pisateljica in slikarka, gasili požar v samskem domu v Šentvidu daleč čez predpisano mejo, ameriško imenovano No-Go, naprej ne gre več. Prav to preseganje ovire No-Go bo lahko opazil vsakdo, ki bo se bo želel prepričati, kako gre napovedanim projektom v Ljubljani. Če upoštevamo, da se jim jih je pridružilo še daleč nad sto, lahko rečemo, da ta meja sploh ne obstaja in se namesto tega uveljavlja zakonitost, da je z dobro voljo mogoče tudi nemogoče.

Veliko dobre volje ob vstopu v poletje!

Nada Šumi, odgovorna urednica

Napovedani projekti

Odgovor župana Zorana Jankovića na zloženko

Foto: Miha Fras

24. aprila sta župan Zoran Janković in mag. Maja Simoneti odprla novi Šmartinski park na prostoru nekdanjih vrtičkov pri Žalah; župan je k rezanju traku povabil tudi učenko 5. razreda OŠ Vide Pregarc Nino Pestotnik, članico šolskega pevskega zbora, ki je zapel na otvoritveni slovesnosti. Urejeno območje parka obsega 12,7 hektara, idejna zasnova pa je delo avtorske skupine: mag. Maja Simoneti, Tanja Maljevac, Dušan Stupar, Urška Krajnc in Maša Šorn; konzultanta dr. Jože Bavcon in podžupan prof. Janez Koželj.

Pred časom je na nekatere naslove v Ljubljani prispela zloženka, ki poskuša v besedi in sliki nekorektno prikazati uresničevanje 22 projektov, ki jih je župan meščankam in meščanom obljubil na volitvah. Čeprav smo v tem času dobili povsem preurejen Trnovski pristan z atraktivnim novim mostom na Špici, so se avtorji potrudili prikazati dva prizora s podpisoma, ki intenzivno urejanje nabrežij Ljubljanice demantirata, o kartici urbani je zapisano, da je izgovor za podražitve, čeprav je res prav nasprotno, odstranjeni črnuški vikendi, za rušenje katerih je mesto poskrbelo na mestnih zemljiščih, so tendenciozno prikazani s kupom smetišča, tovarna Rog, kjer poteka razpis za javno-zasebno partnerstvo za izgradnjo na mednarodnem natečaju pridobljenega projekta prenove, pa je kot nasprotni dokaz, da se načrt uresničuje, dobila klavno fotografijo sedanjega stanja. Zloženko je na naslove Ljubljančank in Ljubljančanov razposlal Mestni odbor SDS. Župana Zorana Jankovića smo poprosili, da razposlano zloženko komentira in ponovno pojasni, kako dejansko poteka delo v zvezi z napovedanimi 22 projekti, ki so bili poleg številnih drugih obširneje predstavljeni tudi v decembrski številki glasila in so prebivalci Ljubljane o njih sproti obveščeni na spletnih straneh Mestne občine Ljubljana, vsakdo pa lahko stanje sam preveri tudi na terenu.

Spoštovani gospod župan, kako komentirate zloženko z nekorektnimi sporočili o izvajanju napovedanih projektov?

Zelo enostavno: popolnoma razumem, da me SDS ne more imeti rada, ker sem pomagal, da je izgubila volitve, saj sem v času parlamentarnih volitev pozival, naj se volivci opredelijo proti Janezu Janši, ki je s svojimi kadrovske cunami uničil pomemben del slovenskega gospodarstva (Luko Koper, Interevropa, Hit ...), predvsem pa moralno-etične vrednote. Vendar pa ne razumem mestne SDS in predvsem ne mestnega svetnika Dimitrija Kovačiča, ki je kot član Ljubljanskega mestnega sveta in Državnega zbora Republike Slovenije zagovarjal sprejem novega zakona, s katerim so Ljubljani »ukradli« 60 milijonov evrov letno. Ponovno poudarjam, da je bil zakon, s katerim je Janez Janša Ljubljano kaznoval za svobodno demokratično odločitev Ljubljančank in Ljubljančanov, sprejet tri tedne po volitvah, 17. novembra 2006, na dan, ko sem prevzel župansko verigo.

Ali ste pripravljeni ponovno razložiti, kako napovedani projekti napredujejo?

Navado imam, da vsako leto ob obletnici nastopa svojega mandata meščankam in meščanom predstavim presek stanja oz. poteka teh projektov. A sem, če ne gre drugače, pripravljen to narediti ponovno za vse tiste, ki si stanja ne morejo ogledati na terenu ali pa so mogoče pozabili, za katere projekte sploh gre. S tem jih želim povabiti, da si ogledajo napredovanje projektov. Bilo bi lepo, če bi na katero od otvoritev prišli tudi mestni svetniki SDS, namesto da vztrajno ponavljajo, da nismo ničesar naredili.

1. Barjanska cesta (napovedana za 2007, projekt je izveden)

Je dokončana in pomeni pomembno pridobitev za hitrejši vstop in izstop iz mesta.

2. Sklenitev notranjega cestnega obroča z ureditvijo Njegoševe ceste z mostom čez Ljubljanico in garažno hišo na Bohoričevi (napovedana za 2008, končana bo 2010)

V teku je razpis za izbor izvajalca, julija letos se začne gradnja. Zamuda je nastala zaradi dolgotrajnega odkupa denacionalizacijskega objekta.

3. Parkirna hiša pod mestno tržnico (napovedana za 2009, končana bo 2011)

Zanjo poteka pridobivanje gradbenega dovoljenja, začetek gradnje zamuja tudi zaradi nagajanja prejšnjega ministra za kulturo, ki je član SDS. Kljub temu bo Mesarski most zgrajen do konca letošnjega poletja.

4. Parkirna hiša pod Kongresnim trgom (napovedana za 2010, končana bo v 2010)

Gradnja je v teku.

5. Gradnja Potniškega centra Ljubljana (napovedana za 2010, MOL je svoje obveznosti izpolnila)

Mestna občina Ljubljana je svoje obveznosti izpolnila, mestni svet je sprejel akt, po katerem morata biti javni in zasebni del odprta sočasno, s čimer smo v projektu zaščitili javni interes. Poleg tega smo s sprejemom občinskega prostorskega načrta kot pogoj postavili tudi poglobitev železnice. Zdaj je na potezi zasebni partner.

v Ljubljani potekajo po načrtu

z neresničnimi podatki

6. Ožvitev promenade med Tivolijem in Ljubljanskim gradom (napovedana za 2008, projekt je izveden)

Promenada je urejena skupaj z urejeno peš cono v središču mesta, ki jo bomo v prihodnje še razširili. Po promenadi sta Ljubljančankam in Ljubljančanom ter obiskovalcem brezplačno na voljo dve električni vozili, namenjeni prevozu posameznikov, ki teže hodijo, mamicam z otroki in drugim.

7. Obogatitev programov v Tivoliju, realizacija projekta Ilirija (napovedana za 2010, izvedba bo v 2010)

Tivoli je živ: odprli smo prenovljen Tičistan, novo kavarno v Tivoljskem gradu, dobro obiskane so razstave na prostem, joga v parku, knjižnica pod krošnjami ...

V projektu Ilirija poteka razpis za javno-zasebno partnerstvo, začetek gradnje je predviden na začetku leta 2010.

8. Prenova Plečnikovega stadiona za Bežigradom (napovedana za 2010, gradnja se bo začela v 2010, zaradi širitve projekta v komercialnem delu se bo končala z zamudo)

MOL je v projektu družbenik skupaj z GSA in OKS. Zaključen je mednarodni javni natečaj, na katerem je bil izbran zmagovalni projekt, poteka pridobivanje gradbenega dovoljenja.

9. Stadion in večnamenska športna dvorana v Stožicah (stadion napovedan za 2008, oba športna objekta bosta končana 30. 6. 2010)

Športna objekta se gradita.

10. Ožvitev nabrežij Ljubljanice z mostovi (napovedana za 2010, končana bo pred rokom)

Obrežje Ljubljanice je obnovljeno (celotna ureditev Trnovskega pristanišča), obnovljena sta Karlovški most in most Hradskega, odprt je nov most na Špici. Ureja se Breg, v letošnjem letu bodo zgrajeni še trije mostovi čez Ljubljanico in urejen Krakovski pristan.

11. Ožvitev bregov Save z rekreativnimi površinami in izletniškimi točkami (napovedano za 2010, končano bo 2010)

Z mestnih zemljišč so odstranjene črne gradnje, področje je v fazi urejanja za športno rekreacijsko površino.

12. Obnova kanalizacijskega sistema v središču mesta; Rakova jelša (napovedana za 2010, končana bo 2010)

Projekt je v izvedbi, od 543 objektov le za 3 še ni bil začet postopek legalizacije.

13. Nadgradnja Regijskega centra za ravnanje z odpadki (RCERO) Ljubljana na območju odlagališča nevarnih odpadkov Barje (napovedana za 2010, redno obratovanje VI. in V. odlagalnega polja se bo začelo 2009, infrastruktura za čistilno napravo za izcedne vode bo dokončana v 2009, celoten projekt bo končan 2013)

Projekt je v izvedbi. Ob njem posebej poudarjam, da je Mestna občina Ljubljana za projekt, vreden 143 milijonov evrov, pridobila evropska kohezijska sredstva v višini 77,5 milijona evrov. To je doslej največji kohezijski projekt Slovenije.

14. Mestna negovalna bolnišnica (napovedana za 2010, prvih 100 postelj bo na voljo v I. 2009)

V dogovoru z Ministrstvom za zdravje bo septembra letos v prostorih stare Pediatrične klinike na Vrazovem trgu začasno urejen negovalni oddelek s 100 ležišči, kar bo osnova dolgoročnega

Fotografije: Jakše&Jeršič in Dunja Wedam

Barjanska cesta je dokončana.

V gradnji je nova cesta Mivka-Barjanska.

Za novo cesto Roška-Njegoševa je bila porušena hiša.

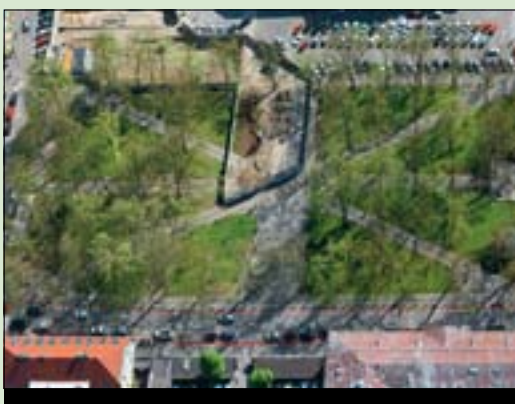
Julija se začne gradnja mostu čez Ljubljanico skupaj z gradnjo ceste Roška-Njegoševa.

Mesarski most bo zgrajen do konca poletja.

Idejna zasnova: Jurij Kobe Atelier arhitekti in sodelavci
Za gradnjo parkirne hiše pod Tržnico poteka pridobivanje gradbenega dovoljenja.

Gradnja parkirne hiše pod Kongresnim trgom je v teku.

Promenada Tivoli je urejena skupaj s peš cono v središču mesta.

Napovedani projekti v Ljubljani potekajo po načrtu

Odgovor župana Zorana Jankovića na zloženko z neresničnimi podatki

Za prenovo Plečnikovega stadiona poteka pridobivanje gradbenega dovoljenja, zaključen je mednarodni arhitekturni natečaj.

V gradnji sta športna objekta stadiona v Stožičah.

Prenovljen je Trnovski pristan.

Zgrajena je brv na Špici.

Na mestnih zemljiščih so porušeni vrtnički za Savo

Obnova kanalizacijskega sistema na Rakovi jelši poteka po termiskem načrtu

V teku je projekt nadgradnje Regijskega centra za ravnanje z odpadki RCERO, za katerega je Ljubljana dobila 77,5 milijona evropskih sredstev.

V stari Pediatrični kliniki bo septembra na voljo 100 postelj kot osnova dolgoročnega reševanja potreb po mestni negovalni bolnišnici.

reševanja potreb po mestni negovalni bolnišnici.

15. Gradnja 3000 novih stanovanj v Stanežičah (napovedana za 2010, doslej soglasje za gradnjo 10.000 stanovanj zunaj Stanežič)

Mestna občina Ljubljana je s spremembo prostorskih aktov omogočila gradnjo okoli 10.000 stanovanj, zgrajenih pa je že več kot 3000, vendar ne v Stanežičah. Samo JSS MOL je v tem času pridobil 800 stanovanj, približno toliko se jih še gradi oz. pridobiva.

16. Obnova Roga (napovedana za 2010, končana bo 2010)

Zaključen je mednarodni arhitekturni natečaj, v teku je razpis za javno-zasebno partnerstvo.

17. Dom za starejše občane z varovanimi stanovanji (napovedan za 2009, končan 2009)

Dom v Trnovem z varovanimi stanovanji je zgrajen, poteka opremljanje, odprt bo letos. Ob tem smo kupili 12 varovanih stanovanj v Murglah.

18. Gradnja dodatnih vrtcev (napovedana za 2010, nov vrtec bo v Podutiku 2010)

V letu 2008 smo zgradili in prenovili prostore vrtcev za dodatnih 1094 otrok, v letu 2009 pa jih bomo uredili še za dodatnih 1000 otrok. Pridobili smo donacijo vrtca v Podutiku, začetek gradnje bo v začetku leta 2010.

19. Študentski domovi ob Vojkovi (napovedani 2010, končani bodo 2010)

Mestna občina je za izgradnjo študentskih domov izvedla vse svoje obveznosti, gradnja se bo začela poleti letos.

20. Nadaljevanje naložb v tehnološke parke (napovedano 2010, otvoritev je bila 2007)

Tehnološki park Ljubljana je bil odprt 7. decembra 2007, poteka nadaljnja dogradnja parka.

21. Kulturni kare na Metelkovi in akademije na Roški

Mestna občina je uredila vprašanje lastništva Metelkove in je zdaj lastnica zemljišča, upravljanje pa je prepustila avtonomiji Metelkove mesta. Za akademije na Roški je mestni svet MOL sprejel potrebne prostorske načrte, zdaj je na potezi vlada, da začne z gradnjo.

22. Center mladinske kulture v Šiški (napovedan za 2007, otvoritev bo 2009)

Tehnični pregled objekta bo junija, otvoritev pa jeseni letos.

Prosim, če lahko meščankam in meščanom ponovno poveste, kolikšno pocenitev pomeni uvedba kartice urbane, zakaj je bilo za njeno izdelavo izbrano podjetje Ultra in zakaj se primestni promet izčlenjuje iz Ljubljanskega potniškega prometa?

Lahko povem le, da urbana dejansko pomeni pocenitev, saj bodo potniki z njo brezplačno prestopali z avtobusa na avtobus v roku 90 minut, prav tako pa se bodo zdaj lahko brezplačno vozili otroci do 6. leta, prej do 4. leta. Podjetje Ultra je bilo izbrano na javnem razpisu, pravilnost izbora pa je potrdila tudi Državna revizijska komisija, ki je zavrnila pritožbo konkurenčnega podjetja. Primestni promet se izčlenjuje in prodaja, ker sosednje občine niso želele sofinancirati izgube. Celoten denar od prodaje bomo namenili izboljšanju mestnega prometa. Letos bo Javno podjetje LPP kupilo 39 novih avtobusov za mestni potniški promet. Navajanje SDS o podražitvi je

čista laž; domnevam, da sodijo po sebi in svojih lastnih dejanjih tudi v primeru provizij, ki mi jih v svojih pozivih prav tako očitajo.

Kako pa odgovarjate na fotografiran kup smeti za Savo, pod katerim piše, da je na mestu nekdanjih vrtičkov za rekreacijo in poceni zdravo zelenjavo »opustošenje in ekološka katastrofa«?

Objavljena fotografija me po vsem tem prav veseli, ker je očitno, da Dimitrij Kovačič oz. SDS podpira in zagovarja črne gradnje za Savo, med njimi tudi nekatere hišice z bazenom, zato mu na tem mestu odgovarjam s fotografijo novega Parka Žale, kjer so bili nekoč prav tako vrtički. Prav tako me veseli, da mestni svetnik priznava, da je stranka SDS manj močna v mestih, kar me nikakor ne preseneča, saj deluje v škodo mesta. Sicer pa je v pripravi nov prostorski načrt, ki bo določal lokacije za urejene vrtičke.

Predsednik Četrtnega odbora SDS Dravlje Klement Perko v zloženki piše, da ste bili na zboru krajanov zaradi napovedane gradnje stolpnic tako izžvižgani, da ste »hitro odnesli pete«. Kaj pravite na to?

Na vseh srečanjih s predstavniki Četrtno skupnosti Dravlje sem bil sprejet izjemno korektno, zato lahko rečem samo to, da si je gospod Perko to izžvižganje ustvaril sam pri sebi. Uvedene so bile spremembe potniških linij v dogovoru s Četrtno skupnostjo Dravlje, prav tako so bile lani in letos vse šole in vsi vrtci zaščiteni z ograjami, dokončno pa bodo letos odstranjene tudi vse azbestne strehe na šolah in vrtcih.

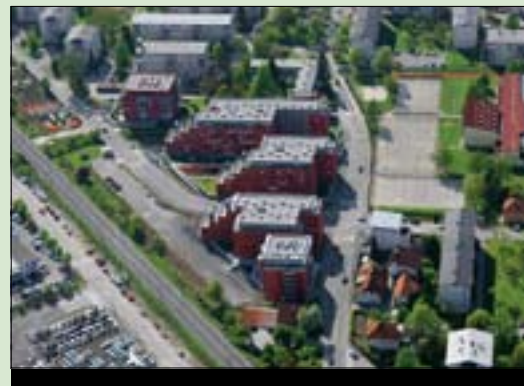
Kako pa odgovarjate na uvodnik zloženke z naslovom *Prestolnica je simbol državnosti*, ki napoveduje *Resolucijo o Ljubljani z argumenti, da mora Ljubljana postati mesto kulture, stičišče vseh Slovencev, mesto športa, mesto mladih, univerzitetno mesto ...?*

Gospodu Petru Sušniku odgovarjam z nekaterimi dejstvi o Ljubljani, ki je evropska prestolnica in ima letno 14.000 kulturnih dogodkov, pri čemer se je Janez Janša potrudil, da je v času predsedovanja Svetu Evropske unije vse dogodke organiziral zunaj Ljubljane, »stičišča vseh Slovencev«. Ljubljana za kandidaturu za Svetovno prestolnico knjige 2010 ni potrebovala soglasja vlade, zato tudi ni bilo nepotrebnih zastojev in nagajanj, na koncu smo bili najboljši. Unesco je naslov Ljubljani podelil v veliki konkurenci svetovnih mest, tudi Dunaja, St. Petersburga, Lizbone ... Evropska raziskava o kulturni ponudbi pa je pokazala, da so prebivalci Ljubljane izjemno zadovoljni s kulturno ponudbo v Ljubljani; prehiteli smo celo Prago. Gospod Sušnik zavaja z zaskrbljenostjo glede varnosti, saj je Ljubljana po podatkih raziskav najbolj varno mesto v JV Evropi, po Forbesu 5. najbolj idilično mesto v Evropi in po anketi The Rider's Digest najbolj pošteno mesto v Evropi.

Očitno je moral Janez Janša oz. SDS najprej izgubiti volitve, da sta Janez Janša in SDS končno spoznala, da je Ljubljana glavno mesto Slovenije.

V Celovških dvorih je JSS MOL kupil 419 stanovanj za neprofitni najem (od tega jih je SSRS sofinanciral 75).

31 stanovanj je JSS MOL kupil v naselju Viška sončava.

Idejna zasnova: MX-S architectural studio, Barcelona

Zaključen je mednarodni arhitekturni natečaj za Rog, v teku pa razpis za gradnjo v obliki javno-zasebnega partnerstva.

Dom za starejše občane z varovanimi stanovanji je zgrajen in bo odprt letos.

Novi oddelek vrtca Jelka v OŠ Savsko naselje; skupaj je mesto lani zgradilo in prenovilo prostore za 1094 otrok v vrtcih, letos jih bo še za 1000.

Tehnološki park Ljubljana je bil odprt 7. decembra 2007, poteka nadaljnja dogradnja parka.

Idejna zasnova: Ravnikar Potokar arhitekti

Za umetniške akademije na Roški je Mestni svet sprejel potrebne prostorske načrte.

Center mladinske kulture Šiška bo odprl vrata jeseni.

Najvišja mestna priznanja

Dr. France Bučar in Miran Goslar častna meščana Ljubljane

Foto: Miha Fras

Častna meščana dr. France Bučar in Miran Goslar, nagrajenca Rudi Španzel in Društvo SOS telefon (v njegovem imenu Maja Plaz) in dobitniki plaket Barbara Rogelj (v njenem imenu soproj Dušan Rogelj), dr. Milutin Pavlovič, Radio Kaos (lastnika Aljaž Pengov Bitenc in Andrej Bitenc Pengov) in PDG Podutik Glince, ki letos praznuje 100-letnico (v njegovem imenu poveljnik Aljaž Vigele) z županom Zoranom Jankovičem in predsednico Komisije za priznanja prof. dr. Mileno Milevo Blažič.

8. maja je bila na Ljubljanskem gradu slavnostna seja Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana v počastitev mestnega praznika Ljubljane, ki ga slovenska prestolnica slavi v spomin na osvoboditev Ljubljane 9. maja 1945 in nosi ime dan miru, hkrati pa je ta dan tudi mednarodni dan zmage nad nacizmom in fašizmom in dan Evrope. Župan Zoran Jankovič je na slovesnosti zaslužnim osebnostim javnega življenja podelil najvišja priznanja glavnega mesta Ljubljane. Častnim meščanom sta se letos pridružila zaslužni profesor prava in znameniti humanist dr. France Bučar in legendarni gospodarstvenik Miran Goslar, nagradi glavnega mesta Ljubljane sta prejela akademski slikar Rudi Španzel in Društvo SOS, telefon za ženske in otroke, žrtve nasilja, dobitniki plaket pa so slavistka in zgodovinarica Barbara Rogelj, zaslužni športni pedagog dr. Milutin Pavlovič, uredništvo Radia Kaos in Prostovoljno gasilsko društvo Podutik Glince.

»Ob mestnem prazniku vsem Ljubljančankam in Ljubljančanom iskreno čestitam. Hvala za vaše sodelovanje v skrbi za našo lepo Ljubljano in ker si skupaj z nami prizadevate za čisto, zeleno, mirno in prijazno mesto. /.../ Danes praznujemo pogum, predanost, sodelovanje, solidarnost in dostojanstvo, zaradi katerih je bila Ljubljana pred 64 leti zmagovalka. Z združenimi močmi, zaupanjem in medsebojnim spoštovanjem bomo naše dosežke še okrepili in z roko v roki poskrbeli, da bo Ljubljana tudi v prihodnje svobodna in ponosna ter da bo zmagovala na lestvicah različnih domačih in mednarodnih komisij, ki nas primerjajo z drugimi mesti, predvsem pa je najpomembneje, da bo zmagovala v očeh in srcih Ljubljančank in Ljubljančanov,« je med drugim v slavnostnem prazničnem govoru povedal župan Zoran Jankovič.

zaslužnim osebnostim

Dr. France Bučar – častni meščan mesta Ljubljane

**Prof. dr. Spomenka Hribar
in akad. prof. dr. Tine Hribar**

Prof. dr. France Bučar živi v Ljubljani že od dijaških let naprej – z izjemo partizanskih let. Dr. France Bučar je izjemna osebnost znanstvenega in političnega življenja ne le mesta Ljubljane, temveč naše države, Slovenije! Delovanje prof. Franceta Bučarja temelji na krščanski etiki. Sodobna krščanska etika vključuje spoštovanje človekove svobode in dostojanstva, torej spoštovanje človekovih pravic in svoboščin. Brez osebne, družbene in politične in nacionalne svobode kot take človekove pravice in državljske svoboščine niso uresničljive, zato je logično, da se je bil dr. France Bučar udeležil narodnoosvobodilne vojne, kakor tudi to, da je bil eden od stebrov koalicije opozicijskih strank pod skupnim naslovom Demos od ustanovitve dalje. Leta 1990, po večstrankarskih volitvah, je postal prvi predsednik skupščine RS. Predsedniško funkcijo je opravljal profesionalno, strpno do opozicije; skrajno natančen je bil prav pri pravnih vidikih osamosvajanja Slovenije. S svojim modrim delovanjem in osebno avtoriteto je miril nestrpna pričakovanja in dejanja posameznikov pri osamosvajanju in - na drugi strani - odganjal pomisleke preveč previdnih, saj se je zavedal, da je čas, ko smo imeli priložnost za osamosvojitve Slovenije, pravzaprav zgolj trenutek v zgodovini.

Še posebej pomembno je intelektualno delo dr. Franceta Bučarja! Ni bil le udeleženec narodnoosvobodilnega boja, ampak je tudi njegov pričevalec in analitik. Družbena, politična in duhovna dogajanja pred, med in po vojni je predstavil in analiziral v svojih dveh knjigah: *Usodne odločitve* (izdal Časopis za kritiko znanosti št. 117/118, Ljubljana 1988) in *Rojstvo države* (Didakta d. o. o. Radovljica 2007). »Pričevalec« dogajanja v bistvenem smislu besede pomeni, da dr. France Bučar dogajanje, ki mu je bil sam dejavna in sočutna priča, analizira z intelektualno kritično močjo in etično občutljivostjo. Skušaja prodreti v dogajanje z analizo logike ravnanja vsake strani posebej, vpletene v naš državljski spor med vojno, in njegove posledice po drugi svetovni vojni. Odklanja tako predvojni katoliški teokratizem kakor komunistični totalitarizem. Oba sta, ko sta trčila med vojno skupaj, slovenskemu narodu naredila največ škode in trpljenja.

Temeljni vzrok za slovensko razdvojenost vidi dr. Bučar prav v nepripravljenosti na spravo, zato je tudi bil med prvimi, ki je podprl prizadevanje za spravo v osemdesetih letih. In prav večja spravljenost je botrovala mirnemu prehodu iz socializma v demokracijo in omogočila osamosvojitve, ko smo bili vendarle sposobni stopiti skupaj ... Dosledno zvest svoji krščanski etiki in svojim izkušnjam pa je dr. Bučar občutljivo zaznal tudi avtoritarne in celo totalitarne težnje dela Demosa in stranke, katere član je bil, Slovenske demokratične zveze, zato je ob njeni razdelitvi vstopil v Demokratsko stranko. Tudi danes je kritičen do vsakega pojava nespravljenosti in avtoritarnosti.

V knjigi *Rojstvo države* je analiza dr. Bučarja še posebej kritična do slovenske nespravljenosti; sam naslov knjige pa tudi pove, za kaj mu predvsem gre: za nastanek slovenske države kot pogoja in garanta naše samostojnosti in duhovne avtonomnosti. Knjiga *Rojstvo države* prav analitično dokaže neposredno povezavo med narodnoosvobodilnim bojem in osamosvojitvijo; ta povezava temelji na duhovni osvobojenosti naših ljudi.

V pravkar izšli knjigi *Slovenci in prihodnost* je dr. Bučar zaokrožil svoj analitični opus slovenske identitete, ki zajema preteklost, sedanjost in prihodnost. V knjigi analizira zunanje pogoje našega združevanja v EU in še posebej notranje pogoje naše duhovne rasti, ki je odvisna od vrednostnega sistema. Po dr. Bučarju je obstoj Slovenije neposredno

odvisen od preživetja in uresničenja evropske ideje, obenem pa Slovenci s svojimi izkušnjami lahko veliko pomagamo pri premisleku, če ne celo pri redefiniranju evropske demokracije, hkrati pa smo kot nacija pred nalogo, da tudi svojo narodno prihodnost osmislimo na novo. Evropska ideja, katere nosilec in sotvorec smo postali tudi na formalni ravni, je del iskanja in pojmovanj o novem mestu in novi vlogi človeka v svetu, skratka, o vrednotah 21. stoletja.

Prof. dr. France Bučar je pričevalec naše polpretekle zgodovine, njene povezanosti z današnjim časom, njene kontinuitete. Kot intelektualec, partizan, kot soustanovitelj Demosa, kot pisec prve slovenske ustave ter predsednik prvega večstrankarskega slovenskega parlamenta je dr. France Bučar dejanski soustanovitelj naše države Slovenije. Dr. France Bučar ni vpet le v dogajanje našega mesta, slovenske prestolnice, temveč tudi v vse pore naše novejši zgodovine in prihodnosti. In obratno: dr. France Bučar ni vpet le v vse pore naše novejši zgodovine in prihodnosti, temveč in še posebej tudi v življenje in svobodno dihanje našega mesta, slovenske prestolnice!

Miran Goslar - častni meščan Ljubljane

Prof. dr. Jože Mencinger

Naslov »častni meščan« naj bi bil v čast tistemu, ki ga prejme, pa tudi tistemu, ki ga podeli, torej gospodu Miranu Goslarju in Ljubljani. Najbrž ni narobe reči, da je tokratni naziv celo pomembnejši za Ljubljano, saj je med svoje častne meščane uvrstila moža, ki ji je v čast zdaj in ki ji bo v čast tudi v prihodnosti. S podelitvijo naziva Ljubljana priznava predvsem delo, ki ga je opravil. Miran Goslar je in bo ostal oče sodobnega Mercatorja, največje slovenske gospodarske družbe.

Mercator je začel voditi v letu 1975. Podjetje, ki se je dotlej ukvarjalo predvsem z notranjo trgovino, je začelo hitro rasti in se širiti na druga področja. To je bilo obdobje tozdov in sozdov, dohodkovnih odnosov, samoupravnih sporazumov, družbenih dogovorov ter polno nepotrebne ideološke navlake, ki naj bi dokazovala, da živimo v nekonfliktni socialistični družbi. Prav slednje je od direktorjev velikih sistemov, ki so v tistem času lahko hitro postali »odtujeni centri moči«, zahtevalo veliko spretnosti in vztrajnosti pri usklajevanju interesov med sestavnimi deli. Najbrž je bila prav sposobnost, med zaposlenimi ustvariti vzdušje zaupanja, vzajemnosti in zavesti, da so skupni uspehi tudi uspehi posameznika, najpomembnejša sestavina Goslarjeve uspešnosti pri ustvarjanju Mercatorja. Zato se je prej pretežno notranjtrgovinsko podjetje spremenilo v velik in čvrsto povezan sistem različnih gospodarskih dejavnosti. Po petih letih Goslarjevega vodenja je bil Mercator druga največja trgovinska organizacija v Sloveniji in peta v Jugoslaviji, po desetih letih pa je bil SOZD Mercator največji integriran sistem v Jugoslaviji; združeval je kmetijsko pridelavo, industrijsko predelavo in trgovinsko dejavnost, ki jih je povezovala še močna interna banka.

Mercator, ki ga je ustvaril, je bilo treba tudi obdržati. Zato ni nič manj pomembno delo, ki ga je Miran Goslar opravil v burnih časih sprememb na začetku devetdesetih let, ko smo socializem na hitro zamenjali za kapitalizem, samoupravne odnose za kapitalske, združeno delo pa za delniške družbe. Zakon o podjetjih iz leta 1989 je omogočil, da se Mercator organizira kot holding in vpiše v sodni register kot delniška družba Poslovni sistem Mercator. Miran Goslar je postal »rdeči direktor«; tudi zdaj bi jih potrebovali. Čeprav niso bili lastniki podjetij, so največkrat ravnali, kot da bi bili, saj so bili v njih največkrat več desetletij ali pa so jih, kot Miran Goslar, celo tudi ustvarili. Z Zakonom o lastninskem preoblikovanju podjetij se je tudi v Mercatorju začela privatizacija. Idejni

Najvišja mestna priznanja zaslužnim osebnostim

Dr. France Bučar in Miran Goslar častna meščana Ljubljane

oče njegove privatizacije, ki je bila po velikosti kapitala največja v srednji Evropi, je bil prav Miran Goslar. Privatizacijo je izpeljal pošteno; z njo ni oškodoval ne družbe ne zaposlenih. Predvsem pa mu je v času, ko so s privatizacijo razpadala mnoga slovenska podjetja, uspelo preprečiti razbitje Mercatorja. Ko se je njegova privatizacija v letu 1995 končala, je bil Mercator močna delniška družba.

Slovenija je tudi po zaslugi Mirana Goslarja drugačna od drugih nekdanjih socialističnih gospodarstev. V domačem lastništvu je poleg drugih pomembnih podjetij ostalo tudi največje trgovsko podjetje Mercator, ki neposredno zaposluje 12 tisoč, posredno pa nekaj deset tisoč prebivalcev Slovenije. Zato bi gospoda Goslarja lahko uvrstili še med praktične branilce nacionalnega interesa. Mnogi sicer pravijo, da je nacionalni interes nekaj, kar ne sodi v sodobni čas, ali da je nacionalni interes le rast življenjske ravni, ki naj bi jo dosegli tako, da premoženje prodamo tujim multinacionalkam, zato da bo blago na trgovskih policah cenejše. Morda bi tuje multinacionalke res bolje upravljale prodana podjetja, kar ni gotovo, gotovo pa je, da bi jih upravljale v svojo in ne v našo korist. Ne gre pozabiti dveh resnic. Zato, da lahko popoldne kupuješ, moraš dopoldne imeti delo; zato, da lahko odločaš, moraš biti lastnik. Posamične zlorabe »nacionalnega interesa« tega ne spremenijo in njegovega pomena ne zmanjšajo. Nacionalni interes je več kot le negotov višji standard, daje tudi pravico odločanja o svoji usodi in možnost uveljavljanja tistega, kar imenujemo družbena odgovornost.

Gospod Miran Goslar je človek, ki moči, ki si jo je pridobil in jo imel, ni zlorabljal in ki je zmeraj vedel, da človek ne more delati vsega, kar mu je v osebno korist, čeprav mu pravni red to dovoljuje. Vseskozi mu je bila pomembna odgovornost do okolja, v katerem živi. To ne prinaša denarja, zagotavlja pa spoštovanje okolice in, kar je še pomembnejše, samospoštovanje. Mnogi gradijo zase, malokdo gradi za druge. Gospod Miran Goslar sodi v to redko skupino ljudi.

Zahvalna nagovora častnih meščanov dr. Franceta Bučarja in Mirana Goslarja

Častni meščan zasl. prof. dr. France Bučar

Podelitev naslova častni meščan Ljubljane je čast, ki nominirancu pomeni izjemno priznanje v prizadevanju za izkoriščanje potencialov, ki so v slehernem človeku razpoložljivi kot možnost, lahko bi rekel celo kot dolžnost, da iz sebe ustvari oz. se približa liku, ki ga kot ideal omogoča in terja njegova narava kot človeka. Ta razvoj je odvisen od vrste okoliščin - se razume, da v veliki meri od njega samega -, še posebej pa tudi od okoliščin, na katere je sam lahko le malo neposredno vplival. Ne gre samo za to, da je posamezniku potreben občutek pripadnosti, da ne zapade v omamo solipsizma ali obup brezpomembnosti. Gre za bistveno več. Družbeno okolje je konstitutivni del osebe. Navzočnost bližnjega ničesar ne odvzema njegovi osebnosti. Nasprotno, šele neposredno okolje ga ustvarja v to, kar je. Od tega okolja je šele dobil jezik in sposobnost komuniciranja, zavest o samem sebi, svojo identiteto, šele okolje ga opredeljuje kot osebo, da ni samo živa marioneta. Ko človek vstopi v ta svet, ve, da je, ne ve pa še, kaj je. Šele postopno, prek čustvene povezanosti z drugimi, postaja človek. To neposredno okolje, ki je tudi mene oblikovalo v to, kar sem, je v veliki, lahko bi rekel celo v največji meri, bila Ljubljana, v kateri sem preživel večino svojega dolgega življenja.

Nobena družbena entiteta ne črpa legitimnosti iz same sebe. Vedno gre le za obliko, prek katere posameznik uresničuje svoj odnos do sveta. Posameznik kot oseba je temelj in izhodišče za vse oblike povezovanja v različne stopnje družbene integracije. Za sodobni svet je značilno, da vedno večji del svojih poklicnih, poslovnih, izobrazbenih in tudi kariernih stremeljenj uresničuje prek svoje vključenosti v širše oz.

najvišje oblike družbene stratificiranosti, vedno bolj celo iznad ravni države. Posameznik se vse bolj istoveti neposredno s svojo pripadnostjo globaliziranemu svetu, pripadnostjo Evropi ali svetovnemu interesnemu povezovanju na temelju znanstvenih, različnih strokovnih povezav in podobno. S tem se v bistvu opredeljuje do vrednot sveta, ki naj oblikujejo njegovo osebnost. Če ga zanimajo le povezave, ki naj strežejo njegovim ciljem po karieri, materialnih dobrinah, manj povezave, ki naj ustvarjajo temelj njegovi osebnosti in čustveni navezanosti in zakoreninjenosti v okolje, iz katerega je zrasel, ne more veljati kot celostna osebnost. Postaja invalid, človek brez korenin.

Človek kot osebnost pa lahko obstaja samo v svoji integralnosti. V tem je ravno problem sodobne družbe, ki ga označujemo kot krizo osebnostne integritete in kar je lahko morda le bolj evfemističen izraz za krizo vrednot t. i. modernega človeka. Na tej lestvici zelo pogosto prevladujejo materialne in manjkajo ravno tiste vrednote, ki jih lahko zadovoljujejo »najnižje oz. najozje« družbene povezave, v prvi vrsti družina in lokalna skupnost, torej čustvena povezanost in osebnostna zakoreninjenost posameznika v okolje, iz katerega je zrasel. Samo posameznik kot celostna osebnost je lahko temelj demokracije. Brez tega se demokracija spreminja samo v formo, za katero se skriva ali kaos ali diktatura, v bistvu pa je socialna anemija, katere samo ena od pojavnih oblik je tudi ekonomska.

Ob tem razmisleku zato ne samo moja zahvala za podeljeno čast, ampak tudi zadovoljstvo, da se Ljubljana opredeljuje za tiste temeljne vrednote, ki so predpogoj za zdravo družbo, na kateri lahko z zaupanjem temeljimo svojo bodočnost.

Častni meščan Miran Goslar

Povedali so mi, da doslej Ljubljana še nobenega gospodarstvenika ali direktorja ni razglasila za častnega meščana, kar je pravzaprav čudno. Ljubljana je vendar razvita. Mnogi gospodarstveniki so ustvarjali njene potenciale in zato bi rad, da bi mojo razglasitev za častnega meščana vzeli kot simbolno priznanje mnogim gospodarstvenikom ne samo Ljubljane, ampak vse Slovenije, ker so prispevali k njenemu razvoju.

Sam sem že zelo star in ko razmišljam o svoji preteklosti, o marsikaterih zadolžitvah, ki sem jih imel, je seveda najpomembnejša tista, ki je bila tudi najdaljša, 18 let plus 4 v Mercatorju. Pravzaprav sem predvsem ponosen na to, da je Mercator v tem času postal že v jugoslovanskih razmerah zelo velika firma, iz te stroke druga v Jugoslaviji in seveda prva v Sloveniji, predvsem pa to, da smo v lastninskem preoblikovanju od podobnih podjetij, tako imenovanih sozdov, edino v Mercatorju uspeli ohraniti enotnost firme, njeno velikost, strnjeno in prešli na nove pogoje poslovanja.

Vsi drugi podobni sozdi so propadli, vsi drugi. To je seveda velika stvar, zlasti zaradi tega, ker je tudi v nadaljevanju Mercator še bolj izboljšal, še bolj povečal svoje uspehe. Moja naslednika Zoran Janković in Žiga Debeljak sta uspešno, pa ne samo uspešno razvijala to podjetje, ki je danes v slovenskih razmerah postalo neke vrste nacionalni simbol. Občutljivost vseh ljudi do Mercatorja je tako pomembna, da je nihče ne more zanemariti.

Takrat, ko smo podjetje lastninsko preoblikovali, smo živeli v iluzijah, da bodo zaposleni in njihovi sorodniki in prijatelji večinski lastniki tudi v novi firmi. To se je seveda izkazalo kot bridka iluzija, prišle so nove razmere in morda tudi sam nisem najbolj zadovoljen s sedanjo strukturo, kakršna je, vendar mislim, da je ne glede na to, kaj v lastninskem pogledu čaka Mercator, pomembno, da država ali njene institucije zadržijo vsaj kontrolni delež, 25 odstotkov plus 1, v svojih rokah, tako da bi imela tudi Mercatorjevo usodo v svojih rokah. Drugi lastniki so potem manj pomembni in bodo bolj odgovorno ravnali z njegovim nasledstvom. Ko so me prepričevali, naj sprejmem to priznanje, sem bil zelo zadržan, kljub temu pa sem ponosen na to, da ga prejemam. Čeprav sem najprej pomislil na to, ali je v časih, ko so vsi menedžerji pravzaprav napadeni,

Fotografiji: Domen Pal

Zahvalni nagovor častnega meščana zasl. prof. dr. Franceta Bučarja.

Zahvalni nagovor častnega meščana Mirana Goslarja.

ko je prišel čas negativne kampanje proti nam nasploh, to sploh primerno. Ker sem nekdanji menedžer, je bilo toliko lažje. Pa še nekaj je pomembno: Nekateri menedžerji so se zelo umazali, čeprav to ni kakšna slovenska posebnost. To je pač pojem tega neverjetnega kapitalizma in vseh njegovih razmer, v katerih lahko nastajajo taki ljudje. Toda ne pozabimo enega: V krizi, v kakršni smo, lahko samo menedžerji ali predvsem menedžerji ustvarijo pogoje za nove vzpone. Čeprav smo vsi nekako besni in se čutimo nemočne proti temu, kar se zdaj dogaja pri nekaterih menedžerjih, je vendar večina med njimi tista, ki bo slovensko gospodarstvo povedla naprej. Spomnimo se, da smo v času, ko smo se osamosvajali in zgubljali jugoslovansko tržišče, težave zelo hitro premostili, ker so se slovenski menedžerji tistega časa zelo hitro znašli. Prepričan sem, da bo tako tudi v prihodnje v novih razmerah.

Slovenska vlada se zelo trudi, medtem ko je neverjetno, kako predstavniki prejšnje vlade, ki so ustvarili slabo dediščino, zdaj to vlado poučujejo, kaj naj stori, kako ni dovolj odločna; to je neverjetno, ampak za politiko pač običajno. Mislim, da je najpomembnejše, da vlada blaži posledice krize. Najhuje so prizadeti tisti, ki izgubljajo posel, ki izgubljajo zaposlitev. In če bomo znali ublažiti njihove stiske in če bomo poleg tega znali tudi ta čas zastoja uporabiti za spodbude za naprej, za dodatna izobraževanja, za razmišljanja o novih vzponih, o novih kvalitetah v gospodarstvu, potem bo to odločilnega pomena. Tega ne smemo zanemariti.

Iz krize se lahko nekaj naučimo – čeprav zgodovina kaže, da se iz kriz ponavadi ničesar ne naučimo –, lahko pa najdemo mehanizme, v katerih bodo vsi tisti, ki ne spoštujejo humanitarnih odnosov z zaposlenimi, ki delujejo netransparentno, v bodoče sankcionirani. Skratka, ustvariti je treba razmere, v katerih bodo prisiljeni, da spoštujejo tista načela odgovornosti, ki so sicer splošno znana, ki so neštetokrat ponavljana, vendar jih je bilo mogoče v svetu kapitalizma – to kaže današnja kriza –, pa tudi v slovenskem prostoru zelo uspešno obiti. Zato je treba tudi nadzorne svete s sankcijami prisiliti, da bodo delali odgovorno. – Gospod predsednik vlade, najдите ta merila, da bomo, kot obljubljaljo tudi v svetovnem merilu, našli merila novega obnašanja in regulativo, ki bo spremenila dosedanja kaos kapitalizma. Ampak prilagodite to slovenskim razmeram, pa bomo lahko prešli v nove razmere in potem bomo lahko govorili, da je kriza tudi priložnost.

Še nekaj o Ljubljani. Ljubljana je mesto, kjer sem bil rojen, kjer vse življenje živim in delam, imam jo rad. In zelo sem bil nezadovoljen z njenim položajem v slovenskem prostoru. Veste, že v socializmu so Ljubljano s tako imenovano ideologijo gospodarskega razvoja potiskali k tlom. Janša je v tem pogledu seveda največji mojster – v maščevanju za svoj politični poraz.

Z nastopom Jankovića in njegove ekipe so ustvarjene resnično nove priložnosti. Ljubljana je neke vrste svetla točka v slovenskem prostoru. O krizi ljubljanski šefi ne govorijo dosti. Oni vedno govorijo samo o perspektivah in veliko lahko že pokažejo. O tem je prej govoril župan. Janković je vreden občudovanja zaradi ene same stvari: Nisem še srečal človeka, ki bi bil tako uporen, tako delaven, tako zagnan, ki mu nikdar ni bilo treba nič reči, on je bil gonilna sila svojega okolja, predvsem pa samega sebe. Ko z njim govorim, me začudi. Ko kaj pokritiziram, mi reče, da sem siten, obenem pa pozna vsak najmanjši problem. Pozna najmanjši komunalni problem v tem mestu, vse ve. Skratka, resnično menedžersko uspešno vodi Ljubljano.

Prigovarjal sem mu, da ne bi tako natančno določil rokov svojih programov, kdaj bodo končani. S tem daješ orožje svojim nasprotnikom, da te tu držijo za besedo, da tu iščejo šibke točke. Tudi tega noče priznati, ampak pravi: »Datum določitve je tisti, ki žene vse, ki so zraven, da to speljejo.« Morda ima prav. Zaenkrat stvari tečejo povsem v redu, že zdaj je treba priznati. Ljubljanci morda pre malo vidimo, koliko je ljubljansko vodstvo naredilo samo za lepše življenje in za okolje v Ljubljani. Tako zelenih mest, kot je Ljubljana, je res malo.

Pri tem pa je neverjetno, koliko ima nasprotnikov. Seveda ti so vedno najbolj glasni. Pustimo tako imenovane politične nasprotnike. Oni so in bodo vedno proti. A imamo tudi razne tako imenovane civilne iniciative, ki se skrivajo za osebnimi interesi. In ti so seveda tudi proti, ker kadar kaj spreminjaš, hočeš kaj narediti, je nekako obvezno v življenju, da naletiš na nasprotnike. In ti seveda kvarijo, komplicirajo in poleg administrativnih postavljajo še druge ovire.

Skratka, dragi župan, želim ti, da si s svojimi sodelavci uspešen še naprej, da ostaneš tako uporen, da ne zameriš, če bom še kdaj siten, kajti le tisti, ki sitnarijo iz sovraštva, iz svojih osebnih interesov, so negativni. Moraš pa poslušati tudi druga mnenja. Hvala!

Dobitniki nagrad in plaket

*Nagrajenca Rudi Španzel in Društvo SOS telefon
Radio Kaos in PGD Podutik Glince*

Rudi Španzel: Jezni portret, 1989, olje na platno, 33 x 24 cm.

Rudi Španzel o svojem Jeznem portretu pravi: »Figuralna kompozicija in portret sta najzahtevnejši področji likovne umetnosti. Tudi avoportret. Srečanje s samim seboj v odsevu vode (Narcis) ali v zrcalu je vznemirljivo in skrivnostno, saj vemo, da je samo odsev (refleks), ki ga je treba uloviti, obdelati z vednostjo in slutnjo o samem sebi. Je tudi pogovor s samim seboj, ki pa ni nujno prijeten. Podoba v zrcalu je prevzaprav tujec, je zmuzljiva preobrazba, drugi bipolarni jaz.«

Nagradi

Umetnost Rudija Španzla

Prof. dr. Lev Menaše

Rudija Španzla sem spoznal na razstavi, ki jo je imel avgusta leta 1975 v ljubljanski Mali galeriji. Pravzaprav ne njega osebno, ampak njegove slike – seveda pa ob srečanju z umetniškimi deli z njegove najboljše plati spoznaš tudi avtorja. Spomnim se tudi, katera od slik je name naredila največji vtis: malo (15 x 20 cm) *Prehlajeno dekle* iz leta 1974.

Na vprašanje, zakaj prav ta slika, je mogoče odgovoriti na dva načina. Kratek odgovor je, da česa podobnega pri nas še nisem videl. Za daljšega je dejansko treba seči dlje, v sredo sedemdesetih let, ko je pri nas in po svetu še vedno prevladoval minimalizem, smer, ki so jo že od začetka (in pozneje še velikokrat) označevali kot »umetnost dolgčasa«. Z današnje perspektive se takšna označba zdi krivična predvsem zato, ker se zdaj zavedamo samo

najboljših del njenih najboljših predstavnikov, sredi sedemdesetih pa so na razstavah in v galerijah količinsko prevladovali umotvori drugo- in tretjerazrednih posnemovalcev; po njihovi zaslugi je bil občutek dolgčasa, pravzaprav že kar mentalne otopelosti, nedvomen.

V ta dolgčas sta osvežitev prinašali predvsem dve smeri: popart, ki pa se pri nas kljub nekaterim poskusom nikoli ni resnično prijel, in super- oziroma fotorealizem. K slednjemu so na začetku prištevili tudi Španzla: ne nazadnje se je na enem zgodnjih portretov/avtoportretov (*Foto Rudi*, 1973) s fotoaparatom tudi upodobil. Kljub temu pa uvrstitev že takrat ni bila ustrezna: fotoaparat je resda uporabljal, vendar se je pri ustvarjanju precej bolj ko v sodobno, zlasti v sodobno ameriško umetnost oziral k drugim virom.

Zanimivo je, da je odmeve teh še vedno mogoče zaslediti tudi v njegovih najnovejših delih, npr. v *Slivi sv. Huberta* iz leta 2008. Podnaslov pojasnjuje, da gre za alegorijo likovnih umetnosti, kiparstva, arhitekture in slikarstva: že osnovni koncept slike torej sega daleč prek meja umetnosti dvajsetega stoletja, kakor je segal v primeru *Prehlajenega dekleta*, docela žanrske upodobitve (ravno ta poudarek me je svojčas najbolj presenetil), ki ji lahko najdemo najbližje vzporednice v nizozemskem slikarstvu 17. stoletja. To je velikokrat odmevalo tudi v umetnikovih tihožitjih (Španzel je sicer najbolj znan kot portretist, vendar tudi tihožitja že od začetka predstavljajo stalnico njegove umetnosti), ki so seveda pomembna sestavina *Slive sv. Huberta*. Na sliki pa je – tako kakor na starejših – očitno tudi drugi temeljni umetnikov vir, surrealizem: simbolika naslovnega motiva in številnih drugih po sliki posejanih detajlov je nedvomna.

Seveda pa je Španzlova umetnost precej več ko seštevek starejših in novejših vplivov. Dvoumen – ali še bolj ustrezno, mnogoplasten – humor, ki ustvarja osnovni ton vseh njegovih del, je samo njegov. Španzel se z gledalcem rad poigrava, rad mu zastavlja vsebinske in likovne uganke. Je sova na *Slivi* (tradicionalni mediteranski simbol modrosti ali (tradicionalni severnjaški) simbol ponočnjakov in pijancev? Predstavitev Kiparstva z znamenito Fidijevo konjsko glavo (ki jo Španzel zelo občuduje in ki je zato še eden od njegovih stalnih motivov) bi govorila za prvo razlago; temačnost ozadja za drugo. Sicer pa je problematičen tudi prostor: liki so nedvomno tridimenzionalni, njihovo okolje pa učinkuje brezprostorsko – še ena od značilnih dvoumnosti, s kakršnimi umetnik rad bega gledalca.

Vse to je seveda značilno: Španzlove slike najprej učinkujejo preprosto, ko pa se jim prepustimo, se hitro znajdemo v labirintu nemalokrat hoté konfliktnih vsebinskih in likovnih informacij. Dela so torej takšna, kakršen je njihov avtor: na prvi pogled enostavna, a v njih se skrivajo globine, ki jih je vredno skrbno raziskati.

Foto: Barbara Jakše Jeršič

Maja Plaz, društvo SOS telefon

Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja

je humanitarna, nevladna in nepridobitna organizacija, ki deluje na nacionalni ravni in v javnem interesu na področju socialnega varstva. Ustanovljeno je bilo na pobudo žensk, ki so želele pomagati z izkušnjo nasilja. SOS telefon je prvič zazvonil 11. oktobra 1989 in vpeljal inovativen pristop k reševanju tako perečega družbenega problema, kot je nasilje, neposredno svetovanje po telefonu. Delo Društva je prostovoljno, v njem pa delujeta dve ekipi: ena v Ljubljani in druga v Celju. Uporabnicam in uporabnikom omogočata 10-urno dostopnost SOS-linije med delavnikom in 4-urno dostopnost ob sobotah, nedeljah in praznikih. V društvu sodeluje 57 prostovoljk, ki opravijo povprečno 58 ur prostovoljnega dela na teden in so v zadnjih letih prejele več kot 5 tisoč klicev na pomoč.

V okviru društva deluje tudi skupina za samopomoč za ženske, ki preživljajo nasilje, in deluje na območju Mestne občine Ljubljana. Gre za zatočišče za ženske in otroke, žrtve nasilja, ki ponuja celodnevni program z bivanjem, psihosocialno pomoč, zagovorništvo, reševanje eksistenčnih vprašanj ter izobraževalne delavnice. Društvo je sodelovalo pri organizaciji in izvedbi socialne in medijske kampanje *Kaj ti je, deklica?*, sodeluje pa med drugim tudi s Komisijo za peticije ter človekove pravice in enake možnosti Državnega zbora RS, Amnesty International Slovenije in Društvom Ključ, centrom za boj proti trgovini z ljudmi. Komisija za priznanja Mestnega sveta je zato nagradila članice Društva SOS telefon za ženske

glavnega mesta Ljubljane

ter dobitniki plaket Barbara Rogelj, dr. Milutin Pavlovič,

in otroke – žrtve nasilja za njihovo požrtvovalnost in nesebičnost, ki že 20 let pomembno prispeva k dobrobiti Mestne občine Ljubljana.

Plakete

Barbara Rogelj,

profesorica slovenščine in zgodovine, vodja kulturno-vzgojnega programa in lektorica v Cankarjevem domu, je v kulturnem življenju prestolnice navzoča vse od študentskih let. Njen program kulturne vzgoje mlade navaja k razumevanju umetnosti in kulture in jih premišljeno uvaja v svet ustvarjalnosti, bodisi da se bodo na svoji življenjski poti prepoznali kot ustvarjalci ali kot ljudje, ki umetnost občutijo kot svojo nepogrešljivo spremljevalko. Najpomembnejša zasluga učno-vzgojnih projektov, ki jih je zasnovala Barbara Rogelj, pa je pojasnjevanje razlike med profesionalno in neprofesionalno kulturo in umetnostjo. Med njenimi najuspešnejšimi programi so: *Ojdip, Fiziki, Rodeo podob, Čopasta poezija, Katalena za vas in mesto, Glasba slovenskega in balkanskega sveta* s skupino Terrafolk. Jezik, umetnost in kultura so edini otoki, ki nas ločijo od morja povprečnosti in banalnosti, je temeljno vodilo, ki ga nagrajenska in z njo Cankarjev dom kot celota uresničuje iz leta v leto uspešneje in ga nenehno nadgrajuje. Komisija za priznanja Mestnega sveta je zato Barbari Rogelj podelila plaketo za njeno zavzeto, načrtno in domišljeno razvojno delo na področju kulturne in umetnostne vzgoje ter humanističnih programov v Cankarjevem domu ter za soustvarjanje gledaliških projektov, v katerih je v minulih letih sodelovala kot jezikovna svetovalka.

Dr. Milutin Pavlovič

Dr. Milutina Pavloviča je Komisija priznanja predlagala za dobitnika plakete glavnega mesta Ljubljane za leto 2009, ker je dal s svojim delovanjem poseben pečat Ljubljani in mladim na področju športa kot celote. Nagrajenec je deloval kot trener mladinskih in nato članskih ekip mariborskih in ljubljanskih košarkarjev. Od leta 1983 je bil predsednik strokovnega sveta Košarkarske zveze Jugoslavije. Pri izobraževanju strokovnih kadrov je sodeloval od vsega začetka svojega delovanja. Vodil je šolanje amaterskih kadrov za trenerje košarke in predaval na različnih srečanjih in seminarjih. Na Fakulteti za šport je vodil višješolski študij za trenerje in trenutno še vedno predava na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru trenersko smer košarke. V Mestni organizaciji Socialnih demokratov v Ljubljani je predsednik strokovnega sveta za šport, kjer se aktivno ukvarja z izboljšanjem položaja športa v Ljubljani, predvsem košarke. Aktivno deluje v Četrtni skupnosti Črnuče na področju razvoja športnih dejavnosti. Raziskovalni interes za reševanje problemov v košarki je odkrival pri praktičnem delu ob bogatih izkušnjah igralca in trenerja. Izdal je učbenike o treniranju in igranju košarke ter videokaseto *ABC košarke*. V pedagoški usposobljenosti je dosegel najvišjo raven strokovnjaka v košarki tako v Sloveniji kot v tujini.

Uredništvo Radia Kaos

Uredništvo Radia Kaos v Mestni občini Ljubljana zavzeto spremlja kulturo in o njej obširno poroča. Kulturno podobo pa lastnik radia Andrej Pengov in Radio Kaos tudi soustvarjata. Zadnjih nekaj let sta namreč nepogrešljiv del vsakoletnega Recitala Prešernovih poezij, ki ga že dobri dve desetletji 8. februarja pripravlja Združenje dramskih umetnikov Slovenije. Radio Kaos poleg pomoči pri organizaciji prireditve že 7 let v celoti tudi neposredno prenaša ter omogoča brezplačen dostop do celotne prireditve na svoji spletni strani. Pred leti so na CD ploščku izdali tudi izbor najboljših recitalov. Radio Kaos uspešno povezuje kulturo in visoko tehnologijo: leta 2006 so recital Prešernovih poezij prenašali na mobilne telefone in tako izvedli prvi mobilni prenos dogodka v Sloveniji. Naslednje leto so lahko prireditve v živo spremljali tudi gledalci kabljskega omrežja Ljubljanski kabel. Usmerjenost Radia Kaos v pokrivanje kulturnih in tudi drugih vidikov življenja v prestolnici je še posebej hvalevredna zato, ker radio nima posebnega nekomercialnega statusa, pač pa deluje v tržnih razmerah, ki naj bi se v prihodnjih mesecih samo še zaostriše. Za svoje tehnološke dosežke je Radio Kaos v letih 2005 in 2006 prejel nagrado Gospodarske zbornice Ljubljana. Zaradi vseh teh dosežkov in prizadevanj za kulturno podobo mesta je Komisija za priznanja Uredništvo Radia Kaos predlagala za dobitnika plakete glavnega mesta Ljubljana za leto 2009.

Prostovoljno gasilsko društvo Podutik Glince

je bilo ustanovljeno leta 1909. Dobro delovanje in organiziranost društva sta se že od vsega začetka kazala tudi pri opremljenosti. Dve svetovni vojni sta imeli posledice na delovanje društva, saj je bil velik del članstva vpoklican v vojsko, s tem pa je bilo delovanje društva onemogočeno, vendar je po koncu druge svetovne vojne društvo ponovno dobilo zagon. Zelo prav je prišla pomoč okoliških gasilskih društev, ki so Društvu podarila gasilsko opremo. Leta 1949 so prizidali sušilni stolp, ki se uporablja za sušenje gasilnih cevi, leta 1979 pa popolnoma prenovili oziroma dogradili gasilski dom, takratno obliko pa je ohranil so danes. Zaradi požarne ogroženosti Toškega Čela, ki nima hidrantnega omrežja, so podutiški gasilci leta 1985 zgradili požarni bazen. Danes društvo šteje 50 članov, od tega jih je 24 v operativni sestavi, kar jih uvršča v II. kategorijo društev Gasilske zveze Ljubljana, katere člani so od leta 1995. Člani PGD Podutik Glince se zavedajo svoje odgovornosti do ožje in širše lokalne skupnosti, zato društvo organizira preventivni dan varstva pred požarom, prireja predstavitve javne gasilske službe in praktične prikaza gašenja z gasilniki, veliko pozornost pa posveča tudi delu z mladimi. Nepogrešljiv del sodelovanja z lokalno skupnostjo so tudi družabna srečanja, tako športna kot kulturna. Člani društva vsako leto opravijo več kot 400 delovnih ur in več kot 500 kilometrov samo za prevoz pitne vode krajanom Toškega Čela, te zasluge pa si po mnenju Komisije za priznanja in Mestnega sveta zaslužijo plaketo glavnega mesta Ljubljane.

Foto: Bernard Hrušovar

Barbara Rogelj

Foto: Miha Fras

Dr. Milutin Pavlovič

Foto: Domen Pal

Aljaž Pengov Bitenc in Andrej Bitenc Pengov, Radio Kaos

Foto: Domen Pal

Aljaž Vigele, poveljnik PGD Glince Podutik

Ljubljana – svetovna

*Sklenjeni sporazumi z Ministrstvom za kulturo RS,
RTV Slovenija in časopisno hišo Dnevnik*

Foto: Miha Fras

Podpis sporazuma o sodelovanju pri projektu Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 med županom Mestne občine Ljubljana, ministrico za kulturo Majdo Širca Ravnikar in direktorjem Javne agencije za knjigo RS Slavkom Preglom 6. maja v Rdeči dvorani Mestne hiše.

23. aprila prihodnje leto bo Ljubljana in z njo vsa Slovenija pričela z novo zgodbo, zgodbo knjige, saj bo na ta dan naša prestolnica vstopila na svetovno prizorišče kot svetovna prestolnica knjige 2010. Ljubljana bo ta naslov nosila kot deseta svetovna prestolnica, za Madridom, Aleksandrijo, New Delhijem, Antwerpnom, Montrealom, Torinom, Bogoto, Amsterdamom in Bejrutom. Ko smo pred enim letom oddajali na Unesco obsežen nabor idej v prijavi za kandidaturo, nismo slutili, da smo lahko bolj prepričljivi od Dunaja, St. Petersburga, Lizbone, Rige in drugih, a očitno je zmagal navdih Trubarjevega leta, ko smo se tudi kot prestolnica in nacionalna skupnost zavedeli, kako zelo nas knjiga temeljno določa kot narod in posameznike, predvsem pa, kako pomembna je za razvoj družbe. Od ponosa ob imenovanju smo takoj prešli k intenzivnim pripravam: ustanovili smo organizacijski in častni odbor z najuglednejšimi osebnostmi slovenskega javnega življenja, na čelu s predsednikom republike in županom, s poizvedovalnim razpisom ugotovili interes za sodelovanje pri napovedanih dogodkih in novih pridobitvah, se lotili priprave javnega razpisa za izbor izvajalca novega kulturnega štirinajst dnevnika in javnega poziva za pripravo programa Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010, ki ju pripravljamo skupaj z Ministrstvom za kulturo RS in Javno agencijo za knjigo RS, ter podpisali sporazume z Ministrstvom za kulturo in medijskima hišama RTV Slovenija in Dnevnikom, ter si tako zagotovili vsestransko podporo temu velikemu projektu. In ta združevalni in povezovalni moment je zelo pomemben, saj prav z njim gradimo ta projekt od vsega začetka in poskušamo čim tesneje povezati avtorje, založnike, knjižničarje in knjigarnarje, vse s ciljem, da bi bila knjiga čim bolj dostopna vsem. Trubarjeva hiša literature in nov štirinajst dnevnik za kulturo, ki ga kritično naravnana in v razvoj usmerjena družba zelo potrebuje, pa tudi številne kakovostne knjige različnih žanrov in različnih vsebin, ki bodo nasledek tega projekta, so poleg številnih dogodkov v prihodnjem letu tiste trajne pridobitve, ki nam jih prinaša Unescov naslov in se jih v imenu vseh meščank in meščanov najbolj veselimo tudi v mestni upravi. Če kdaj, se bo Ljubljana prihodnje leto lahko dokončno prepoznala kot svetovna prestolnica knjige in ta naslov trajno privzela ob vse druge imenitne naslove, ki jih nosi kot duhovno središče svetovljanskega slovenstva.

Dr. Uroš Grilc, načelnik Oddelka za kulturo Mestne občine Ljubljana

Častni odbor

Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 ima častni in organizacijski odbor. Naloga častnega odbora je, da dviga ugled Ljubljane kot svetovne prestolnice knjige in mesta kulture ter kulturnega središča države Slovenije in širi prepoznavnost slovenske književnosti doma in v svetu, obenem pa tudi dopolnjuje in potrjuje program, ki ga pripravi organizacijski odbor. V častnem odboru so naslednji najuglednejši predstavniki slovenskega javnega življenja: častni pokrovitelj predsednik Republike Slovenije **dr. Danilo Türk**, glasnik slovenske književnosti in častni član pisatelj **Boris Pahor**, predsednik častnega odbora župan Mestne občine Ljubljana **Zoran Jankovič** ter članice in člani častnega odbora: ministrica za kulturo RS **Majda Širca Ravnikar**, pisatelj in literarni zgodovinar **akad. prof. dr. Matjaž Kmecl**, glasnica slovenske bralne kulture **prof. dr. Manca Košir**, pesnik in častni meščan Ljubljane **akad. Tone Pavček**, pisatelj in predsednik Društva slovenskih pisateljev **Slavko Pregl** in sekretarka častnega odbora **Manja Ravbar** (Oddelek za kulturo MU MOL).

Organizacijski odbor

V organizacijskem odboru, ki sodeluje pri pripravi in evalvaciji programa projekta in skrbi za celovitost, vsebinsko usklajenost in prepoznavnost programa projekta, pa so naslednji ugledni predstavniki Mestne občine Ljubljana ter društev in ustanov, povezanih s knjigo: predsednik podžupan

prestonica knjige 2010

Javno agencijo za knjigo RS,

Foto: Miha Fras

Sporazum o sodelovanju pri projektu Ljubljana – svetovna prestonica knjige 2010 je z Mestno občino Ljubljana sklenila tudi časopisna hiša Dnevnik, v njenem imenu predsednik uprave mag. Branko Pavlin.

Mestne občine Ljubljana **Jani Möderndorfer**, podpredsednik načelnik Oddelka za kulturo MU MOL **dr. Uroš Grilc** ter članice in člani: mestna svetnica **prof. dr. Milena Mileva Blažič** (Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani), **mag. Nataša Bucik** (Ministrstvo za kulturo RS), **Ingrid Celestina** (Društvo slovenskih knjigotržcev), **Tjaša Urankar Dornik** (Javna agencija za knjigo RS), **Branko Goropecšek** (Zveza splošnih knjižnic), **prof. dr. Meta Grosman** (Bralno društvo Slovenije), **Marija Fabčič** (Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje MU MOL), **Tjaša Ficko** (Odsek za odnose z javnostmi MOL), **mag. Jelka Gazvoda** (Mestna knjižnica Ljubljana), **Marjutka Hafner** (Slovenska nacionalna komisija za Unesco), **Barbara Juršič** (Društvo slovenskih književnih prevajalcev), **Vladimir Kavčič** (Društvo slovenskih pisateljev), **prof. dr. Miha Kovač** (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani), **dr. Igor Saksida** (Društvo Bralna značka Slovenije), **Tanja Dodig Sodnik** (Odsek za mednarodne odnose in protokol MOL), **Bojan Švigelj** (Društvo slovenskih založnikov), **Barbara Vajda** (Zavod za turizem Ljubljana), **Mitja Zupančič** (Zbornica založništva, knjigotrštva, grafične dejavnosti in radiodifuznih medijev na Gospodarski zbornici Slovenije) in sekretarka organizacijskega odbora **Saša Ogrizek** (Oddelek za kulturo MU MOL).

Banka Slovenije je objavila povabilo, s katerim je širšo javnost prosila za pomoč pri zbiranju predlogov dogodkov, ob katerih bi bilo v letih 2010 in 2011 primerno izdati priložnostne kovance. Doslej je od različnih institucij in državljanov prejela 31 predlogov dogodkov za leto 2010. Komisija, pristojna za pripravo predlogov dogodkov, primernih za izdajo priložnostnih kovancev, je pripravila predlog, na podlagi katerega je Vlada Republike Slovenije odločila, da se v letu 2010 med drugim izda tudi priložnostni zlatnik, srebrnik in dvokovinski zbirateljski kovanec za Ljubljano – svetovno prestonico knjige 2010. Pošta Slovenije pa bo izdala razglednično dopisnico, na kateri bo prikazana celostna podoba tega pomembnega naslova.

Foto: Miha Fras

Sporazum o sodelovanju je podpisala tudi nacionalna radiotelevizija Slovenija, v njenem imenu generalni direktor Anton Guzej.

Sklenjeni dogovori o sodelovanju pri projektu Ljubljana – svetovna prestonica knjige 2010

Ključno podporo projektu Ljubljana – svetovna prestonica knjige 2010 dajejo Ljubljani trije sporazumi, ki so jih župan Zoran Jankovič, ministrica za kulturo Majda Širca, direktor Javne agencije za knjigo Slavko Pregl, generalni direktor RTV Slovenija Anton Guzej in predsednik uprave časopisne družbe Dnevnik mag. Branko Pavlin 6. maja podpisali v Rdeči dvorani Mestne hiše v imenu ustanov, ki jih vodijo. Temeljno vodilo podpisnikov je soglasje o tem, da pomeni pridobljeni Unescov naslov za Ljubljano in celotno Slovenijo odpiranje možnosti za razvoj področja knjige v Sloveniji, za večjo mednarodno uveljavitev in prepoznavnost slovske knjige, kulture in države.

Ministrstvo za kulturo RS bo sodelovalo pri javnem razpisu za sofinanciranje izdajanja novega *kulturnega štirinajst dnevnika*, tega težko pričakovanega medija, ki bo pomembno prispeval k tako potrebnemu odpiranju kritične refleksije o kulturi in družbi, in podprlo Javno agencijo za knjigo RS pri izvedbi postopkov javnih razpisov za sofinanciranje svetovnega kongresa *Knjiga kot nosilka razvoja človeštva*, ki bo največji svetovni dogodek na področju knjige v letu 2011, literarnega festivala *Literature svetovnih celin*, ki bo odpiral nove literarne svetove in na katerem bodo sodelovali tudi slovenski pesniki in pisatelji in projekta *Rastem s knjigo*, da bi z njim večali dostopnost knjige in širili bralno kulturo na različne skupine bralcev. Agencija bo z Mestno občino sodelovala tudi pri pripravi javnega poziva za sofinanciranje tistih sklopov projekta, s katerimi bo podprto določeno število knjižnih naslovov ter financiranje izdaj knjig in zbornikov literarnega festivala. Mestna občina Ljubljana in Ministrstvo za kulturo RS bosta spodbujala javne zavode na področju kulture, da v svoj program dela za leti 2010 in 2011 vključijo vsebine, ki bodo odražale cilj projekta, posebno pozornost pa bosta v tem kontekstu posvetila splošnim knjižnicam.

Izbrana celostna podoba je delo avtorice dr. Petre Černe Oven in jo bomo v skladu s podpisanimi dogovori prihodnje leto srečevali na vsakem koraku.

Radiotelevizija Slovenija se v podpori projektu zaveda, da pomeni promocija *Ljubljane – svetovne prestonice knjige 2010* utrjevanje položaja nacionalnega elektronskega medija, ki seznanja širšo javnost s presežki ljubljanskega, slovenskega in svetovnega kulturnega življenja. Tako bo RTV Slovenija prenašala otvoritveno slovesnost 23. aprila 2010 ob 20. uri, poročala o osrednjih dogodkih v okviru projekta v svojih dnevnoinformativnih oddajah, pripravila več televizijskih in radijskih oddaj na temo spodbujanja branja in širjenja bralne kulture ter omogočala promocijo projekta z oglaševanjem na Radiu in Televiziji Slovenija tako, da bo to 100-odstotno kompenzirala z možnostmi promocije RTV Slovenija v sklopu projekta in dogodkov v njegovem okviru. Mesto bo nacionalni Radioteleviziji zagotavljalo prednostni dostop do vseh vsebin programa projekta in mu zagotavljalo ekskluzivne intervjuje z uglednimi svetovnimi pisatelji in strokovnjaki s področja knjige in poročanja z večjih dogodkov.

Tudi časopisna hiša Dnevnik je podporo *Ljubljani – svetovni prestonici knjige 2010* prepoznala kot možnost utrjevanja svojega položaja. Dnevnik bo v svojih izdajah poročal o osrednjih dogodkih projekta, pripravil več prispevkov na temo spodbujanja branja in širjenja bralne kulture v tiskani, spletni in video obliki in projekt promoviral tako, da bo hkrati promoviral tudi svojo lastno medijsko hišo, Mestna občina pa bo Dnevniku prednostno zagotavljala dostop do vseh vsebin programa projekta in se trudila, da bo Dnevnik kot ključni tiskani medij navzoč na vseh dogodkih projekta.

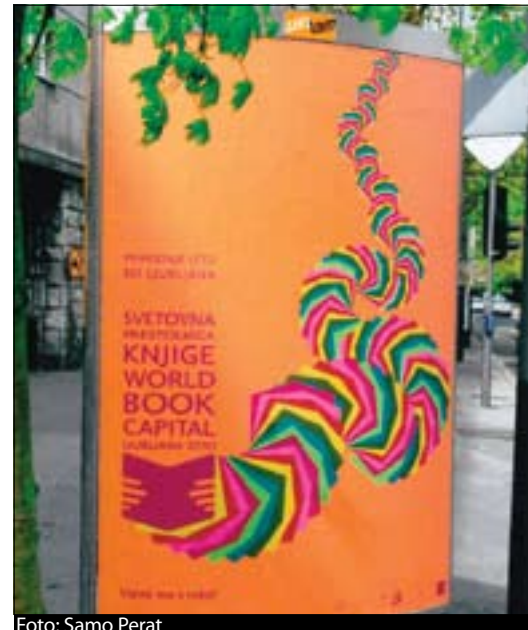

Foto: Samo Perat

Na ljubljanskih mestnih ulicah mimoidoče na *Ljubljano – svetovno prestonico knjige 2010* opozarjajo številni plakati. Avtorica plakatov, logotipa in celotne celostne podobe projekta je dr. Petra Černe Oven, ki podpisuje tudi logotip glasila Ljubljana.

Ljubljana – svetovna

Sprašujemo o Ljubljani – svetovni prestolnici knjige

Foto: Stane Jeršič

Častni meščan pesnik akad. Tone Pavček

Foto: Barbara Jakše Jeršič

Ministrica Majda Širca Ravnikar

Foto: Miha Fras

Direktor Javne agencije za knjigo RS Slavko Pregl

Častni meščan Ljubljane akademik pesnik Tone Pavček

Spoštovani in dragi pesnik Tone Pavček, potem ko se nam zaradi tehničnih ovir ni posrečilo obnoviti vašega večera, ko ste v Mestni hiši kot prvi povabljeni pripovedovali o sebi in svojem delu v ciklu Vizionarji in svoje poslanstvo opredelili po pesniško: »Dvorim le eni oblasti: življenju!«, nam, prosim, povejte, kaj pišete, berete, premišljujete zdaj, ko je za vami častitljivi jubilej, ki ga je slavila vsa Slovenija?

Napisal vam bom, kaj zdaj počnem. Življenje je z mano dobrotno. Več: radodarno. Še zmeraj mi hodijo v goste stavki in verzi in še zmeraj sam hodim po sečoveljskih solinah, gledam božje stvarstvo in lovim vase nemogoče – blagodat navdiha.

S teh romanj potohodca po solinah vam dajem enega izmed sonetov o poljniku – prelepi ptici, ki hodi k nam gnezdit in se, lepoteč, kazat lepote željnimi očem. Poleg pesmi pa sem zadnje čase napisal – večinoma tudi na solinah – troje esejev: *Vitez verza* (o pesniku Pavlu Golii, letos mineva 50 let od njegove smrti), *Sonce, to je bil tvoj poet* (esej ob šestdesetletnici smrti Otona Župančiča) in esej *Ranljivost jezika*. Ta jezik, ta naša materinščina, je bolj ali manj moja stara rana, o njej pišem kar naprej, a brez posebnega haska. Dajem vam odlomek, drobec, iz te esejistike.

In še: sestavil sem nov izbor iz svoje poezije za otroke in mladino, ki ga prevajajo v angleščino; knjiga izide pred poletjem.

Poljnik

2

Prihaja valit na plitvine,
lepšati suhoto obal
in je, iz obilja miline,
sam kakor solni kristal.

Malo zavisten zrem z brega
njegov samoumevni trud,
ko k nebu in v vodo sega
in dvojniki daje poljub.

Slavim ga, pa dolgonožec
šarmantno ozre se s plitvin:
»Spravi hvalo, ubožec,
večne zemlje minljivi sin!«

Kaj čem! Nisva na isti nogi.
On bogatin, jaz beden kot mnogi!

Sonce, to bil je tvoj poet!

*Zapis o Otonu Župančiču
ob 60-letnici smrti*

Je blesk in blesket. Je bliščavnica in mavrica. Je blisk, ki razsvetli temo. Je ena sama luč.

Tak je zame Oton Župančič.

Kakorkoli ga berem, kakorkoli razmišljam, kadarkoli, v svetli in temni kamrici srca, se spomnim nanj, zmeraj me ogrne s svetlobo. In zato ponavljam, morda sam prvič ali za mnogimi pred menoj: Oton je svetel, zagotovo najbolj svetel slovenski pesnik. Svetlobe je v njem toliko, da je tudi v tragičnih temah, v svoji ljubezenski drami - *V moji duši je jasna podoba zbledela* - ali v hudih domovinskih pesmih - o izgubljenem Korotanu ali Primorski, pa tudi v grozotah zadnje vojne - elegik, ki zmeraj najdeva žarek upanja in vodi v svetlobo prihodnosti. Ni zaman pel, da je kot kondor soncu brat, on zares žari, sveti in ožarja vse od začetka, od *Čaše opojnosti* do zadnje knjige *Zimzelen pod snegom*, kot dobrotno sonce. Sije na Slovence in pregnanja sence z njihovih slabih dni.

Če je sam v znameniti ljubezenski pesmi *Ti skrivnostni moj cvet* vzkliknil: *O, jaz sem bogat – pomagaj, pomagaj mi dvigniti moje duše zaklad!*, velja to zanj vsega – bogastvo siplje kot bogatin, ki ve, da ne obuboža, kot luč, ki ve, da ne ugasne, kot pesnik, ki so mu pesmi same radostnice. A ta svetloba ne slepi, je blagodejna, zdaj zanosna zdaj spodbudna, kot da hoče z gesto vernika ali preroka pregnati temo in razjasniti obzorja ter nas vse za seboj popeljati v zarje Vidove.

Tako je prva Župančičeva beseda luč. Ni edini med pesniki, ki so hrepeneli in peli, kako pesem hoče biti luč, a je zagotovo med redkimi, ki se mu je ta želja izpolnila. Luč je razlita že v njegovi prvi zbirki, tisti, za katero je dejal, da bi jo bil moral dati v stope, in nikoli kasneje ga ta milost svetle pesmi ali pesmi luči ni zapustila. In začuda, tudi v času, *ko se krog nas najtrši mrak je storil* ali že poprej v samotnih ostrnicah tipa njegova pesem k svetlobi in odkriva svetlo razlite zarje in čuda sveta, kot poje v *Fragmentu*, zadnji pesmi, napisani v letu svoje smrti, ko se mu je končalo življenje s pesmijo. Saj je res in resnično, da ga je bogatilo življenje s pesmijo, osvetljevalo z lučjo in mu merilo daljo in nebeško stran. Morda res je bil že po naravi – tam od tiste ljubeznive pojoče

vigredne Bele krajine – obdarjen kot s pesmijo tudi s svetlim pogledom na svet, a tudi vse življenje se je nekako umikal sencam in temnim plastem zavesti, kot da se mu, pesniku, vidcu, ne spodobi jadikovati. Zato zapiše v Geslu: *Kuj me, življenje, kuj! Če sem kremen, se raziskrim, če jeklo, bom pel, če steklo – naj se zdrobim.*

In je pel. Vse življenje, razen premolka tam med ostrnicami in v slovenstva trdi tlaki je pesnik pel svojo visoko in ljudsko pesem času na rovaš in svojim ljudem v blagor. Tako je svoje bogastvo in svojo luč delil in razdajal med rojake. Saj, za življenja so mu bili hvaležni. Celo več. Zdelo se je, da je po mrtvih prijateljih Moderne pobral njihove blagre in priljubljenost, tako veličastno in iskreno so ga slavili že za njegovo petdesetletnico. In če ne bi bilo Vidmarjeve bridke (in ne prav pravične) sablje, s katero je sesekljal *Veroniko Deseniško* in potem še nesrečnega spora okrog *Adamiča in slovenstva*, bi Župančič kot domala edini slovenski pesnik življenje preživel v slavi in časti. A kot velja od nekdaj, nič ni trajnega na tem svetu – Župančičeva zemeljska slava je bila blesteča in neoporečna, njegova posmrtna slava pa, zaradi čudnih hudobnih sap, zatemnjena in zavita v molk.

Nazadnje naj čisto potihem in ponižno rečem še besedo, dve o najmanjšem, najmlajšem o najlepšem – o Župančičevi poeziji za otroke. Kako modro in mojstrsko je krstil svojega sina Marka za cicibana in zacicibanil s pesmijo za otroke do rose in mravelj v travi in do sinjega vesoljnega neba. In v ta mavrični lok je ujel za samo radost cicibane in cicibanke. Od tega njegovega pesniškega izuma so bili potem in so še zdaj pri nas rodovi otrok, fantičev in deključev, cicibani. In vsi cicibanijo z Otonom v zibelki otroštva. In tečejo v zeleni dan in se vračajo domov od sonca, trav in rož zaspani, da jim sen prinese le popevka materina. Enako teče deklča s srebrno kanglico po vodo za bolnega brata in ker je na poti ne premami jagoda rdečka, se ji nazaj grede kanglica pozlati. In potem jo primahajo v Blatno vas, v pesem in med otroke trgovci z novci, slepci s cepci, norci s korci in potem še putka tutka, ki bo nesla zlata jajca. Pa pride zeleni Jurij, ki le z glavo migne, pa se trava vzdigne, pa prileti čebela na pomenek s cicibanom in mu ne zapiči žela v trdo čelo, ker ciciban ne laže in je fant od fare. Pa pridejo veseli

prestolnica knjige 2010

2010 in kukamo v ustvarjalne delavnice

Foto: spletni arhiv

Član Državnega sveta RS prof. dr. Jože Mencinger

Foto: Zasebni arhiv

Dramaturg SMG dr. Tomaž Toporišič

Foto: Zasebni arhiv

Pesnica, pisateljica in likovna umetnica Eva Petrič

koledniki, pa pridejo žalostni koledniki, pa pridejo pastirčki, ki so prestali sedem suhih paš, da ni nobeden »joj« dejal, pa pridejo štorcljači kroparski kovači in pride seveda še zlata ptička, ki izpolni pametno željo tretjemu fantu. Župančič pa s svojo pesmijo izpolni želje vsem nam, majhnim in velikim otrokom.

Pesem za otroke se je Župančiču oglasila že zgodaj in od vsega začetka je vedel tako za njen pomen kot za njen zven. Že v prvo zbirko, *Čašo opojnosti*, je vključil nekaj otroških pesmi in že leto po njenem izidu tiskal prvo zbirko otroške poezije *Pisanice* (1900). Svojo pregovorno misel, da je za otroke najboljše komaj dobro, je še kako spoštoval in se zoper njo niti z enim samim verzom ni pregrešil. Kako nežno in rahločutno poje, kako preprosto in čisto, kako povedno in kako razigrano. Na primer njegove pesmi o pomladi – *Kam bi s to pomladjo, nam jo je preveč ali Ej, mačice, kdaj pa ste splezale tak naglo na vrbinje*, vse ista zgodba in ena sama razkošna godba. Nikjer nobene stroge resnosti, nikjer nobene poučnosti, nikjer nobene vzgojne jedelpomaranče, namesto teh težavnih ostarelih gospa uvaja vedre gospodične: veselost, vedrino, duhovitost, igro. Otroci in slovenska mladinska književnost so mu za to lahko večno hvaležni. S hvaležnostjo tudi jaz pišem te stavke. Če sem dolgo in zavzeto kot ciciban, ki poslušča očetovo uro, poslušal to Otonovo pesem in se ji skušal približati, sem zmeraj znova uvidel, da je nedosegljiv, da je popoln, kar popolnost sama. In sem omagal. Potem se si izmislil bližnjico, skoroda zahrbtno pot, da bi se mu približal od zadaj, nekoliko manj vidno, a malo zvito. Naravnost iz oči v oči se ni dalo, oslepiš od svetlobe verzov, pozeleniš od začetništva, obupaš od nemoči. In četudi je res, da se je otroški svet na zunaj in malo znotraj spremenil in da je možna drugačna poezija zanje, je Otonov nauk o najboljšem za otroke ukaz, ki ga moraš slišati in ubogati. In prek višin te njegove pesmi ne prebiješ, ne prideš. In sem šel, kot sem rekel, od zadaj. Zmislil sem si knjigo samih kratkih pesmi, preprostih, zvočnih, ubranih na veseli dur otroške igrarije in malo na moj nezaželeni mol hude ptice, ki odnese mojega dečka v teman ocean večnosti. V sebi sem čutil svoj navdih, v ušesih zven Župančičevega verza. Morda sem grešil, vendar greh je bil sladak.

Ministrica za kulturo RS Majda Širca Ravnikar

V čem vidite pomen razglasitve Ljubljane za svetovno prestolnico knjige kot ministrica za kulturo in kateri od napovedanih projektov vas osebno najbolj veseli?

Gre za pomembno in tudi simbolno sporočilo domu in svetu. Svetovna javnost bo poglobila vedenje o narodu, ki se je utemeljil, krepil in gojil na pisani besedi oziroma z njeno pomočjo. Za nas pa je priložnost, da poglobimo lasten odnos do knjige, jezika, dediščine in vrednot, ki jih včasih prelahkotno spodnašamo. Program, ki bo oblikoval to leto, je dober, še posebej mi je blizu možnost, da dobimo revijo, ki bo omogočila poglobljene razmisleke s področja kulture.

Kje vse vidite možnosti, da ministrstvo podpre projekt Ljubljane, svetovne prestolnice knjige 2010 tako na moralni kot na materialni ravni?

Zadovoljna sem, da sta si mesto in država v tem projektu dobri partnerici in korektni in prijetni sogovornici. Najlepše je delati takrat, ko potekajo pogovori na način dopolnjevanja, treznega načrtovanja in dovolj zgodnjega usklajevanja. Nam je seveda v veliko oporo Javna agencija za knjigo, ki bo nosila velik del projektov. A hkrati smo po svoje na ministrstvu omreženi vsi, saj smo se dogovorili, da bodo na razpisih prednostno obravnavani tisti projekti, ki bodo »dišali po besedi, najsi bo tiskana, slišana, videna ali ufilmana!

Kakšen je vaš osebni odnos do knjige?

Osebno me knjiga lahko zasanja, zastrupi, zasvoji ... lahko mi je zaupnica, zapeljivka ... še najraje pa zadosi moji zvedavosti.

Za katere knjige bi lahko rekli, da so vam najbolj pomagale oblikovati odnos do življenja?

Najbolj usodne so tiste prve – kot načeloma vse v življenju. Moje prve mladostne omame so bile Martin Krpan, Pika Nogavička in Pod svobodnim soncem.

Predsednik Društva pisateljev Slovenije in direktor Javne agencije za knjigo RS Slavko Pregl

Kako kot predsednik obeh ključnih ustanov, ki se ukvarjata s slovensko knjigo, načrtujete sodelovanje v projektu Ljubljana - svetovna prestolnica knjige 2010?

Društvo slovenskih pisateljev je v preliminarnih povpraševanjih s strani Mestne občine Ljubljana nanizalo nekaj predlogov. Želeli bi obogatiti svoj redni program in tako dati primeren delež k velikemu dogodku. Še posebej bi omenil tradicionalne slovenske dneve knjige, ko konec aprila praznujemo svetovni dan knjige in avtorskih pravic, ter največji slovenski mednarodni literarni festival Vilenica. Zelo dobro potekajo tudi pogovori z Mestno občino Ljubljana in Ministrstvom za kulturo RS, da bi našo hišo na Tomšičevi 12, kjer poleg Društva slovenskih pisateljev domujeta tudi Slovenski center PEN ter Društvo slovenskih književnih prevajalcev, spremenili v *Hišo literature* po evropskih zgledih, še posebej, da bi zgradili dvorano za literarne prireditve, ki je v Ljubljani ni. Tako bi ljubljansko kulturno četrt - galerije in muzeje - ob promenadi na poti v Tivoli požlahnili z možnostjo širšega in popularnega uveljavljanja umetniške besede. Na Javni agenciji za knjigo najresneje načrtujemo podporo Svetovnemu knjižnemu kongresu (Evropska in svetovna federacija založnikov sta mu dali ime WORLD BOOK SUMMIT), ki bo sprejel *Ljubljansko resolucijo o knjigi*, potem *Literarnemu festivalu kontinentov*, ki naj bi v Ljubljano pripeljal mojstre besede iz sveta in domovine, ter seveda pomembnemu dogajanju bralne kulture z delovnim naslovom *Rastem s knjigo*. Mlado in staro bi želeli zasuti z odličnimi knjigami.

Katera knjiga se vas je najbolj dotaknila v otroštvu?

Takih knjig je bilo zelo veliko. Za to priložnost naj omenim Slovenske ljudske pravljice z ilustracijami Maksima Gasparija ter Bratovščino sinjega galeba Toneta Seliškarja.

Katero bi priporočili v branje prijateljem?

Preveč je dobrih knjig, da bi izbral samo eno. Dobri bralci iščejo sami in ne potrebujejo mojih nasvetov. **V imenu bralcev vas prosim, če lahko prispevate odlomek iz knjige, ki jo pravkar pišete.**

Ukvarjam se s pisanjem basni. Iščem nekaj novega, zato sem se lotil predmetov in pojmov ter pustil, da

Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010

Sprašujemo o Ljubljani – svetovni prestolnici knjige 2010 in kukamo v ustvarjalne delavnice

živali nekaj časa počivajo. Prilagam nekaj strani, pa si jih izberite sami.

Vrtiljak iz besed

Šolska torba v zadregi

Šolska torba je polna knjig slonela na klopi v razredu.

»Jaz sem najpametnejša na svetu. Poglejte, koliko znanja nosim s seboj!« se je bahala.

»No,« jo je vprašal svinčnik, ki je pravkar reševal matematično nalogo, »koliko je tri krat tri?«

»Hm,« je pomislila torba in nato žalostno rekla, »ne vem.«

»Vidiš,« se je zasmel svinčnik, »knjig ne smeš samo požirati, moraš jih tudi brati!«

Pravokotnik na obisku

»Zelo si želim, da bi bil prijazen, a sem včasih v pogovoru kar malo oglat,« je rekel pravokotnik in zardel, ko je prišel na obisk h kocki.

»Nič ne de,« ga je potolažila kocka. »Priznati moram, da mi je to ljubše, kot če na obisk pride krog. On ves čas klati precej okrog!«

Vroča zgodba

Rojstni dan je sedel k mizi.

»Kadar pridem k vam, vsa zagorim,« je šepnila svečka na torti.

Čudni časi

»Všeč so mi rakete,« je reklo novo leto in gledalo v nebo. »Osvetlujejo našo bodočo pot.«

»Jaz jih ne maram,« je zabundalo staro leto. »Zelo čudno luč mečejo na našo preteklost!«

Prof. dr. Jože Mencinger

Za katero/e knjige lahko rečete, da so vas oblikovale in katera/ katere je/ so pravkar na vaši mizi?

V mladosti sem največkrat prebral Finžgarjev roman *Pod svobodnim soncem*.

V zadnjem letu me je z lahkotnostjo pisanja navdušila knjiga Marka Haddona *Velika zadrega*.

Nam lahko posredujete odlomek iz knjige ali eseja, ki pravkar nastaja?

Besedila, ki ga trenutno pišem, nimam, dodajam pa odlomek iz prispevka v knjigi *Prava pot prava*, ki je nedavno izšla pri GV Založbi.

Iz knjige Prava pot prava

Takrat tudi še nismo vedeli, kako zatirani smo v Jugoslaviji. Morda zato, ker so si skoraj vse sistemske neumnosti izmislili veliki Slovenci. Sicer pa smo bratom tam prodajali stvari, ki jih drugam ni bilo mogoče prodati, oni pa nam prav tako. Od tega smo imeli več koristi mi, zato smo plačevali še za nerazvite. Tudi njim nazadnje v blagu. Kljub »bratstvu i jedinstvu« smo bili vsi izkoriščani. Tako je bila situacija podobna balkanski; na Balkanu so nerazviti zaradi petstoletnega turškega jarma, Turki pa, ker so imeli Balkan. Skratka, če vseh neumnosti nisi vzel preveč zares, je bilo življenje zadnji dve desetletji socializma pred »revolucijo« prav znošno. Kljub partiji, JNA in Jugoslaviji.

»Revolucija« se je začela enako lahkotno, kot je prej teklo življenje. Še zametna ni bila. Na oblast smo prišli, oziroma smo vsaj mislili, da smo prišli, skoraj vsi, ki smo v prejšnjem režimu vsaj malo

tečnari. Na prste bi lahko preštel tiste, ki nikoli nismo bili člani »zločinske« združbe, še manj je bilo tistih, ki niso »držali žaklja«. Tudi sicer se je vse skupaj zdelo enostavno. Da bi dobili bolj uspešno gospodarstvo, ni bilo treba drugega kot narediti normalen gospodarski sistem, po možnosti tako, da noge ne podrejo, kar narede roke. Za barve se pri tem ni bilo treba brigati, ljudje so racionalni in sebični, zato v različnih sistemih ravnajo različno. V dobrem tako, da so učinki dovolj dobri, v slabem tako, da niso. Privatizacija je bila trši oreh, pa še spridili smo jo. A vsi smo vsi imeli dobre namene, le stvari smo vsak po svoje razumeli oziroma jih sploh nismo razumeli.

Dr. Tomaž Toporišč

Katero knjigo trenutno prebirate ali/in o njej pišete?

Trenutno prebiram oziroma skupaj z lektorico našega gledališča Matejo Dermelj pripravljam korekture knjižne izdaje najnovejše drame sicer tudi na Mestni občini Ljubljana izjemno aktivnega staroste slovenske sodobne dramatike Petra Božiča *Šumi*. Ta udarni povratek k dramatiki po več kot dveh desetletjih je nekakšna gledališka sestra dvojčica njegovega kratkega romana *Chubby was here* (1987), hkrati pa je bolj kot absurdnim enodejankam obdobja Odra 57 bližja »postperspektivovski dramatiki«, npr. *Komisarju Krišu* (1982) in mogoče še bolj *Španski kraljici* (1985). Na eni strani smo (če si izposodimo Poniževo interpretacijo *Komisarja Kriša*) soočeni z geografijo »nereda sodobnega slovenskega sveta, njegovo iztirjenostjo in duhovno izpraznjenostjo«, na drugi pa z mottom *Španske kraljice*: »Nihče na svetu nima prav«.

Knjiga, v kateri bo izšel tudi pogovor s Petrom Božičem in pa eseja o njegovi dramatiki, je zame osebno izjemno močno doživetje, saj me kar premetava po burni ljubljanski in slovenski zgodovini umetnosti in družbe: od šestdesetih let prejšnjega stoletja (Smoleta, Strniše in Zajca, Tauferja, Rožanca) k sedemdesetim (Jovanovića, Šeliga, Jesiha, Lužana, Rudolfa) do danes. V tem času je Božič uveljavil pravo revolucijo oblik, ki je lahko s kar največjo natančnostjo opisala skorajda neobljudene pokrajine resničnosti, ki jih ni mogla zajeti bodisi meščanska bodisi socialnorealistična mimetično-realistična dramska pisava. Tako ostaja vse do danes. Božičeva najnovejša dramska in tudi že uprizoritvena matrica v igri *Šumi* (premiero bo v režiji Vinka Möderndorferja doživela v naslednji sezoni Slovenskega mladinskega gledališča) namreč ohranja svojo aktualnost tudi v postdemokratskem globalističnem slovenskem sedanjiku.

Se spomnite, katero knjigo ste prvo sami prebrali in katera je vam iz otroških let najbolj ostala v spominu?

Težko sem spomnil prav prve knjige, ki sem jo prebral sam, gotovo pa so me navduševale ruska slikanica Sergeja Mihalkova s skrivnostnim naslovom *Djadja stepa*, ki nama jo je z bratom iz Moskve prinesel oče, fantovska *Emil in detektivi*, potem *Pika Nogavička* pa *Marry Poppins* pa Jules Verne in *Sherlock Holmes*. Med slovenskimi pa Kovičeva *Franca spod Klanca*, pa Frana Milčinskega *Butalci* in Župančičevi *Mehurčki*.

Kakšen pomen pripisujete Unicefovi razglasitvi Ljubljane za svetovno prestolnico knjige 2010?

Unicefovo razglasitev svetovne prestolnice knjige 2010 vidim predvsem kot izjemno priložnost, da se Ljubljanci in Slovenci zavemo pomembnosti knjige in bralne kulture. Da torej knjigo vzamemo v roke v (po)brechtovskem smislu: kot orožje, ki nam bo pomagalo preživeti v času, ki ga mehiško-ameriški teoretik in gledališki praktik Guillermo Gómez-Peña slikovito imenuje »postdemokratska« oziroma »strašljiva doba«, v kateri »je humanizem postal zgolj korporativni 'interes' ali 'cilj', nič več kot trendovska marketinška strategija za računalniška podjetja.«

Eva Petrič

Kaj ste najraje brali v otroštvu in s katerim/i pisateljem/i se družite trenutno?

V otroštvu je name naredila največji vtis knjiga Kajetana Koviča *Maček Muri*, ki jo še danes rada vzamem v roke. Trenutno oziroma že kar nekaj časa pa je v meni zapustila močan vtis knjiga Patricka Suskinda *Parfum*, ker predstavi svet skozi drug čut, skozi vonj in obenem na zelo psihološki in primaren način obdeluje večno temo ljubezen ter pokaže, kako se zlahka sprevrže v svoje nasprotje, v agresijo – v imenu ljubezni.

Ste ena najbolj obetavnih umetnic, avtorica večpredstavnostnih programov in vsebin, ki se v svojem umetniškem ustvarjanju posvečate pisanju pesmi, pravkar ste izdali prvi roman Vsi so jedli suši, ki je izšel v slovenščini in angleščini, in že pišete drugega, pa fotografiji, videu in performansu. Ker delujete na Dunaju in v Ljubljani in vas je kot hčerko diplomata zaznamovalo družinsko romanje po svetu, ste tudi svojevrstna vez med kulturami, zato bomo radi prebrali odlomek iz najnovejše knjige, ki jo pripravljate.

Pošiljam vam odlomek iz knjige *Tvoja glava je polna metuljev*, ki jo pravkar pripravljam.

Tvoja glava je polna metuljev

Ago si oddahne, si obriše čelo in se nasmehe, prežet z veseljem: »Dom, prelubi dom!« vzdikne. Hitro gre naprej do svojih prostorov. Toda ko odpre vrata, otrpne v šoku. Na stolu poleg mize sredi sobe sedi neznan metulj z odprto knjigo pred seboj. Vprašujoče pogleda Agoja, si sname očala in se nejevoljen oglasi: »Da?«

Brez besed Ago obstane na pragu. Drget se mu širi po telesu. Z zadnjimi močmi z utrujenimi krili pokaže, da je to njegov dom. Ni videti, da bi metulj z očali dojel, kaj mu hoče sporočiti. Zato Ago izjeclja: »Ttta prostor, ttta stol, ttto, ttto ...«

Metulj z očali se nepotrpežljivo oglasi: »Da?«

»Ta prostor je moj prostor,« Agoju končno uspe povedati. Metulj z očali ga presenečen pogleda: »Ivoj? V kateri knjigi si to prebral?« Ago se zmede: »Knjigi? Nobene še nisem prebral.« Nato zamahne z roko in doda: »Knjige so neuporabne.« Metulj z očali ga gleda, nato odločno reče: »TO je zdaj moj prostor.« Pokaže na knjigo: »V tej knjigi to piše,« še reče in zaloputne vrata naravnost v Agojev zmedeni obraz.

Arhitektura je umetnost kompromisa, je pred časom pronicljivo izjavil prof. Boris Podrecca

Prof. Janez Koželj

Izid natečaja za urbanistično in arhitekturno zasnovo Centralnega stadiona za Bežigradom je za Ljubljano brez dvoma prelomni dogodek. Ko smo izmed predlogov povabljenih štirih domačih in treh tujih arhitektov izbrali po vseh merilih najbolj primerno rešitev, se je, po mojem mnenju, končalo dolgotrajno umiranje tega spomenika. S tem so dobili več možnosti tudi drugi spomeniki v mestu, ki še čakajo na svojo priložnost, da z aktivno prenovno, z dodajanjem novih struktur in novih vsebin spet polno oživijo.

S tem natečajem smo dokazali, da znamo preseči tiste enostranske poglede na prenovno spomenikov, ki ne upoštevajo vseh okoliščin za njeno uresničitev.

Natečaj je edina prava alternativa brezplodnim polemikam.

Je najbolj kvalificirana oblika strokovne razprave, kjer se na organiziran način soočijo različni pogledi, primerjajo različne rešitve, usklajujejo merila, dokler ni izbrana tista rešitev, ki je najbolj celovita. Poseben uspeh natečaja, za katerega smo prepričani tako investitorja kot strokovno javnost, vidim prav v tem, da smo z njim sorazmerno hitro:

- uskladili interese mesta, da v okviru urbanističnih pogojev dobi uporaben športni objekt,
- interese investitorja, da ekonomsko upraviči investicijo in zagotovi obratovanje stadiona,
- interese društva arhitektov, da zagotovi kvalificirano konkurenco za izbor projektanta najboljše zamisli,
- interese Zavoda za varstvo kulturne dediščine, da uveljavi spoštovanje kulturnovarstvenih smernic.

Soočanje, usklajevanje, približevanje različnih pogledov in pričakovanj, iskanje srednje poti, sklicevanje na merila, preverjanje argumentov so bili postopki, s katerimi je žirija presojala v iskrenem prizadevanju, da dosežemo skupni cilj, to je prenovno Plečnikovega spomenika in oživitve nogometnega stadiona.

Potem ko je tudi neodvisna komisija ZVKDS

sprejela na natečaju izbrano rešitev, smo končno postali vsi zmagovalci.

Natečajna naloga je bila zahtevna in izpostavljena javni kritiki. V zadnjih letih so se v Ljubljani samo kopičile napetosti iz stalnega občutka nemoči, da zaradi nespravljivih pogledov, postavljanja neuresničljivih pogojev in utopičnih alternativ, razpadajočega spomenika ne bomo mogli več rešiti.

Poleg tega je vedno bolj obremenjevala razpravo o varovanju Plečnikove arhitekture sodba, za so njegova dela nedotakljiva. Pretirana občutljivost do vseh njegovih del, ne glede na njihovo spomeniško vrednost, ne glede na njihovo stanje, ne glede na njihovo uporabnost, je hromila vsakršno bolj pogumno izjavo.

Ali se sploh sme kaj dodati Plečnikovi arhitekturi, ali se ji približati pa s tem tvegati potvorbo izvirnika, ali se od nje jasno in nedvoumno oddaljiti pa pri tem tvegati, da bo novo preglasilo izvirnik? Kje postaviti mejo med prilagajanjem in med spremembo, kje je ločnica med stvaritvijo in poustvaritvijo. Kakšno naj bo življenje spomenika? Ali je res dovoljena samo zvesta rekonstrukcija originala? Ali se sme njegovemu delu sploh kaj dodati, četudi po mojstrovih izvirnih načrtih? Mesarski most, Križanke, NUK 2, Trnovski pristan in na koncu prenova Centralnega stadiona za Bežigradom, to so vroče in polemične teme, ki zadnje desetletje razburjajo ljubljansko javnost, še posebej strokovno. In res, predlogi, ki so prispeli na natečaj, so na najbolj neposreden način dokazali, da te dileme še niso razrešene, da je razprava še vedno odprta.

Iz predstavljenih natečajnih rešitev lahko vsak sam presodi, kako so povabljeni arhitekti uravnali razmerje med novim in obstoječim, med dodanim in izvirnim, med svojo in Plečnikovo zamisljo. Ocenjevalna komisija je izbrala tisto rešitev, ki je ta razmerja znala med vsemi predlogi najbolj prepričljivo uravnovesiti in to tako s primernim odmikom in primerno zadržanostjo do Plečnikovega stadiona po antičnem zgledu kot tudi

Foto: Miha Fras

Podžupan prof. Janez Koželj na otvoritvi razstave natečajnih projektov za stadion Bežigrad v galeriji Kresija 7. aprila.

s premišljeno zasnovo sodobnega nogometnega stadiona, ki se sklada z okolico.

Nova ureditev stadiona se sicer razlikuje od Plečnikove, vendar se z njo ujema tako v geometriji kot merilu in ritmu drobnih členitev. Vsi dodani programi in stavbna telesa so od obstoječega stadiona odmaknjeni z jasno začitano cezuro. Mreže konstrukcij in fasad se lepo skladajo s členitvijo Plečnikovih elementov. Ocenjevalno komisijo je poleg sinteze doslednega spoštovanja Plečnikove arhitekture in kvalitetne organizacije sodobnega stadiona prepričala umirjena zasnova nove arhitekture, in to v izvedljivi obliki in konstrukciji.

Z izborom se naše delo šele zares začne, potrdilo se bo šele tedaj, ko bo Mednarodna nogometna zveza priznala izjemo in dala prenovljenemu stadionu mednarodno licenco za njegovo posebno kulturno vrednost, četudi ne bo povsem ustrezal njenim standardom. To bo največji poklon Plečnikovega stadionu.

Dovolite mi, da na koncu najprej čestitam zmagovalni skupini GMP Architekten von Gerkan, Marg und Partner iz Berlina in se posebej zahvalim sodelujočim arhitektom za njihovo pripravljenost, pogum in ustvarjalnost, gospodu Jocu Pečečniku za zaupanje in pripravljenost, da sprejme pobudo Projektnega sveta za razpis natečaja, ocenjevalni komisiji in poročevalcema za uspešno opravljeno delo in kolegici Maji Ivanič, ki je bila od vsega začetka pa do današnje predstavitev gibalno in duša tega natečaja.

Otvoritveni nagovor podžupana prof. Janeza Koželja na razstavi natečajnih rešitev v Galeriji Kresija 7. aprila 2009.

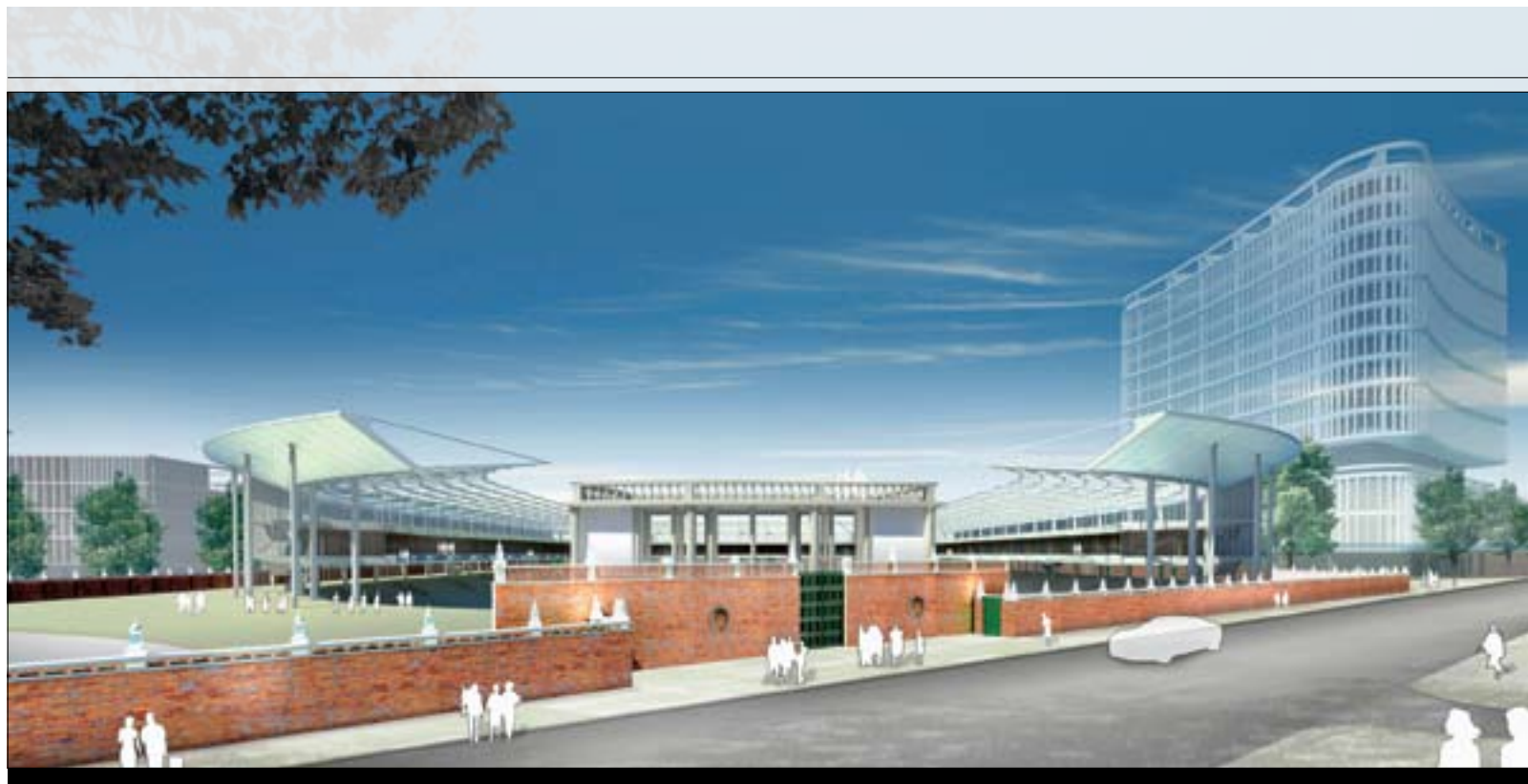

Foto: Dunja Wedam

Plečnikov stadion pred začetkom prenove.

Prenovljen centralni stadion

Z novim letom prva lopata

Zmagovalni projekt nemškega arhitekturnega biroja GMP International GmbH, architects and engineers.

O tem, da gre čisto zares, smo se prepričali 7. aprila v Galeriji Kresija. Slovesna otvoritev razstave vabljenega mednarodnega natečaja za urbanistično in arhitekturno zasnovo prenove in dograditve centralnega stadiona Bežigrad arhitekta Jožeta Plečnika je privabila nemalo eminence, še več sedme sile, še več gorečih podpornikov in nasprotnikov in še več radovednežev. Množico. Množica pa je za organizatorja merilo uspeha, za povprečnega meščana pa dokaz, da je tema – top. Navzoče je s pesmijo prva nagovorila Alenka Gotar: »V mesto prihaja pomlad ...« In še: We are the Champions ...«. Direktor Joc Pečecnik, ki v zgodbi igra nadvse pomembno vlogo, se je vsem vpletenim zahvalil za podporo in čestital strokovni žiriji k izboru projekta: »Cilj je dosežen! Arhitekturna rešitev povezuje zgodovino in prihodnost. Naše podjetje, Bežigradski športni park, je na gradnjo pripravljeno!« Natečajno zgodbo je predstavil podžupan, mestni urbanist in arhitekt prof. Janez Koželj. Župan Zoran Janković se je zahvalil vsem, ki so sodelovali. In vzdržali vsa nasprotovanja: »Kocijancič je skrbel za pravi tempo, Koželj pa – vrhunski esteta, je izbral pravi projekt. Sam sem nad njim navdušen. Dogovorjeno javno-zasebno partnerstvo zagotavlja, da ne bo novih ruševin. Prvi korak – v letošnjem letu – projekt. Z novim letom – prva lopata. Pečecnik že trenira, jaz tudi.« In je slovesno odprl razstavo: »Naša Ljubljana, najlepše mesto na svetu, bo z oživiljenim Plečnikom – še lepša.«

Kaj prinaša zmagovalni natečajni projekt

Avtorji upoštevajo podane urbanistične in varstvene smernice. Od vseh natečajnih predlogov najbolj dosledno ohranjajo in prezentirajo Plečnikovo arhitekturo in še posebej značilen podkvast obris stadiona, ki se približuje obliki antične arene. Vsi dodani programi oziroma stavbna telesa so od obstoječega stadiona odmaknjeni z jasno načrtano cezuro po načelu: znotraj zidu – zunaj zidu. Po tem načelu so avtorji odmaknili poslovne in stanovanjske objekte v niz vilablokov, ki utopljeni v zelenje oblikujejo prehod in šiv med stadionom ter stanovanjskimi bloki ob Koroški ulici. Plečnikov beneški zid ostaja viden po celotnem obodu. Prav tako odmakajo trgovski objekt v podstavku hotela k Samovi cesti, tako da ostaja stebriščna lopa vzdolž Dunajske ceste v prvotni obliki ločeno predverje vzhodne tribune. Prispevek k interpretaciji izvirne zasnove je tudi rešitev severozahodnega trikotnika z glavnim vhodom na stadion, od koder vodi stopnišče v športno dvorano pod dvignjeno ploščadjo v obliki klančine.

Organizacija stadiona in zasnova tribun sta odlično rešeni, prostori VIP z restavracijami

in prostori za medije so smiselno razporejeni in povezani. Prikazana je tudi organizacija množične prireditve in turnirja na stadionu. S premišljeno prometno rešitvijo s tremi krožnimi klančinami je prihranjena ena kletna etaža, medetaža pod igriščem nudi tehnični prostor za organizacijo različnih prireditev. Prosti obod zagotavlja nadzorovan in tekoč dostop do tribun in izhode v sili. Vogalni stolpič hotela in športne klinike z ločenim vhodom je sicer dobro rešen, vendar deluje po mnenju žirije njegova gmota okorno in s podstavkom preveč zaslanja značilno kolenasto potezo Plečnikovega južnega zidu. Nova, umirjena ureditev stadiona se sicer razlikuje od Plečnikove, vendar se z njo ujema tako v geometriji kot merilu in ritmu drobnih členitev. Lahka konstrukcija na kabljih obešene lebdeče strehe nosi prozorno kritino, pri tem pa so poudarjeni vzdolžni nosilci, ki spremljajo tekoč obris arene in horizontalne linije tribun. Zaradi spoštovanja merila je streha nad glorieta in njenima tribunama-stopniščema prekinjena. Mreže konstrukcij in fasad se lepo skladajo s členitvijo Plečnikovih elementov in ustvarjajo značilen videz beneške arhitekture.

Ocena žirije

Natečajni predlog je skrbno obdelan in lepo predstavljen, podane rešitve so prepričljivo argumentirane. Ocenjevalna komisija je celoviti sintezi doslednega spoštovanja Plečnikove arhitekture, kvalitetne organizacije funkcij sodobnega stadiona in uravnotežene nove arhitekture v izvedljivi obliki in konstrukciji prisodila prvo nagrado. Predlagala je, da se ta zasnova izvede, med pripravo projekta za potrebe OPPN pa se preizkusijo možnosti za bolj vitko in proporcionalno obliko vogalnega stolpiča. Predlagala je tudi, naj se obdrži v smernicah predvidena ločitev oziroma razporeditev uvozov z Vodovodne ceste v kletne etaže.

Avtorji zmagovalnega projekta

GMP International GmbH, architects and engineers, Nemčija
Avtorji: prof. Volkwin Marg, Hubert Nienhoff, Markus Pfisterer, projektna skupina: Jochen Köhn, Martin Hakiel, Nikolai Reich, Fariborz Rahimi-Nadjet, Ruthie Gould, Sonia Tabora, Claudio Aceituno Husch inženiring za konstrukcijo: SBP, Schlaich Bergermann und Partner Beratende Ingenieure im Bauwesen, Inženiring za strojne naprave: Winter Beratende Ingenieure für Gebäudetechnik GmbH

za Bežigradom bo!

Drugi natečajni projekti

Prof. dr. Boris Leskovec in sodelavci

Pri ohranjanju Plečnikove zapuščine se predlog osredotoči predvsem na glorioto. Sicer: posebni vhodi in sedeži, nove nadkrite tribune z modificirano obliko, nad njimi nov program. Vertikalna pomična arena je večnamenski prostor, ki v eni od pozicij ohranja proporce. Stolp je podvojen in prestavljen ob Dunajsko cesto.

Mnenje žirije: Projekt predlaga dva voluminozna stolpa. Na stadionu ustvarja interni prostor za spektakle. A *high-tech* zamisel bremeni prirejanje nogometnih tekem. Plečnikova zasnova je čezmerno podrejena novim arhitekturnim oblikam. Natečajna rešitev je tudi v nasprotju z volumetrično analizo, podano v urbanističnih smernicah.

Ravnikar Potokar arhitekturni biro in sodelavci

Novi objekti kažejo časovno in prostorsko distanco do Plečnikovega stadiona z izbranimi materiali – s steklom in prosojnostjo. Streha, ki posnema obliko tribun, je programirana struktura in pokriva obstoječe elemente skoraj v celoti.

Mnenje žirije: Avtorji predlagajo geometrijsko pravilno in strogo zasnovano stadiona, ki je enostavna in pregledna. Značilen in močan izraz nove arhitekture ustvarja želeno nasprotje Plečnikovim klasičnim in beneškim elementom. Vendar poudarjeno stroga, skoraj konstruktivistična arhitektura, ki z jeklenimi in steklenimi mrežami uokvirja Plečnikov stadion, povsem preglasi tako merilo kot členitve Plečnikove arhitekture.

Jurij Kobe Atelier arhitekti in sodelavci

Avtorji se naslanjajo na Plečnikovo zamisel, naj bo stadion odprt k obzorju in nebu. Zato poleg kompozicije in elementov ohranjajo stadion odprt. Predlagajo hidravlično pomično streho. Zamisel prekrije vse nove posege, kar daje stadionu nedotaknjen videz. Druga posebnost je severni park v obliki vala. Ob Samovi cesti sta dve vitki trikotni prizmi.

Mnenje žirije: Zasnova jasno ločuje sodobne posege od spomenika in spoštuje geometrijo stadiona. Je inovativna, sodobna, vendar zadržano oblikovana. Zamisel o strehi je provokativna, vendar hipotetična rešitev, ki ni ne ekonomsko niti tehnološko uresničljiva. Podobni pomisleki zadevajo zasnovo severnega parka.

Bevk Perović arhitekti in sodelavci

Zasnova jasno razloči staro in novo. Celoto deli na tri dele: ohrani kolonado na vzhodu in veliko glorioto z novim parkom na zahodu, vmes je obstoječe odstranjeno. Novi stadion je organizacijsko neodvisen element, oblikovan kot mestna struktura. V streho so umeščeni različni programi. Celotni stadion se lahko prekrije s premično tekstilno streho. Glavni trg je na jugu.

Mnenje žirije: Avtorji so zelo drzno, vendar urejeno in smiselno vzpostavili nasprotje Plečnikovim izvedbam. Arhitektura v prostoru naredi močan vtis in postavlja nova prostorska in oblikovna merila. A kljub temu premalo poudarja in izpostavlja originalno Plečnikovo zasnovo in elemente.

Rubenthren Reddy Architects, Južna Afrika

Novi elementi projekta dominirajo nad obstoječimi. Elaborat poudarja sinergijo med stadionom in mestom, zlasti z okolico. Tako so okoliške stavbe v kontaktu s stadionom, v času tekme pa kontakt prekinjajo žaluzije. Originalni zid je na SZ odstranjen, notranjost je preoblikovana kot nov javni prostor. Streha prekriva celotno tribuno.

Mnenje žirije: Avtorji so natančno in kompleksno obdelali natečajno rešitev. Nova arhitektura je oblikovno zadržana, vendar posega v obstoječe strukture. Streha nad stadionom ne deluje dovolj lahkotno, ni ti v konstrukcijskem niti v oblikovnem pogledu, zato se Plečnikova zasnova pod njo vizualno in pomensko izgubi.

Arhitekt Dale Jones-Evans s sodelavci, Avstralija

Projekt premakne nekatere originalne elemente stadiona in spremeni Plečnikovo kompozicijo. Skulpturalni koncept je poimenovan »Meta City«. Vsi programi so pod enotno, organsko oblikovano streho in dostopni pešcem z vseh strani. Podzemni prostori so oživiljeni s svetlobniki in odprtini. Masivna struktura naj bi bila znanilka ambicij progresivne Ljubljane.

Mnenje žirije: Čeprav avtorji v opisu poudarjajo navezavo na Plečnikovo vizijo stadiona ter v rešitvi prikazujejo serijo memorialij na Plečnika, je predložena zasnova, ki temelji na prekrivanju obstoječe strukture z novo, v nasprotju s podanimi izhodišči avtorjev.

Ljubljana si zasluži evropsko

Joc Pečečnik o »projektu, ki bo najbolj kopiran projekt

Spoštovani gospod Pečečnik, mednarodni javni razpis za obnovo Stadiona za Bežigradom je po oceni podžupana prof. Janeza Koželja, ki je bil predsednik mednarodne ocenjevalne komisije natečajnih rešitev, odlično uspel. Kako je potekalo vaše sodelovanje z županom, podžupanom in s projektantom in kako ste osebno zadovoljni z zmagovalno rešitvijo?

Moje sodelovanje z vsemi odgovornimi na strani Mestne občine Ljubljana je izvrstno, posebno pa moram to reči za župana Zorana Jankoviča in profesorja Janeza Koželja, ki se neumorno trudita, da projekt pripeljemo do realizacije. Velikokrat sem na tej dolgi poti že obupal, pa mi je župan poleg vsega svojega dela vedno stal ob strani in mi napolnil baterije s pozitivno energijo, čeprav so časi takšni, da se tudi njemu, kot nam vsem, dogajajo stvari, ki mu grenijo pozitivne načrte, ki jih je željan izpeljati v dobro Ljubljane. Verjamem, da županu ni lahko, saj nihče ni mogel napovedati razmer, ki imajo nenormalne razsežnosti po vsem svetu. Za primer lahko povem, da so v Dubaju ustavili prav vsa gradbišča, ki jih je mesto načrtovalo. Župana je potrebno še naprej podpirati pri njegovih načrtih, ki so veliki in dobronamerni za našo Ljubljano.

Kritiki, ki mu očitajo zamude ali neizvedbe, naj se zamislijo nad situacijo; če pogledajo samo stanje v lastni družini, bodo videli, da v zadnjem času vsi živimo drugače, kot smo bili navajeni doslej. Ne cedita se več med in mleko, zato bo potrebno zategniti pasove, predvsem pa se medsebojno podpirati. Tudi če bi mesto uresničilo le 20 odstotkov županovih predvolilnih obljub, bi bilo to za sedanje obdobje več kot vrhunski dosežek.

Vidite Stadion v Stožicah kot konkurenta ali kot morebitnega partnerja?

Stadion v Stožicah vidim kot projekt športnega parka, ki bo Ljubljani izboljšal stanje na področju infrastrukture. Nikoli nisem gledal na omenjeni projekt kot konkurenčen, saj verjamem, da sta projekta različna in se prej dopolnjujeta, kot da bi si konkurirala. Res je, da bo pri samem upravljanju prišlo do možnosti konkurenčnih produktov, vendar glede na to, da z mestom dobro sodelujemo in da smo partnerji, ne vidim težav, da ne bi uskladili programov. Bežigrajski športni park bo poleg stadiona, kjer se bo dogajal nogomet, postal dom še za mnoge druge športe, ki so specifični in danes nimajo ustreznih prostorov. Pri tem mislim na strelsko dvorano, plezalno steno, kegljanje, gimnastiko ..., medtem ko bodo Stožice bolj nacionalno univerzitetnega tipa.

Kakšne bistvene prednosti ima za vaše športne načrte zmagovalni projekt?

Bistvena prednost zmagovalnega projekta je v tem, da je vsem všeč in da je rešitev prinesla konsenz med različno usmerjeno stroko. Odlikuje ga to, da je ob tem, ko je upošteval vse komercialne, kulturne in športne kapacitete, tudi izredno prijazen do dediščine mojstra Jožeta Plečnika. Na predstavitvi v galeriji Kresija je bil projekt všeč tudi stanovalcem, za katere upam, da ga bodo

Foto: Miha Fras

Joc Pečečnik v družbi predsednika Olimpijskega komiteja Slovenije mag. Janeza Kocijančiča in predsednika vlade RS Boruta Pahorja na otvoritvi razstave natečajnih projektov mednarodnega javnega razpisa za obnovo stadiona Bežigrad v galeriji Kresija 7. aprila.

brez nepotrebnih nagajanj podprli, da gradnja ne bo zamujala. Stanovalci v bistvu niso negativno nastrojeni proti projektu, ampak je bila njihova glavna zamera v tem, da so izgubili vrtičke, katerih lastnica je bila Mestna občina Ljubljana in jih je kot svoj delež vložila v našo skupno družbo BŠP d.o.o.

Kako pa je potekalo oz. poteka vaše dogovarjanje s Civilno iniciativo Fondovi bloki? V katerih lastnih željah in načrtih ste popustili, da bi ustregli okoliškim prebivalcem?

Predstavniki stanovalcev bodo povabljeni na podrobno predstavitev in prijateljski pogovor. Če bodo želeli, bomo na tem pogovoru sprejeli tudi določene sklepe. Glede stanovalcev smo v družbi BŠP posebno občutljivo izdelali navodila, ki so jih natečajniki upoštevali, še posebej zmagovalni projekt. Mislim, da smo se maksimalno prilagodili in na severnem delu umestili bistveno manj pozidave, kot so jo predvidevale urbanistične smernice. Prebivalci bodo mejili na razširjeni parkovni del na severni strani stadiona, kamor je umeščenih 8 izključno poslovnih vil, ki praktično stojijo v parku. V njih bodo poslovni prostori mirne dejavnosti in tja se bo preselil Olimpijski komitej Slovenije. Gre za vrhunsko rešitev, ki bo lična, zelena in mirna in prav nikakršne bojazni ni za stanovalce, da ne bodo prebivali v mirnem in zelenem okolju, kot so živeli doslej, le da bomo namesto njih mi urejali park. Celoten del bo brez prometnih poti, razen sprehajalne steze in kolesarske poti. Imel bo veliko nasajenih dreves in počivalne točke, ki bodo javnega značaja. Tudi kakšna vodna fontana ali parkovna dekoracija bo popestrila dogajanje. Mislim, da bo okolica stanovalcem všeč, da bodo veseli nove ureditve in bodo nov kompleks vzljubili in ga tudi uporabljali. Negativnega odnosa s stanovalci nikoli nisem

podpiral, zato iskreno upam, da stanovalci ne bodo pustili, da bi postali plen pozabljenih politikov ali samovšečnih posameznikov, ki si z nagajanjem projektu zdravijo svoje komplekse in iščejo svoj medijski trenutek, kot to počne najpametnejši Ljubljančan, ki se osebno zavzema za ustvarjanje sovrastva med stanovalci in našo družbo z izključnim namenom, da bi škodoval županu. Njegovo delovanje ni v nikakršno pomoč stanovalcem, ampak je klasična metoda za doseganje lastnih interesov, uperjenih proti županu Zoranu Jankoviču.

Kaj vse se bo dogajalo v prenovljenem kompleksu stadiona oz. za kakšne programe vse so predvideni novi objekti ob nogometnem stadionu?

V novem kompleksu bo glavna tema šport, saj bodo v njem dvorane za odbojko, košarko in rokomet, dvorane za judo, boks in borilne veščine, večnamenske kulturne dvorane ter največja plezalna stena, strelišče, bowling, kegljišče in seveda stadion. Poleg tega se bosta ob stadionu klinika FIFA in hotel. Tukaj bodo tudi poslovni prostori v obliki vil in pa mini trgovski center ter še vrsta drugih stvari, o katerih bomo javnost pravočasno obveščali.

Boste prostore tudi oddajali in če, komu vse?

Mnogi so ob mojem vstopu v partnerstvo z Mestno občino Ljubljana in Olimpijskim komitejem Slovenije špekulirali in nekateri tudi javno komentirali, da gre na stadionu za Bežigradom za klasičen nepremičninski posel, kjer bomo zgradili stanovanja in poslovne prostore, jih vrhunsko prodali in odlično zaslužili. Žal moram tukaj jasno povedati in prav te kritike (ki jih ni več veliko ali pa so obmolknili) razočarati, da je

športno ikono

v zgodovini športa«

koncept BŠP-ja nastavljen tako, da bo živel za šport, zgrajene spremljajoče komercialne dejavnosti pa se bodo kazale kot možnost za najem prostorov in trženje kapacitet. Projekt torej ni namenjen prodaji, ampak najemu. Z najemnino bomo pokrivali stroške in dobiček namenili športu. Izjema bo le OKS, ki bo imel možnost, da prostore najame ali kupi, saj nam je njegova navzočnost zelo pomembna. Natančnega dogovora med partnerji še ni, bo pa OKS poskusil omogočiti, da se bo stadion morda imenoval Olimpijski stadion, kar si v družbi BŠP zelo želimo, saj bi nam tako cenjena nadorganizacija, kot je Olimpijski komite, že v startu nadela dragoceno noto prestiža. O najemnikih trenutno ne moremo govoriti, saj kljub ogromnemu interesu ne moremo sklepati nobenih pogodb, dokler ne pridobimo gradbenega dovoljenja.

Koliko vas bo predvidoma stal celoten projekt in v kolikšnem času pričakujete, da se vam bodo vložena sredstva povrnila? Katero gradbeno podjetje ga bo gradilo in koliko časa?

Pričakujem, da bo projekt stal okoli 200 milijonov evrov in da ga bomo zgradili v 1000 dneh, seveda po pridobitvi gradbenega dovoljenja, za katero se vsi vpleteni v mestu in državi resnično trudijo, da bomo imeli vse pogoje in bo izdan čim prej. Katero gradbeno podjetje ga bo gradilo, še ni znano, lahko pa povem, da zastopam stališče, da bo imel prednost tisti, ki bo delo izvedel kvalitetno, hitro in po primerni ceni, saj se morajo vsi potencialni izvajalci zavedati, da bodo v projektu večinoma zasebna sredstva, da mi gradimo kvalitetno, vendar pazimo na vsak cent, tako da bo gradnja tega objekta bistveno cenejša kot pri javnih naročilih, kjer je bil nadzor nad sredstvi doslej zelo slab in so gradnje bistveno predrage. Mislim, da bo zaradi časovne stiske sodelovalo več domačih in tujih izvajalcev. Tudi to je potrebno povedati, da bo država že z DDV-jem dobila okoli 40 milijonov evrov.

Kaj pa Interblock – kakšne uspehe pričakujete na njegovem domicilnem prizorišču?

INTERBLOCK je s stadionom zelo tesno povezan. Če ne bomo dobili gradbenega dovoljenja, se bo končala tudi njegova pot, naše firme pa bodo pred bankrotom. Če dovoljenje bo, bo tudi klub dosegel svojo stopnjo razvoja, ki je v Sloveniji še ne poznamo, saj smo doslej v nogomet premalo vlagali. INTERBLOCK že zdaj postaja evropsko prepoznaven klub z edinstveno organizacijo in stabilno finančno infrastrukturo, ki mu bo na dolgi rok omogočala izjemno dobro preživetje, saj se za naše usluge že danes zanimajo tako v Italiji kot v Avstriji. Mislim, da bo to projekt, ki bo najbolj kopiran projekt v zgodovini športa. Prepričan sem, da ga bo posnemala vsa Evropa. Že zdaj odgovorni v FIFA na čelu s predsednikom Blaterjem in v UEFA redno spremljajo naš projekt in ga nestrpnost pričakujejo, saj bo pomenil izhodišče za rešitev klubov in infrastrukture za vrsto držav v Evropi, ki

niso tako finančno močne kot nogometne velesile. Glede športnih uspehov upam, da bodo sledili organizacijskim in da bomo naredili preboj do roba Evrope. Potrebno je povedati, da je Ljubljana posebno mesto v Sloveniji in da si zasluži, da dobi s tem projektom tudi svojo športno ikono v širšem evropskem prostoru.

Delujete tudi s humanitarnimi potezami: eden takih je projekt pomoči za pridobivanje zaposlitev Rdeča žoga. Lahko poveste o tem kaj več? Še posebej nas zanima, kakšne učinke bo imel projekt za zaposlovanje v Ljubljani.

Humanitarni projekt RDEČA ŽOGA je trenutno namenjen ljubljanskemu bazenu, pozneje pa se bo razširil na celotno Slovenijo. Z RDEČO ŽOGO bomo pridobivali sredstva, s katerimi bomo ravnali previdno in na način, da bomo ljudem omogočali delo za hrano ali za plačilo. Gre za novo in inovativno organizacijo javnih del, ki jih bo plačevala RDEČA ŽOGA. Poskusili bomo tudi svojim donatorjem poleg darila RDEČE ŽOGE pokloniti brezplačno storitev priložnostnega značaja v obliki dela. Kreativnost posameznikov v ustanovi bo osnova za zadovoljstvo donatorjev, pri čemer je naš končni cilj, da donatorjem podarimo več dela, kot so nam donirali sredstev. Celoten sistem je namenjen izključno za podporo pomoči potrebnim in funkcionira z minimalnimi stroški na sodoben in transparenten način, kjer jaz osebno jamčim za kredibilnost ustanove.

Ali sodelujete z Mestno občino Ljubljana še pri katerem projektu oz. ali imate to v načrtu v bližnji prihodnosti?

Mislim, da je BŠP dovolj velik in da nimamo kapacitet, ki bi nam dajale realne možnosti delovanja na več področjih. Naš sistem dela je takšen, da se stoodstotno usmerimo v en projekt, ga izvedemo in za sabo pustimo uspešen projekt z zgrajenim timom, ki ga nato vodi sam. V načrtih imamo še nogometno akademijo, vendar je povezana z gradbenim dovoljenjem za stadion. Projekt smo Mestni občini že poslali in ga je upoštevala pri novem prostorskem načrtu.

Slovenija bo prihodnje leto svetovna prestolnica knjige 2010, zato dovolite ob koncu še vprašanje, katera knjiga se vas je posebej dotaknila v otroštvu?

Nikoli nisem bral knjig, česar si ne štejem v posebno čast. Me pač niso zanimale in nisem imel časa za branje.

Jih še vedno ne utegnete brati?

Ne utegnem.

Bi se vam zdelo zanimivo v letu svetovne prestolnice knjige (ki se bo dogajala od 23. aprila 2010 do 23. aprila 2011) na prenovljenem stadionu izvesti tudi kak večji dogodek v zvezi s knjigo?

Seveda, žal pa do takrat stadion za Bežigradom še ne bo dokončan.

Markus Pfisterer soavtor zmagovalne rešitve o projektu

Zmagali ste na natečaju, kakšni so občutki?

Nadvse srečni smo, da smo vključeni v projekt, ki ga je zasnoval tako izjemen arhitekt, kot je Plečnik. Zavedamo se izjemne pomembnosti objekta za meščane Ljubljane, tudi za državljane Slovenije in čutimo ogromno odgovornost. V veliko veselje nam je projektirati za tako lepo mesto, kot je Ljubljana. Tudi deliti različne izkušnje ob zgodovinskih zapisih z mestnimi avtoritetami, z investorjem in z vašimi inženirji. Sodelovanje prinaša kulturno in osebno dragocenost za obe strani.

Kako ocenjujete preostale natečajne projekte?

Menimo, da so vsi prispeli elaborati po eni strani zelo dobri, zelo so detajlirani in zelo dobro koncipirani v smislu športnih in dodanih funkcij. Hkrati pa ugotavljamo, da avtorji niso upoštevali Plečnikove arhitekture v takšni meri, kot smo jo spoštovali mi.

Naš župan Zoran Jankovič je obljubil »prvo lopato«, simbolični začetek prenove in dograditve Bežigradskega športnega parka – za novo leto. Kaj mislite? Je to izvedljivo?

Takoj po razglasitvi rezultatov smo se lotili dograjevanja našega natečajnega projekta, da bi v polnosti zadostili zahtevam mestne uprave in naročnika. Navajeni smo že na kratke roke za izdelavo projektov, tudi na kratke roke za izvedbo. Vsi naši stadioni morajo biti zgrajeni pravočasno, za posebne dogodke, kakršno je bilo npr. Svetovno prvenstvo 2006 v Nemčiji, in bo 2010 v Južni Afriki, ali za Evropsko prvenstvo 2012 na Poljskem. Seveda je v igri poleg nas še nekaj odgovornih ljudi. A če bomo vsi sledili skupnemu cilju z navdušenjem, kakršno je v zraku zdaj, je lahko proces projektiranja zelo hiter. Naj odgovorim na vprašanje. Mislim, da je začetek gradnje z novim letom mogoč.

Kaj pa vaše proste urice? Jih preživite z žogo? Morda s knjigo v roki? Imate čas za branje? Če pa je žoga, za katero vrsto igre gre?

Naša skupina se redno udeležuje nogometnih turnirjev, ki jih pri nas organizirajo za arhitekta. Poleti sodelavci iz berlinskega biroja treniramo enkrat tedensko. Pogosto si tudi ogledamo nogometne tekme na »naših stadionih« v Nemčiji; to so stadioni v Berlinu, Frankfurtu, Cottbusu in Kölnu. Poleg tekem samih nas zanima, kako naše rešitve funkcionirajo, ko tribune zasedejo tisoči gledalcev, ko so »zvezde na sceni«, kako v praksi delujejo prostori, namenjeni medijem in VIP obiskovalcem. Naš prosti čas tako poveže žogo in arhitekturo – in, seveda, knjige, GMP arhitekti tudi beremo!

4. Evropsko univerzitetno prvenstvo v rokometu

Študentska rokometna smetana se bo med 15. in 21. junijem zbrala v Ljubljani!

Ljubljana bo med 15. in 21. junijem 2009 gostila 4. Evropsko univerzitetno prvenstvo (EUP) v rokometu. Evropska univerzitetna športna zveza je organizacijo tokratnega prvenstva zaupala Univerzi v Ljubljani in njeni športni zvezi. Pri tem gre za športno-družabni dogodek visoke kakovosti, namenjen srečanju študentov-športnikov iz celotne Evrope, ki bo nedvomno prispeval k razvoju in promociji univerzitetnega športa, razvoju rokometu ter širši promociji Ljubljane in Slovenije.

Partnerstvo za razvoj univerzitetnega športa

Nabor partnerjev, ki sodelujejo pri projektu, govori o tem, da gre za velik in pomemben dogodek. Pri organizaciji in izvedbi projekta so združili moči Univerza v Ljubljani, Mestna občina Ljubljana, Rokometna zveza Slovenije in Študentska organizacija Univerze v Ljubljani. Vsi omenjeni partnerji so pripravljenost za sodelovanje izrazili že v fazi priprave kandidature za organizacijo EUP v rokometu. Vlogo predsednika častnega odbora je prevzel župan Mestne občine Ljubljana Zoran Jankovič. V častnem odboru pa so še številni drugi ugledni predstavniki javnega življenja in sicer: minister za šolstvo in šport prof. dr. Igor Lukšič, minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Gregor Golobič, predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije mag. Janez Kocijančič, rektor Univerze v Mariboru prof. dr. Ivan Rozman, rektor Univerze na Primorskem prof. dr. Rado Bohinc, predsednik Univerze v Novi Gorici dr. Danilo Zavrtanik, predsednik Rokometne Zveze Slovenije Franjo Bobinac, predsednik Študentske organizacije Univerze v Ljubljani Jernej Štromajer, direktor podjetja Riko d.o.o. Janez Škrabec, predsednik Športne zveze Ljubljane mag. Janez Sodrznik, dekan Fakultete za šport Univerze v Ljubljani prof. dr. Milan Žvan, predsednik Slovenske univerzitetne športne zveze prof. dr. Otmar Kugovnik in članica strokovnega sveta RZS ter trenerka dvakratnih evropskih prvakinj - ekipe KRIM Mercator dr. Marta Bon.

Prof. dr. Andreja Kocijančič, rektorica Univerze v Ljubljani:

»Četrto Evropsko univerzitetno prvenstvo v rokometu je velika priložnost, da našo univerzo, mesto in državo prikažemo kot športu in mladim prijazno in naklonjeno okolje. 4. EUP v rokometu ne bo samo športno srečanje predstavnikov različnih držav, ampak hkrati festival mladosti in športa ter kot tak pomemben prispevek k pozitivnemu poletnemu utripu Ljubljane.

Župan Zoran Jankovič: »Vesel sem, da letos pri nas poteka tudi 4. EUP v rokometu, športu, ki mi je še posebej pri srcu. Prepričan sem, da se bo Športna zveza Univerze v Ljubljani izkazala z izvrstno organizacijo, vsi udeleženci pa s športno in borbeno igro ter predvsem vrhunskim vzdušjem na tekmah, ki ga bodo ustvarili navijači. Vsem želim, da bi uživali v Ljubljani, zame najlepšem mestu na svetu, da bi poleg športnih

Foto: Željko Stevanič

Podpis dogovora o sodelovanju pri 4. Evropskem univerzitetnem prvenstvu v rokometu.

O evropskem univerzitetnem prvenstvu v rokometu

Prvo EUP v rokometu je bilo organizirano leta 2006 v Besançonu v Franciji, drugo 2007 v Łodzi na Poljskem in tretje leta 2009 v Nišu v Srbiji. Čeprav je EUP v rokometu dokaj mlado tekmovanje, po številu udeležencev že sodi med večja evropska univerzitetna športna srečanja. Hkrati po kakovosti šteje med visoko kakovostna tekmovanja, tako po organizacijski kot predvsem po športni plati. Člani univerzitetnih ekip so večinoma dobri in vrhunski športniki, pogosto tudi člani državnih rokometnih reprezentanc. Prvenstvo ima dva turnirja: ženski in moški. Izrazita kakovost tekmovanja, mednarodna zastopanost in vrhunska organizacija pa ponujajo udeležencem možnost pridobivanja dragocenih izkušenj in novih poznanstev. Na četrtem EUP v Ljubljani pričakujemo 16 moških in 10 ženskih univerzitetnih ekip oziroma več kot 500 udeležencev.

užitkov okusili tudi čare in male skrivnosti, ki vam jih ponuja naše mesto, predvsem pa, da bi se stkala številna nova prijateljstva.«

Franjo Bobinac, predsednik Rokometne zveze Slovenije: »Slovenijo je doletela velika čast, ki je hkrati seveda tudi precejšnja obveznost - organizirati in izpeljati četrto univerzitetno evropsko prvenstvo v rokometu. Prepričan sem, da bomo na evropskem prvenstvu v rokometu znova potrdili že tradicionalno znane odlične organizacijske sposobnosti, hkrati pa bomo uspešni na obeh področjih: tako na igriščih v boju za čim boljši dosežek kot tudi zunaj njih kot gostitelji velikega spektakla.«

Jernej Štromajer, predsednik ŠOU v Ljubljani: »V naši organizaciji smo prepričani, da so sestavni del študija tudi občutidske dejavnosti, med katerimi pripada športu še

Zlata medalja za rokometiške Univerze v Ljubljani na 3. EUP v rokometu

Moška rokometna reprezentanca Univerze v Ljubljani je na 3. EUP v rokometu, ki je potekalo v Nišu v Srbiji med 20. in 26. julijem lani, osvojila prvo mesto. Ta vrhunski dosežek je pod taktirko trenutnega trenerja rokometnega kluba Slovan Borisa Deniča dosegla s srčno prizadevnostjo in levjo borbenostjo. Člani zlate reprezentance 2008 so bili: Matevž Čemas, Rok Krašna, Klemen Cehte, David Miklavčič, Jan Gregorc, Andrej Čermelj, Sebastjan Obajdin, Vedran Prgomet, Uroš Čuk, Grega Karpan, Marko Radelj, Dragan Kevič, Primož Drožina, Blaž Šalomon; trener Boris Denič, fizioterapevt Miran Maksimovič. Ta izjemni dosežek študentov Univerze v Ljubljani hkrati govori o tem, da je na Univerzi v Ljubljani doma res kakovosten šport, kar je tudi posledica strateške odločitve Univerze v Ljubljani, da aktivno uveljavlja model spodbujanja vključevanja dobrih in vrhunskih športnikov študentov v univerzitetne športne klube in lastne športne reprezentance.

posebej velik delež. To je tudi glavni razlog, da smo se odločili omenjeni dogodek podpreti in sodelovati pri njegovi izvedbi. Ker za Ljubljano velja, da je mesto študentov, saj nas tukaj študira več kot 60.000, sem prepričan, da se bodo naši tuji kolegi med nami počutili domače in dobrodošle.«

Prof. dr. Otmar Kugovnik: »Ponosni smo, da je Evropska univerzitetna športna zveza dodelila organizacijo 4. EUP Slovenski univerzitetni športni zvezi oziroma Univerzi v Ljubljani in njeni športni zvezi. Prepričan sem, da bo dogodek pozitivno vplival na prepoznavnost univerzitetnega športa v Ljubljani in Sloveniji, na razvoj rokometu kot univerzitetnega športa in na promocijo Ljubljane in Slovenije kot turistične točke. Med mladimi udeleženci prvenstva se bodo stkala prijateljstva in vezi, ki bodo trajale tudi po tem, ko bo prvenstva že zdavnaj konec.«

Festival Ljubljana 2009

Darja K. Korenčan

Poletni festivali so zaščitni znak vsakega večjega mesta, pa ne le to, vsako mesto tudi po svoje zaznamujejo, bodisi z množičnimi prireditvami na prostem, zgolj s koncerti klasične glasbe po cerkvah, z mešanim gledališko-plesno-glasbenim programom, skratka, različic je res veliko. Naš osrednji festival ostaja zvest načelu, da mora gostiti vrhunske umetnike in ansamble, vsekakor pa naj ne bi poleg komorne in simfonične glasbe manjkala opera. Na področju glasbeno-scenskih del festival vsa leta dobro sodeluje z mariborsko operno-baletno hišo, zadnja leta pa tudi z znamenitim ruskim Bolšoj teatrom. Tako bo gotovo eden od vrhuncev festivala opera P. I. Čajkovskega *Jevgenij Onjegin* v izvedbi Akademskega državnega Bolšoj teatra. Letos ta ansambel festivala ne bo odprl, ampak ga bo zaključil.

Če je na področju glasbenega gledališča Bolšoj teater pojem tradicije ruske operno-baletne produkcije, potem je Valerij Gergijev najbolj karizmatična osebnost ruske simfonične glasbe. In prav on je bil že večkrat gost naših koncertnih odrov, tokrat ne bo dirigiral svojemu znamenitemu orkestru Marijinskega gledališča, ampak Londonskim simfonikom, s katerimi bo izvedel Debussyja (*La mer*) in Šostakovičevo *8. simfonijo*. Vemo, da je nenadkriljiv dirigent, ko gre za interpretacijo ruske glasbe, zanimivo pa bo prvič slišati Debussyja pod njegovo taktirko. – Rusi pa so ponosni tudi na svoje narodne pesmi in ples v izvedbi Ruskih kozakov, ki so prav tako že bili pri nas. Konec julija bodo v Križankah izvedli pesmi in ples z območja ob Donu.

Za ljubitelje večno lepih arij in duetov iz Traviate bo poskrbela mariborska Opera, otvoritev festivala (6. julija) pa bo tokrat pripadla baletu gledališča La Scala z baletom *Pink Floyd* na glasbo svetovno znane skupine Pink Floyd, zato bo ta balet verjetno pritegnil generacijo, ki je rada poslušala glasbo te zasedbe.

Festival Ljubljana se je letos spomnil 200-letnice smrti Franza Josepha Haydna, in sicer s komično opero *Apotekar* pod dirigentskim vodstvom Uroša Lajovca, režiser pa bo mladi Rok Rappl, ki je študiral in ustvarjal na Češkem, kjer se je uveljavil kot inventiven režiser in scenograf modernih glasbeno-scenskih projektov. *Apotekar* je koprodukcija predstava Festivala Ljubljana in SNG Opere in baleta Ljubljana. Haydna bo izvajal tudi Komorni godalni orkester Slovenske filharmonije, ki letos praznuje 15-letnico delovanja. Med drugim bo imel na programu tudi delo zelo obojavne mlade slovenske skladateljice Nine Šenk. Haydna bo v svoj program vključil še Evropski godalni orkester (30. julija), ko boste lahko v Slovenski filharmoniji slišali tudi Mendelssohnov violinski koncert v d-molu s solistom Stefanom Milenkovičem, nekdanjim čudežnim dečkom in današnjim violinskim virtuozom svetovnih koncertnih odrov.

Simfoniki RTV Slovenija bodo skupaj z Orchestre de Picardie v Cankarjevem domu (13. julija) izvedli med drugim Coplandov *Koncert za klarinet in*

Foto: Ivan Vinovrški

Traviata v izvedbi mariborske operne hiše bo 22. in 23. julija na sporedu v Cankarjevem domu.

orkester z našim izvrstnim virtuozom na klarinetu Matejem Bekavcem.

Festivalskega programa si skoraj ne moremo zamisliti brez dveh osrednjih simfoničnih orkestror – Slovenske filharmonije in Simfonikov RTV Slovenija. Orkester Slovenske filharmonije bo letos v Cankarjevem domu izvajal operne arije s tenoristom Ramonom Vargasom, dirigiral pa bo nov šef dirigent Emmanuel Villaume (14. julija). Poskrbljeno bo tudi za tiste obiskovalce, ki si želijo slišati najnovejša slovenska dela. Ta že leta predstavlja Ansambel za sodobno glasbo MD7 z umetniškimi vodjem Pavlom Mihelčičem, ob 30-letnici skupnega koncertiranja bosta nastopila Volodja Balžalorsky in Hinko Haas ter med drugim izvajala delo letošnjega nagrajenca Prešernovega sklada Nenada Firšta, 22. junija pa bo Vinko Globokar ob svoji 75-letnici pripravil s tujimi soizvajalci večer sodobne glasbe, ki bo, glede na

dosedanje Globokarjeve projekte, prav gotovo spet nekaj posebnega

Ljubitelje muzikalov že vrsto let privabi gledališče Komedija iz Zagreba, ki bo letos izvedlo muzikal *Do nazga* (15. in 16. julija). Skoraj mesec dni pozneje, 19. avgusta pa bodo Križanke v znamenju *flamenka* s špansko skupino Andresa Marina, ki bo v Križankah gotovo pognala kri po žilah vsem privržencem flamenka, ki jih je pri nas vedno več. Ljubljanski grad že od maja in bo vse do septembra ponujal *likovno razstavo*, avgusta pa bo ljubitelje filma razveseljeval *poletni kino*, ki so ga programsko zasnovali Kinodvor, Mestna občina Ljubljana in Festival Ljubljana.

To je nekaj osrednjih festivalskih dogodkov, ki bodo potekali v Križankah, Cankarjevem domu, na Ljubljanskem gradu, v Slovenski filharmoniji, cerkvi sv. Jožefa, letos pa dva baročna koncerta (5. in 11. avgusta) tudi v atriju Uršulinskega samostana.

SLOVENSKO Mladinsko GLEDALIŠČE

Evropski ambasador

50. rojstni dan Slovenskega mladinskega gledališča

Dr. Tomaž Toporišč

Foto: Žiga Koritnik

F. M. Dostojevski-Diego de Brea: Zločin in kazen (2009), na sliki Matija Vastl, Boris Kos in Ivan Godnič.

Foto: Žiga Koritnik

Svetlana Makarovič: Krizantema na klavirju (2009), na sliki Joži Šalej, Jelena Ždrale, Janja Majzelj, Nino de Gleria, Blaž Celarec.

Ko je Andrej Jaklič v Delu zapisal, da se zgodba Slovenskega mladinskega gledališča »bere kot zelo dinamičen žanrski roman z vsebinskimi elementi, ki ga hkrati tudi že presegajo in nadgrajujejo«, je zadel samo bistvo burnih premen, vzponov, padcev in ponovnih vzponov, ki jih je doživel ta živi gledališki organizem. Pot, ki jo je Mladinsko prehodilo v petih desetletjih svojega odrskega in velikokrat še kako tudi družbeno odmevnega življenja, se je začela po drugi svetovni vojni, v pionirskih petdesetih letih prejšnjega stoletja, ko je gledališče potrebovalo kar tri leta bojov, da se je leta 1959 vselilo v sedanje prostore in začelo redno, kontinuirano delo. Enega od vrhuncev pa je doživela z lanskoletnim prestižnim priznanjem in nagrado Evropske komisije, ki je SMG kot prvemu slovenskemu gledališču in kulturni instituciji nasploh podelilo laskav naziv evropski ambasador kulture.

Reliefni zemljevid reformatorjev slovenskega gledališča druge polovice dvajsetega stoletja Zgodba SMG je izjemno reliefni zemljevid sodobnih gledaliških praks reformatorjev slovenskega gledališča druge polovice dvajsetega stoletja, velikih gledaliških imen, med katerimi naj omenimo samo nekatere režiserke in režiserje: Žarko Petan, Mile Korun, Dušan Jovanović, Ljubiša

Ristič, Meta Hočevar, Paolo Magelli, Janez Pipan, Vito Taufer, Tomaž Pandur, Eduard Miler, Matjaž Pograjc, Martin Kušej, Dragan Živadinov, Emil Hrvat, Tomi Janežič, Matjaž Berger, Jan Decorte, Diego de Brea, Jernej Lorenci, Ivica Buljan, Silvan Omerzu in Damjan Kozole.

Ustanovitev in vselitev v sedanje prostore

Mladinsko gledališče, ki se je v osemdesetih letih prejšnjega stoletja preimenovalo v Slovensko mladinsko gledališče ter s tem dokončno dobilo pečat ne več samo lokalnega, ampak hkrati ljubljanskega, slovenskega in mednarodno priznanega gledališča, je že na samem začetku doživelo ognjeni krst uveljavitve nove gledališke filozofije: Njegov nastanek je bil postopen: Ob koncu leta 1955 so pod tem imenom odigrali prvi gledališki dogodek, naslednje leto je odzvanjalo v imenu prve premiere. Vse do sezone 1958/59, ko je gledališče dobilo svoje prostore in se preselilo na zdajšnjo lokacijo Plečnikovega nikoli dokončanega Baragovega semenišča za Bežigradom, je z velikimi naporu uveljavljalo svoj prostor pod sicer prijetnim soncem hitro rastoče Ljubljane. Prav ustalitev v novih prostorih lahko razumemo kot dokončanje pionirskega procesa ustanavljanja, od katerega je poteklo petdeset let.

Obdobje pionirke sodobnega gledališča v Sloveniji Balbine Battelino Baranović

Pri teh zgodah in nezdodah

uveljavitve novega gledališča nikakor ni nepomembno, da so prva leta ustvarjanja neizgledljivo povezana z imenom Balbine Baranović, režiserke in gledališke pedagoginje, pionirke sodobnega gledališča v Sloveniji, ki je hkrati ustanovila tudi Eksperimentalno gledališče. Tako se je SMG razvijalo kot dvojnik njegovega programa. Kot sodobno gledališče in kot gledališče, namenjeno mlademu občinstvu. Igralci prvih ekip, npr. Brane Ivanc, Majolka Šuklje, Minca Jeraj, Alja Tkačev, Milena Grm, Sandi Pavlin, Niko Goršič, so bili ustvarjalci, ki so hkrati, ko so delali predstave za mladino, igrali tudi v takratnih eksperimentalnih gledališčih, na Odru 57, Eksperimentalnem gledališču, pozneje v gledališčih Glej in Pekarna.

Andrej Jaklič je to hitro rast gledališča orisal z naslednjimi besedami: »Kar se v drugi polovici petdesetih začne kot mladinsko gledališče, kmalu postane veliko bolj pronicljivo in angažirano od formalnega kratkočasenja mladine.« Gospa Rapa Šuklje, ki z izjemno kritično lucidnostjo in naklonjenostjo spremlja pot ustvarjalcev tega gledališča vse od začetkov do današnjih dni, pa je v zapisu ob tridesetletnici gledališča zapisala: »Slovensko mladinsko gledališče, ustanovljeno kot oder za otroke, je torej, skupaj s svojim občinstvom, odraslo. Obenem je izoblikovalo svojo tradicijo in z novimi ustvarjalnimi osebnostmi, ki so prihajale, vseskozi doživljalo tudi nove impulze. Tako v repertoarnem

kot v izvajalskem pogledu je danes prispelo do plemenite zrelosti.«

Najočitnejša značilnost v zgodovini Slovenskega mladinskega gledališča je ugledališčenje duhovitosti in domišljije. Le redki gledališki »duhovi« lahko obdržijo svojo strast do aktov ustvarjanja. Organizacija scenskega prostora je podobna simfoniji harmoničnih, a neposnemljivih odtentov. Prečijo ga izkušeni igralci in izredne dramaturške oblike. V takem univerzumu gledališče nadaljuje iskanje in ustvarjanje predstav, za katere se zdi, da sprejemajo domišljije, ne da bi se pri tem zatekale k mašineriji, efektom ali okrasju. Njihovi komentarji o jeziku in podobi so gledališkemu ustvarjanju odprli nove smeri.

Ramiro Osorio,
Ciudad de México, Bogotá, 2000

Uspešna borba Toneta Pavčka za obstanek gledališča in obdobje Dušana Mlakarja

Vizionarstvo njegove ustanoviteljice Balbine Battelino Baranović, ki se je napajalo v aktualnih gledaliških tokovih in razumevanju gledališča, je kot njen naslednik nadaljeval pesnik Tone Pavček, ki si je v okvirjih precej nasilne politike izboril, da se je gledališče, potem ko so ga poskušali amaterizirati, spet osamosvojilo in s profesionalnimi igralci ustvarjalo za mlado publiko. Sledilo je obdobje umetniškega vodenja Dušana Mlakarja, ki je še povečalo umetniško kvaliteto zastavljenih programskih vsebin.

kulture na prelomih zgodovine

Foto: Barbara Čeferin

Jacob in Wilhelm Grimm: Sneguljčica in sedem palčkov (2003), režija Vito Taufer, na sliki Ivan Godnič, Sandi Pavlin, Janja Majzelj, Robert Prebil.

Mladinsko gledališče je bilo zame odlična šola upornosti, vztrajnosti, iznajdljivosti. Priučil sem se preprostem iskanju poti iz majhnega v večje, iz nižjega v višje, iz slutnje lepega v lepo. Naučil sem se nauka o sožitju in enotnosti ogroženih, visokega duha vzajemnosti, sle po preseganju danosti in samega sebe. Bili smo na začetku nizko, a to ne v Pasternakovem smislu nižine v lepem sožitju z osnovo zemlje, ampak nizko pred ukinitvijo. Res, bilo je vse polno tudi ponesrečenih poskusov in improvizacij, kako priti iz zagate, a vse je nadkrililo skupno hotenje, obstati in igrati. Končno je zmagal čar odra, zanos igre, nemalokrat pa tudi zadoščenje, da je bilo to ali ono dobro opravljeno. Bila sta velika volja, prizadevno delo, talent ni zamujal, okoliščine, od občinstva do uglednih sodelavcev, so nam šle na roko – in smo preživeli. Več: ustvarili temelje za poznejšo imenitno gledališko zgradbo.

Tone Pavček: Pionirska doba Mladinskega gledališča

Ključen preobrat z Dominikom Smoletom in Dušanom Jovanovičem

Ključni preobrat za naprejšnja iskanja in blagovno znamko, pod katero danes to ljubljansko gledališče poznata Evropa in svet, je v prvi polovici sedemdesetih izvedel veliki slovenski dramatik Dominik Smole, novi direktor gledališča, ki je gledališču zagotovil nujno potrebne, v umetniškem smislu zelo ambiciozne predstave za mlade. Ker je bilo v

1970. letih SMG na gledališkem obrobju, so se vanj lahko začele stekati zelo zanimive ustvarjalne energije. Takratni politični oblasti se je zdelo gledališče nepomembno in zato so se lahko zgodile spremembe tako v organizaciji kot v programski usmeritvi samega gledališča. Sedemdeseta so bila tudi čas krize ljubljanske Drame, v kateri takrat ni bilo mogoče razvijati sodobnega gledališča, kakršno se je s prihodom Dušana Jovanoviča začelo v SMG. To je bil čas, ko se je SMG uveljavilo kot gledališče z izjemno kakovostnimi predstavami za mladino, hkrati pa z Jovanovičevimi *Žrtvami mode bum-bum* leta 1975, s predstavo, ki je nastala po naročilu za t. i. partizanski miting, odprlo prostor političnemu gledališču. Predstava je dokončno prebila razumevanje SMG kot gledališča za mladino.

Politično in eksperimentalno gledališče

Naslednje desetletje, osemdeseta (direktorovanje gledališča je takrat prevzel Petar Jović, umetniško vodstvo pa (ob dramaturški pomoči Marka Slodnjaka) Dušan Jovanović, za njim Ivo Svetina) so najprej zaznamovali projekti Ljubiše Ristića, še posebno *Missa in a minor*, ki začena serijo, v kateri se SMG profilira kot središče političnega in hkrati tudi že eksperimentalnega. Hkrati se sredi osemdesetih začnejo pojavljati poetike, ne zavezane aktualni političnosti. To so najprej projekti Vita Tauferja, potem predstave Janeza Pipana in Šeherezada Iva Svetine v režiji

Foto: Franci Virant

Dramski observatorij Zenit (1988), režija Rdeči pilot, scenografija Tomaž Štruc, kostumografija Breda Kralj in Alan Hranitelj, na sliki Pavle Ravnohrib.

Tomaža Pandurja, projekti Dragana Živadinova ... Ta linija se prek devetdesetih let kot let raznolikosti in avtopoetik razprostira vse do danes s predstavami Eduarda Milerja, Matjaža Pograjca, Emila Hrvatina, Tomija Janežiča, Matjaža Bergerja, Diega de Bree in široke palete sodobnih gledaliških ustvarjalcev.

Presenetila sta me kakovost in izvornost Slovenskega mladinskega gledališča, ki se že v svoji osnovi razlikuje od vzhodnoevropskih gledališč: ruskega, poljskega, romunskega. Presenetila me je predvsem njegova izvornost. Uporaba nove tehnologije: video, zvok in glasba. To je presenetilo tudi francosko občinstvo.

Charles Tordjman, direktor festivala Passages, Nancy

Mednarodno prepoznaven gledališki organizem

SMG je bil vsaj od osemdesetih let, natančneje od *Maše v a molu*, mednarodno prepoznaven gledališki organizem. V osemdesetih letih je postal gojišče novih estetik in politik uprizarjanja, ki je bilo zgolj na videz homogeno, saj so v njem ves čas dinamizirali gledališki in družbeno-kulturni prostor raznoliki in izjemno močni ustvarjalci. Že Dušan Jovanović in Ljubiša Ristić, ki sta najbolj očitno zaznamovala prvo polovico osemdesetih let, sta kljub dejstvu, da je Josip Vidmar oba označil kot kulturna terorista, delovala v nočnem dialogu, ki pa je bil dialog razlik v temeljnih

postulatih gledališča, izhajajoč iz obnebnja novatorskih gledaliških skupin, Pupilije Ferkeverk in Gleja pri prvem in Pekarne pri drugem. Ko se jima je pridružil Janez Pipan, njegova različnost mogoče ni bila tako očitna, a dovolj razpoznavna (spomnimo se samo izjemne predstave, posvečene Edvardu Kocboku, *Strah in pogum*). Ko pa je proti koncu prve polovice desetletja Vito Taufer šokiral z dodelanostjo in daljnosežnostjo svoje poetike s predstavama *Razredni sovražnik* in *Jaz nisem jaz*, se je s tem razprlo močno polje včasih tudi nasprotujočih si estetskih in etičnih izhodišč, ki pa je bilo izjemno produktivno. S Pandurjevo uprizoritvijo *Šeherezade* Iva Svetine, pred tem Tauferjevo avtorsko postavitevjo *Alice v čudežni deželi* Lewisa Carrolla, pa je postalo jasno, da se oblikujejo nove gledališke taktike in estetike.

Prav ta nova razumevanja gledališča so ob podpori in šoku z Živadinovom in njegovo predstavo *Dramski observatorij Zenit* kot tipično postdramskim gledališčem podob retroavantgarde, katapultirala SMG tudi zunaj jugoslovanskega kulturnega prostora in zunaj polja dramskega gledališča. Tako ste ustvarjalce tega gledališča v zadnjih desetletjih lahko srečali kjerkoli: V Buenos Airesu, ko si ogledujejo plakate, ki oznanjajo prihod Latinski Ameriki dobro znanega evropskega gledališča iz države, za katero komajda vedo, da obstaja tam nekje na starem kontinentu, s katerega so prišli njihovi predniki. V Bogoti,

Evropski ambasador kulture na prelomih zgodovine

50. rojstni dan Slovenskega mladinskega gledališča

Foto: arhiv SMG

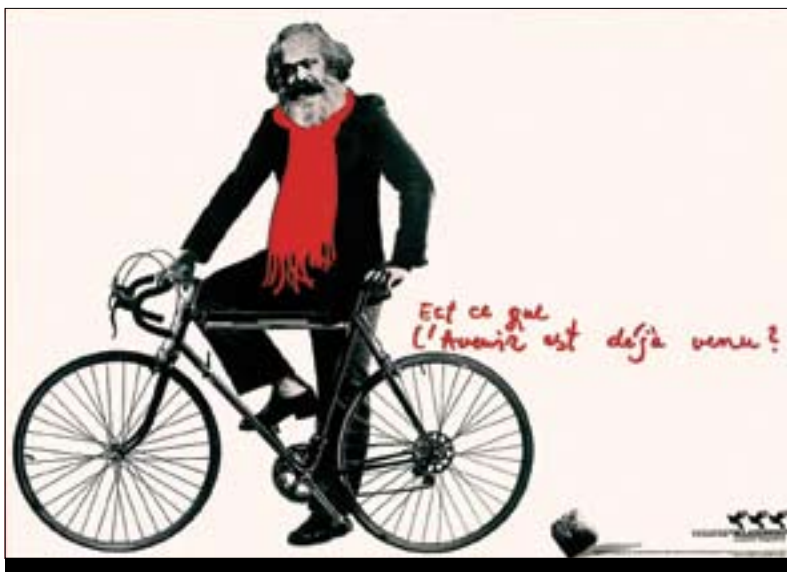
Dušan Jovanovič: Žrtve mode bum-bum (1975), režija Dušan Jovanovič, scenografija in kostumografija Meta Hočevar, na sliki Sandi Pavlin, Pavel Rakovec, Polona Vetrih, Božo Vovk, Majolka Šuklje.

med stotimi skupinami z vsega sveta, v Nacionalnem gledališču ustanoviteljice festivala, ki se je v desetletju povzpel v sam vrh ekskluzivnih gledaliških senzacij. V Milanu, ko si med predstavivijo petih projektov svojega gledališča vzamejo čas za prijateljski klepet z italijanskimi kolegi v enem od tipičnih barčkov na Piazza Duomo. V Moskvi, ko po naporni predstavi zavzeto debatirajo s svojimi ruskimi kolegi. V Sao Paulu, kjer na Avenida Paulista brazilska televizija snema oddajo o »čudežnem evropskem gledališču podob«. Slovensko mladinsko gledališče je tako postalo gledališki organizem, ki je ves čas na poti. S svojim igralskim ansamblom in režiserji, ki na krilih domišljije ustvarjajo vedno nove paralelne svetove, da bi jih ponesli novim in novim publikam naproti. Prav te močne pisave, ki jih združuje brookovska zaveza raziskavam in artaudovski akcenti v neteološko gledališče, so napovedale in omogočile estetski boom zadnjih dveh desetletij.

Prostor bogastva raznolikosti in središče gledaliških raziskav v Sloveniji

Pod umetniškim vodstvom Eduarda Milerja, Tomaža Toporišiča, Matjaža Bergerja in v zadnjih sezonah današnje direktorice gledališča Uršule Cetinski je Mladinsko postalo prostor bogastva raznolikosti in pri tem ostalo središče gledaliških raziskav v Sloveniji. Močni poudarki Martina Kušaja (*Pohujšanje po*

Cankarju), Mete Hočevar (*Družinski album*), Matjaža Pograjca (*Roberto Zucco, Fragile*), Emila Hrvatina (*Moške fantazije*), Eduarda Milerja (*Susn, Naloga*), Tomija Janežiča (*Kralj Ojdip, Utva*), Matjaža Bergerja (*Galileo Galilei, Interpretacija sanj*), Diega de Bree (*Somrak Bogov, Zločin in kazni*), Ivice Buljana (*Mlado meso*), Jerneja Lorencija (*Gilgamesh*), Vinka Möderdorferja (*Razdejanj*), Barbare Novakovič, Vlada Repnika, Ivana Peternelja, Jana Decorta, Sebastijana Horvata, Damjana Kozoleta, Silvana Omerzuja ... so skupaj s Tauferjevimi raziskavami izjemno širokega polja gledališke funkcije (spomnimo se predstav *Silence Silence Silence, Pika, Sen kresne noči*) ter projekti Živadinova pripeljali do največje estetske raznolikosti v zgodovini tega gledališča, ki je kritički obrat v Sloveniji zaradi omejenosti instrumentarija, s katerim je razpolagal, hkrati pa tudi zaradi ideoloških bojev na levisi, povezanih s t. i. neodvisno in »odvisno« produkcijo, ni znal ali ni zmozel analizirati in kontekstualizirati. Prav zaradi tega je bil izjemno pomemben plasma teh fenomenov v mednarodni gledališki in festivalski prostor, ki je neobremenjeno, a dovolj dosledno in kritično znal interpretirati ta gledališki stroj imaginacije. Danes, ko smo se že ustalili v post-socialistični dobi tako imenovane tranzicije Slovenije, je z zgodovinskega odmika že mogoče trditi, da brez te podpore od zunaj Mladinsko kot fenomen sodobnega

Ali je Prihodnost že prišla? Plakat Matjaža Vipotnika za turnejo Slovenskega mladinskega gledališča v Franciji leta 1984.

gledališča ne bi preživelo. Da je bil pozitiven odziv v Evropi in obeh Amerikah nujnost za nadaljevanje raziskav. Tako se je zgodila dvojnost: Mladinsko je bilo v Sloveniji relativno marginalizirano, zunaj Slovenije pa je predstavljalo slovensko umetnost, kulturo in celo državo.

Festivalski Prelet
Od 9. do 12. maja
in od 29. maja do 1. junija
V Slovenskem mladinskem gledališču so maja že tretjič zapored pripravili festival, ki je letos prvič pod imenom Prelet poleg hišnih predstav prinesel tudi predstavitev gledališč, ki so SMG sorodna po duhu in usmeritvi – letos so prišli iz Brazilije, gledališko izjemno bogate, a Ljubljančankam in Ljubljančanom še neodkrita dežele, in Hrvaške, po kulturi najbližje, a paradoksalno gledališko premalo znane in cenjene.

Častni naslov in nagrada evropski ambasador kulture

Nekakšna krona ali dokončna potrditev dejstva, da je prav SMG tisto slovensko gledališče, ki je najmočnejša blagovna znamka v mednarodnem prostoru, je častni naslov in nagrada evropski ambasador kulture, ki ga je gledališču lansko leto zaradi **intenzivne mednarodne dejavnosti in kakovosti njegovih predstav podelila** Evropska komisija. Gledališče, ki mu je mesto Ljubljana sicer že leta 1969 kot »izjemnemu

primeru skupne ustvarjalne volje za kvalitetno posredovanje gledališke umetnosti širokemu krogu« dodelilo Župančičevo nagrado za izjemne dosežke, je tako prej kot ambasador slovenske kulture dobilo naslov ambasador evropske kulture, kar je laskavo za gledališče samo, manj pa za slovensko politiko na državni ravni. Za prihodnje pisce zgodovine te bogate zakladnice odrskih zapeljevanj, ki jo predstavlja Slovensko mladinsko gledališče, je v zadnjih desetletjih nastala skorajda nepregledna množica izjemnih predstav. Z večjim časovnim odmikom in z nujnim pogledom v širši, evropski prostor gledališča in drugih umetnosti bo ob teh močnih drevesih laže ugledati gozd ali bolje – gozdove ustvarjalnosti. Pisati o njih bo užitek, tako kot je užitek že današnji vpogled v to bogato zgodovino, ki obstaja zato, da umetniki laže zrejo v prihodnost. In Slovensko mladinsko gledališče je bilo, je in bo ostalo gledališki organizem, ki zre v prihodnost, da bi v njej odslakal sedanjost.

Slovensko mladinsko gledališče v nekaj vrsticah

Ustanoviteljica: Mestna občina Ljubljana
Sofinancerja: Ministrstvo za kulturo in Mestna občina Ljubljana
Posebno priznanje: evropski ambasador kulture
Starost: pet desetletij
Številko premiernih uprizoritev: 220
Število mednarodnih gostovanj: 200
Število igralcev, ki so ustvarjali v SMG: 350
Število režiserjev, ki so ustvarjali v SMG: 80

Zajtrk ob Ljubljani

Emi Vega

Foto: Dunja Wedam

Takole so videti sončne sobote na Gornjem trgu, ko pod modrimi senčniki oživijo slikarski čopiči.

Če ste pomislili na sveže pečene kruhke z marmelado ali šunko ali sirom, na čajnike s cvetličnimi vzorci, na skodelice dehteče kave, na peciva slastnih vonjav in okusov – na karirate prte in mize pod kostanji, to pomeni, da niste na tekočem. Zajtrk ob Ljubljani v resnici ponuja hrano za dušice. Ob tem pa še prvo pomoč v smislu oživljanja malce zapostavljenega dela Stare Ljubljane – Gornjega trga.

Vsako sončno soboto – kontrapunkt v modrem: čez granitno sivo in med peščenimi odtenki zaživijo modri senčniki, pod njimi se razkoračijo slikarska stojala, spredaj pa slikarji s pisanimi paletami in čopiči in platni. Po sredi teče reka ljudi, Nejčeva harmonika pa poje, poje, nostalgijo ... To bo torej ta Zajtrk ob Ljubljani. Natančneje, dve poletji je že bil, letošnji je tretji. Izmisli si ga je Igor Pokorn, Kranjčan z neustavljivo domišljijo in voljo, tudi kondicijo; za tek prek ovir. Zaustavili smo ga. Zaradi podrobnosti.

Zakaj – Zajtrk?

Domislica sega v leto 2006, v Kamnik, na Šutno. Dogodek je bil zasnovan kot razstava na prostem. Slikarska stojala – za tisti dan razstavni panoji, so se vzpenjali na Šutno, umetniki so prihajali in svoja dela dodajali razstavi, mi pa smo na stojnici delili zajtrk, kruhke z zaseko. *Zajtrk na Šutni* torej. Kavarnice so bile polne, slikarji in obiskovalci so se premešali ob klepetu, v razprave. Dogodek je bil le ena izmed idej, vezana na našo Galerijo Pika, na Društvo Pika v Kamniku. Ves čas namreč premišljujemo o načinih predstavljanja slikarjev, o možnostih širjenja umetnosti med ljudi, v življenje mest. Odločamo se za eksperimente in jih sami financiramo. Če dogodek izzzveni dobro, naslednje leto kandidiramo na razpisih. *Zajtrk na Šutni* je bil lepo sprejet. A kamniška občina projekta ni podprla. Takrat je bila odločitev o tem, da se galerija Pika zapre, že bila sprejeta in ...

Odločili ste se poskusiti v Ljubljani?

Res. Vendar je bilo *Zajtrk ob Ljubljani* treba koncipirati drugače. V Ljubljani smo statičnemu dodali dinamiko in upali, da bo popestritev turistične ponudbe mesta uspela. Dogodek je ponavljajoč, vsako poletno soboto slikarji ne le razstavljajo, pač pa slikajo na prostem. Poleg kataloga, v katerem smo predstavili vse udeležence, smo iz motivov, ki so jih naslikali, natisnili še razglednice. Ljubljana ima zdaj več kot sto motivov, ki so nastali pri nas.

Ste osnovnemu konceptu že dodali kaj novega?

Lani smo poskusili z delavnico, namenjeno turistom. Marsikdo se je preskusil v prenašanju vtisov iz Ljubljane na platno. Nastalo je nekaj zanimivih razglednic. Poslali smo jih avtorjem.

Odziv je bil res lep. Turisti – nekaj Italijanov, Škotov in Američanov, ki so naslikali ljubljansko razglednico, Ljubljane ne bodo pozabili nikoli. Po zaslugi ljubeznivih sodelavcev Zavoda za turizem Ljubljana smo *Zajtrk ob Ljubljani* razširili še v preddverje Društva za oživljanje Ljubljane, nasproti Amerikanca. Ponovno smo oživili galerijo. Razstavili smo dela štirih udeležencev prve sezone, nato dveh Italijanov. Da bi naši slikarji ne bili lačni in žejni, smo lani v paviljonu poleg zajtrka ponujali toplo malico, kavo in pijačo – vse to brezplačno. Celo keramične skodelice smo za ta namen izdelali sami. Dogajanje smo požlahtnili z živo muziko.

Kakšen je bil odziv ljudi – domačinov, Ljubljancev, turistov?

Stanovalci z Gornjega trga so drobiž, ki ogromno pomeni. Nemalo jih je, ki so nam povedali, kako všeč jim je prireditve, kako veseli so, ko pridejo slikarji. To hočejo, ne hrupnih lokalov. Tudi lastniki lokalov so nas veseli. Prinašali so nam kavo, nas vabili na sladole. Videti je, da nas imajo radi. Hotel Antiq nas je podprl na dva načina. Vsako jutro so slikarjem postregli s kavico in rogljičkom. Ob koncu prireditve pa so odkupili sliko. Mi smo se za prijaznost oddolžili z objavo logotipa hotela na razglednicah in v katalogu. Za turiste smo zanimivi. Opazili smo, da dogajanje na Gornjem trgu potegne tok tujcev mimo razstave na prostem in nato, ko dosežejo skrajno točko – na Grad. Sicer je zgolj promenade, pot se na koncu Starega trga obrne. Ljubljanci si ogledajo slike v nastajanju krožno. Pridobili smo že stalne obiskovalce. Prihajali so vsako soboto, da bi videli, kaj je novega. Z delavnicami za turiste smo res presenečali. Nasmejal nas je neki Anglež, turistični delavec. Začudenemu smo pojasnjevali koncept. Vrnil se je z vprašanjem, ali je prav razumel? Ali lahko idejo

ukrade; porabil jo bo v Angliji. Odziv ljudi vsekakor zbuja zadovoljstvo. In trud je poplačan. Videti je, da je namen dosežen.

So priprave na novo sezono že v polnem teku?

Seveda so, ves čas so v polnem teku. Ugotovili smo namreč, da projekt ni muha enodnevnica. Da bi lahko postal stalnica. Ves čas vstopamo v dialoge, razmišljamo, kako doseči višjo kvaliteto raven, hkrati pa ohraniti načelo neselekcije in brezplačnosti. Renomiranih slikarjev ni težko privabiti, kadar obstaja fond za nagrade. S fondi pa je zdaj tako, da prej usihajo, kot rastejo. Vsekakor se veselimo podpore Zavoda za turizem. Veselimo se sodelovanja, tudi strokovne pomoči. So najpomembnejši financerji dogodka. Dogovarjamo se, analiziramo, načrtujemo, razmišljamo o premoščanju težav. Navezal sem stike z Društvom za oživljanje starega mestnega jedra, iščem še druge oblike sodelovanja. Letos se je prijavilo 149 udeležencev, obeta se polna zasedenost, 25 do 28 slikarjev vsako soboto. Od osme do četrte ure. In tako kot doslej bomo sproti skušali vključevati novoprijavljene v primeru odpovedi.

Kaj je novega letos?

Letos smo začeli že 16. maja. Tudi zaključili bomo prej, predvidoma sredi avgusta. Odločili smo se izločiti delavnico za turiste. Razvijali jo bomo kot samostojen projekt; v sklopu Zajtrka namreč predstavlja previsoko finančno postavko. Tudi paviljona s kuhinjo letos ne bo. Dogovorili smo se z gostilno Pr' potic. Slikarji bodo lahko jedli tam, prijazna lastnica pa bo obroke delno subvencionirala. Hotel Antiq bo še poskrbel za jutranjo kavico, rogljičev pa ne bo več. Letos skušamo privabiti poulične glasbenike, da bi brezplačno igrali vsaj kako uro. Doslej so volontirali »naši«, vendar je mera polna. Razmišljamo še o drugih zvrsteh pouličnih dogodkov, pobude prihajajo tudi od slikarjev. Letos je pri nas mogoče kupovati razglednice. Stojnico je zagotovila Sidharta, naprodaj je njihovo blago in naši motivi. Toliko ... Veseli smo in upamo, da bodo vse sobote sončne.

Upajmo torej, da ne bo padalo. Kakšne so sončne vizije?

Da bi se na Gornjem trgu dogajalo – vsak dan, pozimi in poleti. Možnosti je namreč več. Bili bi lahko tečaji in delavnice, tudi kak ekstempore. Nekaj galerij je že tu, od Škuca do Antike, Luwigane, tudi majhna galerija, pripojena k staroljubljanskemu društvu. Više so ateljeji umetnikov. Na Gornjem trgu so še opuščeni lokali. Slikarsko vsebino bi bilo mogoče zgostiti. Res je, nekoč so bili tu predvsem obrtniki. Vendar je splošen vtis enak: slikarstvo Gornjemu trgu lepo pristaja. Naš eksperiment je pokazal, da je trg odlična scena – odprt klanec, ki se oži v lijak. Dogodek se lepo umešča v prostor, ki še nima opredeljene vsebine. Malo ob strani, ne v jedru dogajanja, kar je dobro; lok utripa je zato mogoče raztegniti. Zlahka si zamislim Gornji trg kot slikarsko mestno četrt, in to v vseh ljubljanskih perspektivah. Mestno znamenitost, ki si jo velja ogledati. Bi stanovalci zgostili slikarskih vsebin podprli? Po odzivih sodeč, prav gotovo. Rad bi se jim zahvalil, ker nas tako lepo sprejemajo.

Titova cesta

Podpora Titovi cesti - izrekanje za vrednote NOB

Peter Božič

V celotni tej zgodbi gre najprej za ideološko paradigmo revanšizma zgodovinskih poražencev v času NOB. Leta 1991 so namreč dokaj radikalni desni politični krogi s pomočjo levičarskega spokorništva in prevzemanja krivde za vse, kar je v letih vojne in tik po njej bilo, začeli uveljavljati paradigmo, da je šlo v času zadnje vojne v vrstah bele garde in domobranstva predvsem za borce in pobite patriote, ki so branili slovenstvo proti komunizmu. Ta paradigma je dandanes že legalizirana, saj je vse, kar je v zvezi s partizani, zločin, tudi njihov komandant Tito je zločinec, pravični so samo vsi tisti, ki so se borili proti komunizmu z italijanskimi in nemškimi okupatorji in fašisti vred. To je prišlo popolnoma nedvoumno na dan z imenovanjem Titove ulice, kajti to imenovanje govori predvsem o tem, da so za prvi in zadnji grob na našem ozemlju, ki je bil izkopan v letih 1941 do 1945, odgovorni tisti, ki so s svojo soldatesko zasedli Slovenijo, s takojšnjim streljanjem talcev že leta 1941 nagnali v gozd številne rodoljube, ki jih je komunistična partija organizirala v OF in v partizansko vojsko. Komunistična partija je bila tedaj edina nekompromitirana stranka, ki so ji množice zaupale, ker je obljubljala socialno državo. Razslojenost in družba hude revščine je bila tedaj taka, kakor se nam začinja kazati tudi danes, saj se brez recesije približujemo številki 260 tisoč ljudi pod pragom revščine. Nihče ni torej nikogar in ničesar zlorabljal v tem boju zoper fašizme vseh vrst, tudi domačega fašizma, ki se je združil z okupatorjevimi. Zato še enkrat: odgovornost za sleherni grob nosijo tisti, ki v Sloveniji niso imeli kaj iskati in so štiri leta

Foto: Miha Fras

Peter Božič, predsednik Komisije za poimenovanja ulic in naselij

Foto: Bernard Hrušovar

Prof. dr. Darko Štrajn, član Komisije za poimenovanja ulic in naselij

Foto: zasebni arhiv

Prof. dr. Janko Kostnapfel

Mestni svet je na seji 20. aprila sprejel Osnutek Odloka o določitvi in spremembi imen in potekov cest in ulic na območju Mestne občine Ljubljana, 25. maja pa odlok dokončno sprejel. Za večino svetnikov opozicije je bilo sporno imenovanje ceste po Titu kot tisti simbolni zgodovinski figuri, ki sproža diametralno nasprotno opredelitve do slovenske polpretekle zgodovine. Ker o tem poteka širša javna razprava v celotnem slovenskem prostoru, smo predsednika Komisije za poimenovanje ulic in naselij pisatelja Petra Božiča in člana komisije prof. dr. Darka Štrajna povprašali, kako utemeljujeta smisel poimenovanja ceste po Titu v za zdaj še nespravljivem slovenskem duhovnem okolju, znamenitega psihiatra prof. dr. Janka Kostnapfela, ki se je strokovno posvečal vprašanju vojne kot najhujše duševne bolezni človeštva, pa poprosili za stališče, kako doseči pomiritev in dobre odnose med ljudmi ne glede na različne osebne izkušnje in stališča.

pobjali in požigali po našem ozemlju in iztrebljali z vsemi mogočimi načini sleherni slovenski živelj, enako so odgovorni tisti domačini, ki so jim bili pri tem v pomoč. Imenovanje ceste po Titu pomeni v družbenem in historičnem jeziku prav to opredelitev za edino resnično izročilo OF, za katero se je v javnomnenjskih anketah opredelilo 65 odstotkov Slovencev. Boljšega referenduma, če izvajamo tistega o plebiscitu za samostojno Slovenijo, na enako pomembno vprašanje, še ni bilo. Če politika vztraja pri tem, da mora ta zgodovina opredeljevati razmerje prebivalstva glede tega vprašanja, potem je zdaj dobila odgovor. Dve tretjini prebivalstva je za vrednote in izročilo NOB in samo ena tretjina meni še naprej, da je bil pomemben samo boj proti

komunizmu za katoliško vero, pri čemer je obstoj naroda popolnoma nepomemben. Moram reči, da je ta plebiscitarna opredelitev spodnesla ideološko paradigmo desnih radikalnih krogov, ki so hoteli svojo krivdo zločina proti narodu naprtiti osvoboditeljem Slovenije in od tod tudi tako besne in nepomirljive reakcije iz teh krogov.

Ime Tito

Prof. dr. Darko Štrajn

Okrepitev spomina na Tita je proizvedla aktualna politizacija. V njenem okviru poteka poskus razlage zgodovine, ki se prikazuje kot zaporedje domnevno jasnih »dejstev«, katerih osnovno sporočilo naj bi bilo preprosto in »vsakomur razumljivo«. V središču te nove konstrukcije zgodovine je kajpak kriminalizacija odpora proti okupatorju in socialne revolucije v drugi svetovni vojni. Koordinate politizacije so znane: rehabilitacija kolaboracije med vojno s posebnim poudarkom na »pozitivni« vlogi slovenske katoliške cerkve in odkritje grozodejstev v Hudi jami. To je sovpadlo s »povolilno depresijo« v vrstah politične formacije, ki je upravljala državo v minulem

mandatu. Povojni obračuni kajpak za najširšo javnost niso nobena skrivnost vsaj od sredine osemdesetih let naprej, vendar pa kljub vsem pravnim dejanjem posamezni razumniki in politični propagandisti dejstva o teh obračunih vedno znova prikazujejo kot zamolčana in »novoodkrita«. Vse od pravnega rituala na Rogu, ki sta ga opravila pokojni nadškof Alojzij Šuštar in predsednik republike Milan Kučan, smo priča utrudljivemu ponavljanju istega poskusa, da bi za krvava dejstva zgodovine obtožili eno od strani v takratnih spopadih in na tej podlagi ustvarili mit o vseskozi pozitivni zgodovinski vlogi druge strani. Nenadoma bi vsa njena grozodejstva postala razumljiva in faktučna zgodovinska krivda opravičljiva! Dejanski dediči partizanstva in revolucije in tisti, ki naj bi bili dediči obojega že zaradi gole nepripadnosti desni politični opciji v Sloveniji, so ves ta čas skušali delovati pravno: z razlaganjem zapletenih plati zgodovine, z obsodbami pobojev ipd., vseeno pa pretežno niso popustili glede legitimnosti NOB. Očitno pa je prav to razlog za govorico nenehnega stopnjevanja pritiska s politično

»Zgodovinske resnice so napisane v različnih zgodbah, vendar pa se zgodovinskega imena in poimenovanja po taki osebnosti ne bi smeli izogibati. Komisija ugotavlja, da so javnomnenjske ankete dovolj zgovorne za ponovno uporabo in poimenovanje, na podlagi izvedene ankete Ninamedie 19. in 20. marca 2009 se skoraj 59 odstotkov vprašanih strinja s poimenovanjem in zato komisija predlaga mestnemu svetu akt v sprejem.«

(Iz obrazložitve za poimenovanje Titove ceste v gradivu za Osnutek odloka o določitvi in spremembi imen in potekov cest in ulic na območju Mestne občine Ljubljana na 27. seji Mestnega sveta 20. aprila 2009)

desne strani. Iz takega dialoškega razmerja je seveda mogoče iziti na več načinov, pri čemer v Sloveniji tista najbolj normalna pot, ki bi vključevala pietetni odnos do vseh mrtvih, kolikor je mogoče objektivno zgodovinsko sliko časa nedoumljivih spopadov in brutalnosti ter prepoznanje ključnih točk, iz katerih je mogoče razumeti izvire slovenske državnosti in nacionalne identitete – do nadaljnjega spričo označene države desnice ni mogoča. Druga pot je nadaljevanje spopada na političnih in simbolnih ravneh. Verjetno je bilo samo vprašanje časa, kdaj bodo v opisanem »dialogu« predstavniki zavezniške strani v spopadu v drugi svetovni vojni končno spremenili svojo (pretirano) spravno držo. Ob najnovejši ponovitvi že videnih medijskih predstav grobe javne zlorabe dejstev (ki sodijo v okvir dostojanstvene pietete) za namen »nove« opredelitve pomena zgodovine je stran zmagovalcev v vojni končno spregovorila tudi v bolj ostrih tonih. V tem trenutku pa so postali pomembni simboli; eden od takih ključnih simbolov je tudi Tito, pravzaprav ime Tita. To ime kot simbol pa presega vse partikularne pomene tega, kaj vse da je oseba s tem imenom bila in kaj da je počela in rekla. Dejstvo je, da se je med voditeljem partizanov in državljani zvezne države Jugoslavije ustvarila identifikacijska vez, ki je v resnici držala državo skupaj. Karkoli že lahko kritično opredelimo kot neuspeh jugoslovanske poti v socializem, pa je gotovo, da se je na tej »zgrešeni poti« ustvarila podlaga za demokracijo in oblikovanje slovenske države. Pomen simbola, ki ga izraža ime Tito, se je tako prikazal komisiji Mestnega sveta kot tisto, kar je bilo izhodišče za jasno gesto glede na omenjeno politizacijo. Hkrati pa je gotovo, da se z akti poimenovanja ulic zgodovinski čas razprostere v urbanem prostoru, kar pomeni, da je komisija postorila, kar bi bila morala že kdaj prej.

... v času intenzivnih priprav Vrhovnega štaba Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije za prodor Četrte armade proti Trstu, je maršal Tito našel čas za posebno depešo. /.../ »Prejeli smo vest, da so zaprli Otona Župančiča. Če je točno, ukrenite vse, kar je v vaših močeh, da ga osvobodite. Tito.«

Janko Kostnapfel: Zakaj vojna, Ljubljana 2007, stran 29-30.

Dobri medosebni odnosi

Dr. Janko Kostnapfel

»saj zemlja le svoj delež – prah – si vzame, a duh, moj boljši del, ostane tvoj.«
W. Shakespeare

Naša raziskava pri starostnikih je pokazala, da imajo oni za glavni pomen v življenju (za esencialni smisel ni mogoče vedeti) nenehno prizadevanje za čim boljše medsebojne odnose, začeniši v ozkem krogu, zlasti v družini. Na drugo mesto postavljajo ustvarjalno delo, ki ga lahko doživlja tudi cestni pometlač. Sledijo izobraževanje, potovanja, izleti v prirodo, zabave itd.

Navedeno in priporočeno prizadevanje pa ne more biti enostavno in brez napore. Biti mora pošteno, iskreno in realno. Živi pač nimajo pooblastil in seveda sploh ne možnosti, da bi kakorkoli vplivali na odnose pokojnikov, ki so bili za življenja v sporu ali sovraštvu. Sprava je dejstvo, da se kdo spravi s kom (SSKJ). Spraviti pomeni dovršnost dejanja, ki predstavlja tudi urediti, pospraviti (Slovenski etimološki slovar, 2003). Seveda, človek bi kakšno neprijetno zadevo najraje kar »pospravil«.

Ampak stvari ne gredo vselej tako zlahka. Tudi zato ne, ker človek deluje na poseben način, še zlasti kar zadeva najvišjo možgansko funkcijo čustvovanja, a tudi obširno podzavest in nagone. Erotični, denimo konstruktivni nagoni se vselej prepletajo z destruktivnimi, so med seboj legirani, kot kači v ljubzenskem objemu. Med enim in drugim ni mogoče ugotoviti meje. Ker se človek filogenetsko razvija in možgani rastejo, se morajo večati seveda tako erotični kot tudi destruktivni nagoni. V bojazni za prevlado slednjih nekateri pravijo, da so možgani maligni tumor. In kot med tema dvema nagonskima svetovoma ni nikakršne meje, tako očitno obstaja v možganih fiktivna membrana, ki slabo prepušča naše grehe in človeka pripravi do tega, da vidi in prikazuje etične prekrške pretežno le drugih ljudi, nikar svojih. Tudi splošna občutljivost človeka je velika in močno utrjena. Če človek doživi le žaljivo besedo v mladosti, se bo z žalivcem že sprivil, ampak žalitve se zlepa ne bo znebil. Zanimivo je, da se je bo spominjal še takrat, če bo zbolel

za Alzheimerjevo boleznijo, kjer je glavni simptom hud upad spomina. Vendar se kaže truditi za spravljalnost, za sodelovanje in proti razdvajanju. Pri človeku leva in desna stran nista simetrični in tudi ne ostro ločeni. Kaj bi sama desna roka brez leve in kaj sicer dominantna leva možganska hemisfera brez desne?! Strogo ločevanje na levico in desnico je nenaraven, škodljiv in nasilen konstrukt politike, saj bolj ali manj izključuje sodelovanje.

Prizadevanje za čim boljše medsebojne odnose naj se začinja pri osebnih stikih in biti mora stalno, nenehno, vsakodnevno. Pri tem kaže gojiti in razvijati konstruktivne nagone, destruktivne pa potlačiti. Tako kot je zdravnik in pisatelj Bogomir Magajna v svojih delih venomer razodeval predvsem dobro in lepo stran človeka.

Pomena očetovske podobe in simbolov ne kaže podcenjevati. Maršal Tito je bil simbol upora mnogih zaslužjenih narodov proti krutim zavojevalcem in njihovim pomagačem, bil je vzornik vere v bratstvo in enotnost ter odločen zagovornik pomoči revnim in ponižanim tretjega sveta. In v svojih visokih letih je izpovedal čudovito poemo o svoji verni slovenski materi. Tudi spomeniki imajo svoj pomen. Ni odveč postaviti povezovalen obelisk ali piramido, vendar ne samo zaradi lastne utehe ali celo placeba. Ko se trudimo za čim boljše medosebne odnose, je treba pač vedeti, da moramo s svojimi grehi živeti, se jih zavedati in tudi kesati. Imeti malo občutka krivde ali slabe vesti ni nikoli nič slabega, ker se človek potem lepše vede.

Tudi je prav postavljati kostnice, saj je to pietetno dejanje. Ampak pri ritju v zemljo kaže biti zelo pozoren nase, da bi človeka ne vodil tisti mračni nagon, ki ga označuje beseda iz praslovanskega jezika, namreč – vampir. Vampirstvo je grozljiva reč, ki predstavlja bolezensko manipulacijo s trupli. Ali sem šel s tem opozorilom pregloboko? Psihoanalitiki si še do danes niso mogli povsem razložiti grozljivega dejanja, ki ga je storil človek s holokavstom – vse domnevne nasprotnike pokončati. Kazalo je že, da je renesansa opravila z vulgarnim materializmom in dvignila pomen duha. Ampak pred državljansko vojno na področjih nekdanje Jugoslavije je na nekem strokovnem sestanku, ob kritiki

obnašanja vladajočih na Kosovu, srbska zdravnica retorično dejala: »Mar res ne veste, da Albanci na srbskih pokopališčih odkrivajo grobove dojenčkov in jih mečejo iz jam?!« Matej Bor, Kri v plamenih (pesem so domobranci falzificirali): *Ropajte, pustošite gospodarji, / čez vso zemljo / razpnite vešala! /.../ Hvala, / naučili ste nas sovražiti, poslušati krvi in duha ukaz!*

S človeškimi kostmi ni posejana samo Slovenija, ampak ves svet. S človeškimi kostmi, da, človek ...

Na obširnih poljih Piskarjevskega pokopališča pri Sankt Peterburgu ležijo kosti enega milijona Leningrajanov, na področju taborišča ob Renu so kosti nekaj sto tisoč sestradanih nemških ujetnikov in na Japonskem ležijo kosti pol milijona pobitih z atomsko bombo, ki je bila »sredstvo objestne morije« (Ch. L. Mee). To so ostanki pretežno neidentificiranih ljudi, brez lastnih grobov in svojih imen.

Vse to so grozljive reči. Ampak človek ima, poleg erotičnih, velikodušnih nagonov tudi grozljive, pošastne, satanske nagone – ki delujejo z atomsko močjo.

Vendar, navkljub vsemu, se kaže še in še truditi in prizadevati za čim boljše medsebojne odnose in proti vsakršnim delitvam. Razglašanje različnosti je lahko samo krinka za načrtne delitve. In naše prizadevanje naj bo zlasti na osebni, posamični ravni in manj na kakšen »delegatski« način ali »po kolektive«. Ta pot je seveda počasnejša in bolj utrujajoča, ampak najbrž tudi bolj uspešna. Saj smo spoznali, da ljudje, ki imajo za seboj dolgo življenje, vendar sodijo, da je glavni pomen v življenju nenehno prizadevanje za čim boljše medsebojne odnose. In na koncu slabih odnosov v širšem pomenu, to je treba pač reči, je nič manj kot – vojna, ki je seveda najhujša duševna bolezen človeštva.

Naša »civilizacija« vojno sprejema kot način reševanja težav. V nobenem mednarodnem aktu ne piše, da je vojna zločin, kar pa seveda je. »Human« je samo v tem oziru, da predpisuje, kako se med vojno sme ubijati in kako ne. Kasetne (*cluster*) bombe prepoveduje. Vendar jih izdeluje in uporablja. Vse države imajo oborožitveno industrijo in vse imajo ministrstva za »obrambo«. S. Freud je dejal: »Vse, kar zahteva razvoj kulture, deluje tudi proti vojni.« Seveda prave kulture.

Delovni utrip Mestne hiše

Nagovor podžupana Aleša Čerina ob odkritju obnovljenega spomenika Talca v Zeleni jami 23. aprila 2009

Spoštovani krajanji Zelene jame, spoštovani sorodniki in otroci padlih v narodnoosvobodilni borbi, spoštovani članice in člani Zveze združenj borcev, drage tovarišice in tovariši!

Zgodba je znana. Na tem mestu je od leta 1949 šestdeset let stala skulptura kiparja **Stojana Batiča**. Ob novem letu 2008 je padla v oči človeku, ki ga ni prav nič zanimalo, zakaj tu stoji, kaj sporoča in simbolizira.

Vse, kar je opazil, je bilo nekaj deset kilogramov bron - zlitine, ki se lahko dobro proda ... In ta ni bil edini, podobnih primerov je bilo več. V tem nevretnem, a hkrati prostodušno naivnem dejanju je veliko simbolike koristiljubja in pridobitništva tega časa ter »pozabe« vsakršnih vrednot, tudi najbolj temeljnih: pietete do dostojanstva mrtvih, spoštovanja tistih, ki so bili pripravljene žrtvovati vse, celo svoje lastno življenje, da bomo svobodni in »na svoji zemlji gospodarji«, popolna brezbriznost do svojih lastnih korenin in biti.

Ta znana zgodba pa je hkrati spodbuda, da se pred dnevom upora ob na novo oblikovanem in postavljenem kipu, ki ga je zasnoval akademski kipar **Boštjan Temnik**, spomnimo 178 zavednih krajanov Zelene jame, ki so dali življenje za svobodno Slovenijo. Padli so kot talci, kot borci partizanskih enot, umrli kot interniranci v različnih taboriščih po Italiji, Nemčiji in drugih krajih na takratnem nemškem ozemlju.

Mestna praznika 14. april in 9. maj

Mestni praznik 14. april, dan prve omembe Ljubljane v pisnih virih, je letos v galeriji Kresjaja zaznamovala slikarska razstava **prof. Marijana Tršarja** z naslovom *Videnje barvne drugačnosti*, na kateri je umetnikovo delo predstavil **prof. dr. Milček Komeč**, odprl pa jo je župan **Zoran Janković**.

● 8. maja je bila na Gradu slavnostna seja Mestnega sveta v počastitev praznika Ljubljane, dneva miru, ko Ljubljana slavi spomin na osvoboditev Ljubljane 9. maja 1945, mednarodni dan zmage nad fašizmom in dan Evrope. O podelitvi naslovov častnih meščanov, nagrad in plaket nadrobneje poročamo na straneh 8 do 13. Letošnji **53. Pohod ob žici** je trajal od ● 7. maja, ko so na pot krenili najmlajši, 8. maja osnovnošolci, 9. maja pa se je Pohoda udeležilo rekordnih 20.000 pohodnikov, med katerimi je bil tudi župan **Zoran Janković** s sodelavci uprave. Kot vsako leto je na ta dan potekal tudi tek trojk na 12 in 28 kilometrov in tek trojk za osnovne in srednje šole na 3000 metrov. 9. maja je v počastitev praznika zaživela tudi *Evropska vas* v organizaciji OŠ Bežigrad, popoldne na Prešernovem trgu koncert ansambla Ferenc Santa Jr z nagovorom **Svetlane Makarovič**, zvečer pa na Pogačarjevem trgu tradicionalna prireditev *Evropa Ljubljani – Ljubljana Evropi* z baletno predstavo *Tango za Rahmaninova* v izvedbi plesalcev ljubljanskega baletnega ansambla in živi glasbeni spremljavi skupine Funtango.

Obiski v Mestni hiši

● 15. aprila je župan **Zoran Janković** sprejel **dr. Johna Bearda**, direktorja Oddelka za staranje

Fotografiji: Miha Fras

Župan **Zoran Janković** je kot primer krepitve medkulturnega dialoga predsedniku Mednarodnega evropskega gibanja **Patu Coxu** 18. aprila predstavil lokacijo bodočega Islamskega versko-kulturnega centra na Parmovi ulici.

in življenjski potek SZO, ki je bil na povabilo Inštituta Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje od 14. do 17. aprila na obisku v Sloveniji, in na krajši delovni pogovor podžupana pobratenega mesta Karstad **Magnusa Perssona**.

● 21. aprila je župan na poslovilnem obisku sprejel špansko veleposlanico **Carmen Fontes Muñoz**, ● 24. aprila na vljudnostni obisk japonskega diplomata v pokoju **dr. Tahekira Togo**, ● 28. aprila konzula RS v Firencah **Piera Tacconija**, ki je predstavil avtobusno povezavo Firenze-Ljubljana. ● 6. maja je župan sprejel predstavnike Geografskega inštituta Jovana Cvijiča Srbske akademije znanosti in umetnosti, ● 12. maja **Aleksandra Geržino**, bodočega veleposlanika RS v Avstriji, in ● 14. maja novo imenovano veleposlanico v Moskvi **Ado Filip Slivnik**.

Obiski predstavnikov županstva in sodelavcev Mestne uprave v tujini

● 15. aprila je podžupan **Jani Möderndorfer** vodil strokovno ekscurzijo na ogled sežigalnic odpadkov na Dunaju, o čemer poročamo na strani 41. ● 23. aprila se je načelnik Oddelka za kulturo **dr. Uroš Grilc** v Unescovi palači v Parizu udeležil slavnostne otvoritve ob začetku prireditev *Bejrut – svetovna prestolnica knjige 2009*.

Izbrani dogodki in prireditve, ki so jih s svojo navzočnostjo počastili, župan, podžupani, Mestni svetniki in sodelavci Mestne uprave

● 16. aprila je župan na Gradu sprejel udeležence mednarodne konference *Ljubljanski kongres* o vlogi civilne družbe pri opredeljevanju nalog uradnih ustanov. Konferenco je soorganizirala Mestna občina Ljubljana v sodelovanju z mednarodno organizacijo Evropsko gibanje, Evropsko komisijo, Državnim zborom in Vlado RS. ● 17. aprila se je župan v Parku sedmih narodnih herojev pred OŠ Maksa Pečarja udeležil *proslave kresovanja borčevske organizacije* v počastitev državnega praznika dneva upora proti okupatorju in *dobrodelnega gala večera* ob praznovanju *15. obletnice delovanja združenja SILA*. Ob zaključku letošnje akcije *Za lepšo Ljubljano* je bila ● 18. aprila tradicionalna 18. akcija čiščenja Ljubljane, ki so jo izvedli člani Društva za podvodne aktivnosti Vivera iz Ljubljane. Tega

dne je župan skupaj z muftijem **Nedžadom Grabusom**, kot primer krepitve medkulturnega dialoga v Ljubljani, predsedniku Mednarodnega evropskega gibanja **Patu Coxu** predstavil lokacijo bodočega islamskega versko-kulturnega centra na Parmovi ulici. ● 20. aprila je župan v Mestni hiši pozdravil udeležence podelitve častnih naslovov ambasador prostovoljstva; letos sta naslov prejela **Barbara Miklič Türk** in **Boštjan Kljun**. Tega dne se je župan na Trgu francoske revolucije udeležil otvoritve *14. slovenskih dnevov knjige* s pozdravnim nagovorom, v Narodni galeriji pa podelil **Plečnikova odličja za leto 2009**. ● 21. aprila se je župan udeležil slavnostne akademije ob 50-letnici OŠ Majde Vrhovnik. ● 22. aprila je župan posadil zadnje od *50 spominskih dreves* na Poti spominov in tovarštva na Koprski ulici, ki jih je Ljubljani podarilo podjetje BMW Group Slovenija, se udeležil zaključne prireditve akcije *Zemljo so nam posodili otroci*, izročil bronaste kipce zmajev trem zmagovalcem razstave Art centra Pionirskega doma na temo zmajev in se kot slavnostni govornik udeležil podelitve nagrad in pohval na otvoritvi *24. likovnega salona* – razstave likovnih del iz OŠ Vič in osnovnošolcev iz Hrvaške, Italije, ZDA, Češke, Jordanije, Norveške, Avstrije, Finske, Grčije, Tajske, Francije, Nemčije, Madžarske, Bolgarije in Turčije. ● 23. aprila se je župan udeležil dobrodelne dražbe in srečelova *Kjer sem jaz, si tudi ti*, na kateri so zbirali sredstva za letovanje in zimovanje otrok iz ekonomsko in socialno šibkejših družin OŠ Valentina Vodnika. ● 27. aprila je župan v Parku Zvezda pozdravil udeležence shoda *Fronte za svobodo sveta* in se zvečer v Cankarjevem domu udeležil slavnostne prireditve ob dnevu upora proti okupatorju. ● 30. aprila se je župan udeležil *prvomajskega kresovanja* na Rožniku, ● 1. maja pa tam pozdravil udeležence prvomajskega praznovanja. ● 6. maja je župan **Zoran Janković** z ministrico za kulturo **Majdo Širca** in direktorjem Javne agencije za knjigo RS **Slavkom Preglom** podpisal *Dogovor o sodelovanju pri izvedbi projekta Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010*. Sočasno je župan podpisal tudi sporazuma o sodelovanju z direktorjem časopisne družbe Dnevnik, d. d. **mag. Brankom Pavlinom** in generalnim direktorjem RTV Slovenija **Antonom Guzejem**. Nadrobneje o vsebini sporazumov na strani 15. – Tega dne je podžupan **prof. Janez Koželj** odprl razstavo *Mladi dumajski arhitekti*

20. aprila je župan Zoran Janković v Narodni galeriji podelil Plečnikova odličja 2009.

v Arhitekturnem muzeju Ljubljana. ● 7. maja je župan položil venec pred spomenikom padlim borcem NOV za osvoboditev Ljubljane na Orlah ob obletnici zadnjih bojov za osvoboditev Ljubljane.

● 11. maja je župan v Mestnem muzeju Ljubljana pozdravil na otvoritvi razstave *Napoleon reže Ilirija vstan*, ki je postavljena v počastitev 200-letnice ustanovitve Ilirskih provinc. ● 14. maja se je župan udeležil zaključnega srečanja in razglasitve rezultatov *22. srečanja mladih raziskovalcev v dvorani Škofijske klasične gimnazije*. Na OŠ Oskarja Kovačiča je ● 15. maja potekalo *XIII. občinsko šolsko tekmovanje Kaj veš o prometu*, ki ga organizira Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Mestne občine Ljubljana pod pokroviteljstvom župana Zorana Jankoviča. Zmagovalci so prejeli odličja iz rok župana in se uvrstili na državno tekmovanje. ● 15. maja je župan pozdravil na *maturantski paradi* v organizaciji Plesne šole Urška, ki si je letos prislužila vpis v Guinnessovo knjigo rekordov, obenem pa z zaprisego proti nasilju prerasla svoj plesni okvir.

Mestne pridobitve

● 9. aprila je župan **Zoran Janković** skupaj z direktorico JSS MOL **Jožko Hegler** odprl *31 neprofitnih stanovanj* na Viški cesti 21 nasproti OŠ Vič. Pogodbena vrednost za vsa gradbena, obrtniška in instalacijska dela je bila 2,3 milijona evrov (brez DDV). ● 16. aprila si je župan ogledal predstavitev nove *sončne elektrarne* JP Energetike Ljubljana, ki je postavljena na strehi poslovno-tehnične stavbe Energetike na Verovškovi 62. Načrtovana proizvodnja energije na letni ravni je 75.000 kWh električne energije, pridobljene s pomočjo sonca, kar zadošča za celoletno oskrbo približno 25 gospodinjstev. ● 21. aprila je župan **Zoran Janković** slovesno odprl povsem *prenovljeni Hrvatski trg*, ki je ohranil Plečnikovo zasnovo. Nove Plečnikove klopi so postavljene na prvotno mesto, ravno tako so na prvotno lokacijo postavljene nove luči, v parku pa so nameščeni tudi koši za smeti. Skupna vrednost prenove je znašala 310.344,06 evra, dela pa je izvedlo podjetje KPL, d.d. - Tega dne je podžupan **Jani Möderndorfer** pozdravil na slovesnosti ob otvoritvi *novih poslovnih prostorov Zavoda za ribištvo Slovenije* v Spodnjih Gameljnah 61 a. **V enoti Biba vrtca Najdihojca** v Spodnji Šiški so ● 23. aprila slovesno odprli *prenovljene in nove prostore*. Dogodka, ki so ga otroci popestrili s kulturnim programom, se

je udeležil tudi župan. Prenova, ki jo je v vrednosti dobrih 335.400 evrov v celoti financirala občina, je bila zaključena 5. januarja oziroma 2. marca letos. Pri izvedbi so sodelovali arhitektka **Gabrijela Fratnik**, podjetje Gipos, d.o.o., in Mizarstvo Juvan. ● 24. aprila je župan odprl *nov Šmartinski park* na prostoru, kjer so bili leta 2007 odstranjeni vrtniki, ki po veljavnih prostorskih dokumentih tam niso dovoljeni. Urejeno območje obsega 12,7 hektara. Parkovna oprema in poti, ki vodijo na pokopališče, se oblikovalsko navdihujejo pri Plečnikovi tradiciji uporabe umetnega kamna. Osrednji parkovni motiv, vodni trg, bo razvit ob paviljonu, ki bo zakrival poglede iz parka na bencinski servis. Predvideno je, da lahko tako pripravljen parkovni prostor pozneje gosti še različne druge programe, kot so otroško igrišče, rastlinske zbirke, rekreacijske in izobraževalne ureditve itn. Park bo opremljen z dvema parkiriščema: sanirano bo parkirišče pred Žalami in urejeno bo novo parkirišče ob Jarški cesti. Idejna zasnova parka je delo avtorske skupine: **Maja Simoneti, Tanja Maljevac, Dušan Stupar, Urška Krajnc** in **Maša Šorn**; konzultanta **dr. Jože Bavcon** in podžupan **prof. Janez Koželj**. Dela izvajata KPL, d.d., in KPL - Rast, d.o.o., vrednost doslej izvedenih del pa znaša 236.581,28 evra. ● 28. aprila je župan **Zoran Janković** skupaj z direktorjem JP Žale **Bojanom Lepičnikom** uradno odprl *nov žarni del pokopališča*, ki so ga uredili po leta 1988 zasnovanih načrtih arhitekta **akad. prof. Marka Mušiča**. Izvajalec del je bila Lesnina inženjering, ki je delo končala v šestih mesecih, vrednost naložbe pa je 1.550.000 evrov brez DDV. Nov urejeni prostor obsega 5000 m² in je namenjen zgolj žarnim pokopom. Skupaj je na novo zgrajenem delu 1727 grobov, od tega 253 talnih grobov ter 474 grobov v žarnih nišah. Po ocenah JP Žale bo novo zgrajeni del pokopališča zadoščal za 7 do 8 let. ● 7. maja je župan Zoran Janković odprl *nov most čez Gruberjev prekop na Špici*, ki mesto povezuje z zelenim zaledjem, predmestjem in Botaničnim vrtom, namenjen pa je pešcem in kolesarjem. Postavitev mostu pomeni začetek celostne urbane ureditve Špice. Izvedli so ga Atelje Dešman in projektivno podjetje Arhé, d. o. o., Gradis gradbeno podjetje Ljubljana, d. d., in Inštitut za metalne konstrukcije. Vrednost del znaša 1.300.000 evrov. Most je dolg 38 metrov, v pohodno površino je vgrajeno talno gretje. Urejanje območja Špice se nadaljuje, dela pa bodo dokončana v letu

2010. Levi mestni breg bo urejen urbano kot park in pristan, na desnem bregu pred mostom pa bo majhen trg z drevesi in klopmi. ● Od 12. maja *brezplačno vozita dve električni vozili Kavalir*, ki meščankam in meščanom lajšata opravke znotraj zapore prometa v mestnem središču. Prvo vozi od Stritarjeve pri Tromostovju po Čopovi, Wolfovi in Hribarjevem nabrežju, drugo pa od Mestne hiše po Mestnem, Gornjem in Starem trgu. Kavalirja bosta vozila poletni in pozimi vsak dan od 10. do 18. ure, naenkrat pa se lahko pelje do 5 potnikov. Ker Kavalirja vozita do 20 km na uro ali manj, lahko ustavita kjerkoli.

Plečnikova odličja 2009

V Narodni galeriji sta župan **Zoran Janković**, predsednik skupščine Sklada arhitekta Jožeta Plečnika, in članica žirije arhitektka **Tina Gregorič Dekleva** ● 20. aprila slovesno podelila Plečnikova odličja za leto 2009. Slavnostna govornica je bila ministrica za kulturo RS **Majda Širca**. Na letošnji razpis Sklada je prispelo 24 del, 3 predloge pa je dodala še žirija v sestavi **Aleš Vodopivec, Tina Gregorič Dekleva, Viktor Pust, Stojan Skalicky** in **dr. Bogo Zupančič**. Plečnikovo nagrado za arhitekturo za leto 2009 sta prejeli arhitektka **Maruša Zorec** in **Martina Tepina** za Trg in zunanji oltar na Brezjah, Plečnikovo medaljo za leto 2009 za uspešno zasnovo in realizacijo arhitekt **Aleš Princič** za Hotel Clocchiatti »Next« v Vidmu ter arhitekta **Matija Bevk** in **Vasa J. Perović** za 3 Hiše: Hišo D v Ljubljani, Hišo HB v Pirničah in Hišo K v Domžalah. Plečnikovo medaljo za leto 2009 za prispevek na področju arhitekturne teorije, kritike in strokovne publicistike je dobil arhitekt **Jure Kotnik** za knjigo *Container Architecture*, študentsko Plečnikovo priznanje za leto 2009 pa **Martina Malešič** za diplomsko delo *Arhitekta France in Marta Ivanšek* pod mentorstvom **prof. dr. Mateja Klemenčiča**. O nagrajeni novi ljubljanski pridobitvi **Hiši D v Rožni dolini** arhitektov Matije Bevka in Vase J. Perovića je žirija med drugim zapisala: »Enodružinske hiše biroja bevk perović odlikujejo do popolnosti iziščene zasnove, funkcionalno neoporečni tlorisi, premišljen izbor materialov in izvedbena odličnost, kar zagotavlja izjemno bivalno kulturo in postavlja nova merila v naši stanovanjski arhitekturi. Njihove hiše ne izstopajo iz okolja, niso egocentrične in zato pomenijo kritično zrcalo naši enodružinski gradnji, ki je v veliki meri uničila slovensko krajino.«

O študentskem Plečnikovem priznanju 2009 za diplomsko delo *Arhitekta France in Marta Ivanšek* avtorice umetnostne zgodovinarke **Martine Malešič** pa je žirija med drugim zapisala: »Avtorica Martina Malešič je v diplomski nalogi podrobno in celovito osvetlila življenje in delo arhitektov Marte in Franceta Ivanška ter njuni življenjski zgodbi umestila v slovensko arhitekturno zgodovino. To je tudi najlepša zahvala Marti in Francetu Ivanšku za njun izjemno dragocen prispevek slovenski arhitekturi.«

Razstava

Na Hribarjevem nabrežju je bila od ● 11. do 25. aprila na ogled razstava **Klimatske spremembe**, ki sta jo v okviru akcije *Za lepšo Ljubljano* pripravila Mestna občina Ljubljana in Veleposlaništvo Švice v Ljubljani.

Nesreča pride po zraku

Dan z Gasilsko brigado Ljubljana

Emi Vega

Fotografiji: Emi Vega

Požar samskega doma v Šentvidu, ki so ga gasilci Gasilske brigade Ljubljana več ur požrtvovalno gasili.

Ponedeljek, 20. april 2009. Budilka zvoni ob šestih. Ah ... Zaspalo tavanje med garderobo in kopalnico. Trpanje stvari v nahrbtnik. Fotoaparati! Seveda ... Še kaj? Zapiski? Dan bo dolg ... Knjiga! Ker bom brala, kaj pa ... Medtem ko ... Pa ni bilo tako. Niti malo. Ta dan, ki sem ga preživela s prvo izmeno Gasilske brigade Ljubljana, je odpihnil vse klišeje in postal eden tistih ... Nepozaben.

Ura je šest in petinpetdeset minut

Prva izmena se zbere v garaži in vodja prebere raspored posadk na vozilih. Med sedmo in sedmo trideset posadke pregledajo opremo na vozilih, ki so jim tega dne določena. Zamujam. Zato stečem čez dvorišče, v stavbo, po stopnišču, javiti se moram v pisarni poveljnika. Naglici navkljub se vtisi seštevajo samodejno: negovan sadovnjak ... niti papirčka, asfaltno dvorišče do pikice pometenno ... zelenica, skupina dreves, skalnjak in prvi cvetovi ... Znotraj je podobno: urejenost, ki se ne razkazuje – ni marmorjev in ni medenine, vse preprosto, urejeno, čisto ... Domačno? To bo ... Res je – dom. Poveljnik nima časa. Ne zdaj. Pospremi me v dnevni prostor in preda vodji izmene, Gorazdu Breskvarju. Med sedmo trideset in osmo uro v dnevnem prostoru poteka izmenski sestanek. Prediskutirajo tekočo problematiko, nato vodja izmene opredeli dnevni raspored del. In gasilci se odpravijo. Med osmo in štirinajsto uro, do kosila, bodo opravljali servisne dejavnosti ter tekoča vzdrževanja opreme in objektov. Razkropijo se po garažah in servisih. Midva pa na ogled.

Telefonska centrala

V centrali, kjer se po obodu vrstijo računalniki in elektronske naprave, vlada Peter Nose. Centrala je v prvi vrsti zaradi sprejema klicev na direktni liniji 112 in 113. Je hkrati interna centrala za hitro hišno obveščanje, povezuje sistem hišnih alarmov. Od tod deluje komunikacijski sistem radijskih zvez. Tudi infranet, to je povezava določenih podjetij z Gasilsko brigado Ljubljana prek sistema požarnih javljalcev. Interno odpiranje garažnih vrat je računalniško vodeno. Tu je zbrana celotna baza podatkov, vključno s kartami. In tu se pripravljajo poročila o dogodkih. Pomembna je pregledna

karta prostovoljnih gasilskih društev, mogoče je tudi odpiranje njihovih poročil. Elektronski možgani naše Gasilske brigade Ljubljana.

Najimpresivnejša je glavna garaža

V dveh vrstah so v natančno določenem redu razporejena vozila požarnega in tehničnega voda. Skupaj jih je šestnajst. Lahko rečemo, da je oprema visoko na evropski ravni, pove Breskvar, sama pa opazim, da so vozila tudi umita, tudi spolirana do visokega sijaja. Vozila se redno vzdržujejo. Menjavajo se po dolgoročnem planu kroženja vozil. Vsa ostanejo v okviru Javne gasilske službe Mestne občine Ljubljana. Dobijo jih prostovoljna gasilska društva.

Rezervne garaže in lepoteč

V rezervnih garažah poleg številnih tehničnih naprav in priključkov stoje še tri vozila. In dve muzejski. Magirus, vozilo z lestvijo, je iz leta 1932. Baje sta samo še dva takšna primerka, zato ima ta precejšnjo muzejsko vrednost. Kakšen lepoteč! Negovanost šepetaje sporoča, da ga imajo v hiši radi. Drugo vozilo je še starejše. Datira v leto 1913. Povzamem: tri aktivna vozila, dve muzejski, ogromno priključkov, in? Še skladišče rezervnega materiala.

Servisi

Servisi hidravlične tehnike, dihalnih aparatov, ročnih gasilnih aparatov in motornih črpalk bi bili bržkone na moč zanimivi za predstavnike moškega spola. Jaz pa: sami torej servisirate vso to interno opremo? Da. Tudi opremo za zunanje naročnike.

Nadstropje

Uprava, skupne spalnice, velika sejna soba je zaklenjena, in prostor za fitnes. Koliko naprav!

Izvem, da grejo nekaterim v nos. Komaj verjamem. Saj je miselni napor, ki vso stvar pojasni, minimalen. Delo, kakršnega gasilci opravljajo, pač zahteva fizično pripravljenost. Naposled dobim jutranjo kavico in že zbiram podatke. Gorazd Breskvar kave ne pije, pač pa ljubeznivo odgovarja, pojasnjuje ...

Splošni podatki

Ustanoviteljica Gasilske brigade Ljubljana je Mestna občina Ljubljana. Posredujejo na celotnem območju Mestne občine. V primeru tehničnih intervencij in intervencij ob nesrečah z nevarnimi snovmi pa pokrivajo 15 do 16 občin. In imajo pogodbeno razmerje z Ministrstvom. Poveljnik Gasilske brigade Ljubljana je Tomaž Kučič, diplomirani obramboslovec. Je tudi poveljnik Javne gasilske službe. Ta služba združuje Gasilsko brigado Ljubljana in 35 prostovoljnih gasilskih društev. Brigada pokriva celotni teritorij, društva pa dodatno posamična pripadajoča območja. Brigada deluje v štirih izmenah. V vsaki je 32 gasilcev. Krožimo skozi čas: dvanajst ur – dnevno delo, štiriindvajset ur – prosto, dvanajst ur nočno delo in osemindvajset ur prosto. Vsaka izmena ima vodjo in namestnika vodje ter dva deseterja, ki vodita oddelke, ob teh pa še 28 gasilcev. Vodja skrbi, da delo v hiši poteka dobro in vodi svojo izmeno na intervencijah.

O intervencijah

Redno delo, ki ga določa urnik, se nemudoma prekine, ko zazvoni, ko iz centrale po zvočnikih najavijo intervencijo. Ali vajo. Od poziva do izvoza v povprečju ne mine niti minuta. Letno število intervencij se giblje med 1800 do 2000. Zajeti so vsi dogodki. Med dogodke štejejo požare in tehnične

in odide peš

intervencije – prometne nezgode, tudi urgentna odpiranja stanovanj. Nato so naravne nesreče in nesreče z nevarnimi snovmi. Je reševanje iz vode – reševanje oseb, plovil, živali ... Seznam preseka alarm. Od vsepovsod pozvanja. Vsepovsod naglica. Ali grem? Seveda!

V rečnem mulju je obtičal – kuža!

Odhod: 10:25:22. Smo izvozili v manj kot eni minuti? Breskvar nima časa. Natančneje informacije prihajajo prek radijske zveze, vodja odreja ukrepe. Poveljniško vozilo se s sireno skozi mestni promet prebija hitro. Vozilo s čolnom in posadko, opremljeno za reševanje iz vode, sledi. Vodja glede na natančneje podatke o lokaciji določi mesto spusta v Ljubljano. Na izteku Dolgega brega čaka prijavitelj, Ljubo Glamočanin. Ne, ni lastnik psa. Slišal ga je, opazil ga je v vodi in prišel, da bi mu pomagal. Nemogoče. Ves je pogreznjen v mulju. Breg je preoran od pasjih tac. Boril se je ... In omagal. Koliko stopinj ima voda? Karih šest. Mogoče devet ... Koliko časa je kuža, imenovali smo ga Runo, v vodi? Kaki dve uri. Morda tri ... Runo strmi mimo nas in je videti vdan v usodo. Mi pa že slišimo motor! Še malo ... In čoln se približa in posadka izvleče precej obilno mrcino iz blata, veliko rok, in jo prepelje na breg. Rešen! Ampak – ne ... Zadnje tace ... ne zmorejo nič več. Runo se le še vleče. Breskvar pokliče veterinarsko postajo. Nato Gmajnice. Nato centralo. Bo kaj? Ves premrl Runo počiva. Ob njem posadka iz čolna, čepe prigovarja, tolaži. Naposled klic! Prevzelo ga bo zavetišče; v pregled. Vendarle – rešen! Runo. Breskvar odloči, naj posadka počaka. Vrneva se v Brigado. Povratek: 12:41:43.

Spet v Brigadi, tehnična služba

Primož Grom, diplomirani strojni inženir, že šestnajst let vodi tehnično službo. Zanima me, kako je z voznim parkom. Letos so dobili tri nova vozila. Zamenjali so najbolj kritična. Upajo, da bodo tudi v prihodnje uspeli menjati, preden se začne vrsta okvar. Določeno vozilo zdrži sedem let, drugo dvajset, odvisno od specifičnega namena, ki pogojuje pogostost uporabe. Glede voznega parka, tudi glede organiziranosti se prav lahko primerjamo z Zahodom. Res, »dol smo jih udarili«. Tehnična služba v bistvu skrbi za vse, kar je nepremično in za vse drugo, kar se premika. Na seznamu je ogrevanje, je voda in je kanalizacija; s pripadajočimi napravami. Je telefonska centrala, ki mora delovati nepretrgoma; in je dizelski agregat kot rezerva. So sušilnice za cevi. Poleg tega je osebna ter skupna zaščitna oprema. Skrbijo za nabavo in za storitvene dejavnosti, za servis hidravličnih naprav, gasilskih črpalk, dihalnih aparatov, ročnih gasilnih aparatov ... Seveda je na seznamu še ves vozni park. Določena prednost je dnevna služba. Ja, gospod Primož ima rad to delo. Objekt brigade je super. Brigada ima dober vonj, ima dušo. Tudi sicer je kompleks koncipiran zelo dobro, potresno je varen. Lepo je vzdrževan, tako notranjost kot okolica. Problem je le v tem, da mora vsa oprema ves čas delovati brezhibno – in vse, kar je, potrebuje rezervno podporo, določeni

sistemi celo dve. Ta del je stresen. Tudi resnično problematičen; ne predstavljam si, kako bi ga bilo mogoče obnoviti. Ne da bi se prekinilo ... Prekine naju poveljnik. Oglevala si bova zaklenjeno sobo.

Zaklenjena soba

Tomaž Kučič kar ponosno razkaže sejno dvorano. Res, lepo je urejena, izstopata dva napisa, prvi je Vidmarjev »Taktika brez tehnike je brez moči, tehnika brez taktike je brez smisla.«, drugi pa ... Predvsem izstopa Lakovičeva stenska slikarija krilatih konjev nad Ljubljano iz leta 1960. Motiv pojasnjuje pripisan Voltairov izrek »Nesreča prihaja na krilih in odhaja peš.« Občudovanje dela, ki prekriva čelno steno po vsej dolžini, pretrga zvonjenje.

Požar!

Ne bodo čakali, zaslišim, in vse leti – beležka, očala, pisala, nahrbtnik – v vse smeri, jaz pa v garažo. Za rep ujamem poveljniško vozilo, izvozimo ob 12:35:36, poženemo po Vojkovi, komaj 12:37:40 je in že sporočajo o prometni nesreči, kaj pa zdaj ... Prevzema druga enota – 8 gasilcev, so že na poti. Mi drvimo proti Šentvidu, s Celovške opazimo steber dima. Ta požar – je že ves v razmahu! Zakaj niso klicali prej? Breskvar nima časa. Po radijski zvezi odreja ukrepe. Pogled na prizorišče, na samski dom na Cesti na Poljane v Šentvidu, sum potrdi. Požar v prvem nadstropju in v ostrejšu je popolnoma razvit. Vozila – kombinirano gasilsko vozilo, gasilska cisterna in gasilska avtolestev se že razmeščajo vzdolž ceste, Breskvar poveljuje, akcija je brzinska, usklajena. Prispela je ekipa z reševalne postaje. Policija že razganja radovedneže in zavaruje območje. Zdaj sem zunaj. Nemo opazujem. Res brez besed – naj povedo posnetki. Nato nemo opazujem od znotraj, našel me je poveljnik, Tomaž Kučič. »Izvedli so dva notranja napada,« pojasni. »Hkrati gasijo z avtolestve. A problem je streha. Pločevina je neprepustna. Toplotna izolacija pod njo tli, zračni vlek spodaj pa iz tlenja spodbuja gorenje. Odstraniti jo bo treba.« Medtem je Breskvar poklical večjo gasilsko cisterno s 13.000 litri vode. Tudi tehnično vozilo z dvigalom; odločil se je za odstranitev pločevinaste kritine. Strme opazujem. Ta požar se ne bo vdal zlahka! Ščiti ga streha ... Gasilci posamič prebredo jezero vode, iz katere puhti, počrneli, z od vročine zvitimi ščitniki čelad, le za minuto ali dve prihajajo, za nekaj požirkov vode, in spet se vračajo. »Tudi naši se ne dajo,« se nasmehne poveljnik. »Vztrajajo precej čez No-Go točko po ameriško. Kar pomeni, da je zaradi nevarnosti porušitve treba objekt zapustiti. Da je intervencija od te točke dalje mogoča le še od zunaj. Videli boste, ko bo streha odstranjena.« Torej vztrajajo, četudi je po ameriško No-Go že pretekel ... Breskvar že ve, si mislim, in vendar umikam pogled na dogajanje zunaj. Z dvorišča odvažajo tistih nekaj avtomobilov. Prispelo je tehnično vozilo. Spretnost upravljavca Hiaba je neverjetna, ko zgrabi, ko z zanesljivo natančnostjo odlaga pločevinaste odtrganine na kup. Kmalu se pokaže, kar je poveljnik napovedal. Jeklena konstrukcija spodaj je uvita, nevarno povešena. Vod gasilcev

Foto: Stane Jeršič

prinaša potovalne torbe, od katerih curlja. A le tiste iz pritličja, iz kleti, nenavaden sprevod.

Na polju zunaj se zbira tiha gruča. Delavci ...

Gasilec Gasilske brigade Ljubljana so se postopoma pridružili prostovoljci iz Šentvida in Vižmarij, nato iz Tacna, nato iz Dravelj. Pločevinasta streha je v kosih na dvorišču, zdaj bo šlo hitro, še nekaj intenzivnega brizganja ... ne še, na severozahodni strani objekta še kar gori, grozi podrtje stene v notranjost. Vodja odredi porušitev. Naposled ogenj in tlenja ukrotijo. Sledi dolgotrajno odstranjevanje ogorelih delov konstrukcij in opreme. Pogled na pogorišče je na moč žalosten. Tiha gruča se je razkropila. Delavci. Doslej strpani pod streho, ki je ni več ... Ura je 18:20; intervencija je zaključena, požarna straža ostane, do 20:40, mi se vračamo v brigado. Poveljnika bo pričakalo poročilo o prometni nesreči, prijava: OKC, telefonska, na 112; prometna nezgoda; kraj: Vodice, odhod 12:37:42, prihod 12:52:04. Na Gorenjski avtocesti je pri Vodica h osebno vozilo zapeljalo v obcestni jarek in obstalo na boku. Pred našim prihodom so se voznik in dva sopotnika – otroka iz vozila rešili sami. Avto smo postavili na kolesa in odklopili akumulator. Povratek 13:17:37. Velja za vozilo 7 in 6. Naša vozila se vračajo pozneje, šele zvečer se vračajo, a vračamo se, vsi celi, vsi nepoškodovani, iz požara, ki se ni vdal zlahka. Spet v Brigadi: ura je 18:28:16.

Slovo

Poslovim se hitro, da bi omahnila v prvi naslanjač prve kavarne. Štiri ure stoje, cela večnost nemočnega opazovanja, ogenj, voda in dim, toliko dima ... Brez zajtrka, malice, brez kosila ... Pa – oni? Štiri ure v akciji, vsi počrneli in mokri, s ščitniki čelad, zvitimi od vročine, brez malice, brez kosila, ta hip zaposleni z osnovnim pregledom uporabljene opreme, k sreči bo sedem vsak hip in bo natančnejši pregled ter čiščenje opravila nočna izmena ... Ja, kaj pa oni? Kaj? Kakšni fantje ... Ti naši gasilci ...

Nevidni sistem, ki bo očistil ljubljanski mestni reki

Pogovor z Natašo Šušteršič iz Javnega podjetja Vo-Ka

Foto: arhiv MOL

Nadgradnja hidravličnega delovanja kanalizacijskega sistema v Ljubljani intenzivno poteka in bo kmalu zaključena. Zagotovila bo minimalen vpliv človeka na mestni reki Ljubljanico in Savo.

Pogovarjali smo se z Natašo Šušteršič, vodjo razvojne službe v Tehnično investicijskem sektorju Javnega podjetja Vodovod-Kanalizacija, ki nam je odgovorila na nekaj vprašanj v zvezi s stanjem in gradnjo kanalizacijskega sistema v Ljubljani. Ljubljanski kanalizacijski sistem bo ob zaključku projekta Nadgradnja hidravličnega delovanja kanalizacijskega sistema v veliki meri zaključen, vpliv človeka na vodovje Ljubljane, torej na reki Savo in Ljubljanico, pa vsaj prek kanalizacijskega sistema minimalen.

Kako je potekala gradnja ljubljanskega vodovoda v preteklosti in kako daleč smo danes?

Začetek gradnje kanalizacijskega sistema lahko postavimo na konec 19. stoletja. Kanalizacijski sistem je bil grajen precej stihijsko, prvi pravi načrt gradnje kanalizacije je bil izdelan po velikem ljubljanskem potresu.

Hrbtenica celotnega sistema so glavni zbiralniki, pravimo jim kolektorji. To so veliki kanali s premerom do 2400 milimetrov. Večinoma so bili zasnovani in zgrajeni ob koncu šestdesetih let preteklega stoletja. Poudariti je treba, da je celoten sistem t. i. mešani sistem, torej se vanj stekajo fekalne in meteorne vode. V centru mesta in soseskah okoli centra se na ravnini izkorišča gravitacija, tako da sistem deluje samostojno v smeri sever-jug in se nadaljuje proti vzhodu k čistilni napravi. Prvotna lokacija čistilne naprave je bila na

območju Kodeljevega, potem pa so jo z razvojem mesta po drugi svetovni vojni, v petdesetih in šestdesetih letih, prestavili iz Ljubljane zaradi širjenja mesta in je bila dokončno postavljena na današnji lokaciji vzhodno od mesta, v Zalogu. Stoji pred sotočjem Save in Ljubljanice in ima iztok v Ljubljanico. Tudi glavni zbiralniki, ki potekajo v mestu, so nameščeni ob bregovih reke, torej ob desnem in levem bregu Ljubljanice, drugi zbiralniki pa se priključujejo z izkoriščanjem gravitacije ali prek črpališč. Sistem na severnem delu Ljubljane ob Savi leži nižje od preostalega sistema, zato uporabljamo črpališča vode, ki vso odpadno vodo prečrpajo na raven zbiralnikov.

Sistem se danes širi na periferijo, kjer kanalizacija še ni v celoti zgrajena. Urejamo sistem na že poseljenih območjih in na območjih, za katera je predvidena nadaljnja poselitev. Treba je urediti območja, kjer se

odpadne vode stekajo v greznice, saj se predvsem po vstopu Slovenije v Evropsko unijo zahteva, da se vse stavbe, ki trenutno uporabljajo greznice, priključijo na kanalizacijski sistem. Ljubljana mora kot največje mesto in tudi največja aglomeracija, kakor se te enote imenujejo, prva doseči postavljene cilje, torej opremljenost s komunalno infrastrukturo in priključenost prebivalstva na kanalizacijski sistem in ustrezno čiščenje.

Ti cilji zahtevajo, da mora biti do konca leta 2010, če se ne motim, 95 odstotkov prebivalstva priključenega na javni sistem kanalizacije, le majhen del prebivalstva je lahko priključen na druge načine odvodnjavanja – greznice ali majhne čistilne naprave. Zahteve torej veljajo za del mesta, ki je vezan na centralni čistilni sistem, drugi del, recimo hribovito zaledje, ima druge pogoje glede na odstotek priključenosti in rok priključitve. Razumeti je treba, da celota nikoli ne more biti priključena na kanalizacijski sistem, predvsem zaradi geografskih danosti, ker so objekti geografsko oddaljeni in so tudi pri drugih komunalnih vodih obravnavani drugače.

Kako bi ocenili stanje kanalizacijskega sistema v Ljubljani?

Glede pokritosti že skoraj dosegamo zahteve, z načrti, ki so še predvideni, in projekti, ki bodo realizirani, bomo prišli do zahtevanih števil. Drugi vidik problematike v zvezi z obratovanjem in vzdrževanjem izhaja iz dejstva, da je sistem mešan, torej se vanj stekajo komunalne odpadne vode in padavinske komunalne vode. Ko je deloval sistem zbiralnikov v petdesetih, šestdesetih in sedemdesetih letih, je bilo bistveno manj utrjenih površin. Zdaj pa se je količina površinske meteorne vode, ki se steka v sistem, močno povečala. Povečanje utrjenih površin predstavlja težavo, saj je treba vso meteorno vodo transportirati po obstoječih ceveh. Na to je treba misliti že ob izdajanju soglasij za priključitve in pri novih objektih zahtevamo zadrževanje vode ali ponikanje v tla, če gre za novogradnjo na območju, kjer je sistem že močno obremenjen. Na srečo je ljubljansko polje po svoji sestavi prodni nasip in je ugodno za ponikanje, zato lahko del meteorne vode odvajamo s ponikanjem. Vzdolž Ljubljanice je kar nekaj razbremenilnih objektov, prek katerih se odpadna voda odvaja, zato se ta voda predhodno razbremeni v Ljubljanico in ne prispe do čistilne naprave, če se kapacitete vode povečajo. Razbremenilni objekti so zgrajeni na stičiščih kanala in temeljnega zbiralnika. Če bi želeli vso vodo, ki se steče v podzemlje, dovesti do čistilne naprave, bi to bilo precej neekonomično, saj bi zahtevalo sisteme, ki bi bili dvakrat večji od obstoječih. Tak sistem tudi okoljsko ni upravičen, saj je voda že precej razredčena in ni močno onesnažena, zato ni zaželeno, da ta voda pride do čistilne naprave. Seveda pa to ne pomeni, da lahko vsako odpadno vodo izlivamo v Ljubljanico, treba je upoštevati kriterije, ki določajo, kaj se dovaja v čistilno napravo in kaj ne. Tako so koncipirani zadrževalni bazeni, ki bodo zgrajeni v okviru projekta, zato da se bo razredčena voda, ki je pomešana z meteorno, zadrževala in se pozneje prečistila na čistilni napravi. S tem bomo zmanjšali onesnaženje vode in okolja. Preprosto povedano, v zadrževalnih bazenih bo voda počakala, da bo obremenjenost sistema manjša, in potem bo odtekla do čistilne naprave.

PROJEKT DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA IZ KOHEZIJSKEGA SKLADA

Ta projekt prispeva k zmanjšanju ekonomskih in socialnih razlik med državljani Evropske unije.

INVESTITOR: MESTNA OBČINA LJUBLJANA

Foto: zasebni arhiv

Nataša Šušteršič, vodja razvoja v Javnem podjetju Vodovod-Kanalizacija.

Kakšni bodo realni rezultati projekta Izboljšava hidravličnega delovanja kanalizacijskega sistema v Ljubljani?

Sistem je očem neviden, vplivi na Ljubljano pa so precejšnji, čeprav niso izpostavljeni. Mogoče so v kakšnih ekstremnih razmerah opaznejši, v normalnih pa ne, na primer v sušnih poletnih obdobjih, ko je vodostaj Ljubljane zelo nizek. Kadar je vodostaj Ljubljane normalen, je vpliv iztokov manj pomemben. Vendar pa nekateri izpusti v Ljubljano, ki jih ne bi smelo biti, generalno poslabšujejo kakovostno stanje odvodnika. V Sloveniji se v tem trenutku ne izvajajo represivni ukrepi, čeprav vseskozi govorimo o tem, da je treba izvajati ukrepe, to pa je tudi vse. Slovenija nima zagotovljene niti prve stopnje pokritosti kanalskega sistema, zato so vse sile usmerjene v te projekte in akcije. Zdaj gradimo kanalski sistem, hidravlična izboljšava je že nadgradnja, kar pomeni, da je treba imeti vzpostavljen sistem kanalov, ki se potem nadgrajuje.

Kako poteka projekt?

Projekt je sestavljen iz petih podprojektov, ki jih lahko povežemo v dva sklopa. Prvi je gradnja zbiralnikov, torej kanalov, kjer trenutno že poteka gradnja, drugi je gradnja zadrževalnih bazenov, ki se še ni začela, se pa v tem trenutku pripravlja dokumentacija. Projektna dokumentacija je že končana, pridobivajo se še zadnja soglasja pred vložitvijo zahtevka

za gradbeno dovoljenje. Gradnja kanalizacijskih zbiralnikov poteka po terminskem načrtu.

Kaj je še treba narediti na kanalizacijskem sistemu?

Vsi ukrepi so bili definirani z generalno rešitvijo, z izdelavo matematičnega modela in predlogi, kaj je treba narediti na omrežju. Glavni ukrepi, tudi lokacijski, finančni in investicijski, so zahtevni in prav zdaj jih izvajamo. Potem pa ostane še kup dodatnih ukrepov, ki se bodo izvajali postopno, tudi ob upoštevanju sprememb pri delovanju sistema, torej bodo odvisni od obnašanja sistema. Drugi ukrepi so bolj razpršeni po omrežju in ne bodo vidni, bodo pa nastale nekatere spremembe v obstoječem sistemu. Prelivne robove, na primer, bomo na obstoječem sistemu lahko dvignili in omejili izpuste, novogradnje pa ne bodo potrebne.

Kako bi ocenili vpliv mesta Ljubljane na vodovje v okolici Ljubljane, torej na Ljubljano in Savo?

Vpliv Ljubljane na Savo ni bistven z vidika onesnaženja, saj so vsa naselja, ki so ob Savi, večinoma kanalizirana. Oskrba mesta s čisto pitno vodo je vezana na reko Savo, črpališča pitne vode so na Ljubljanskem polju in voda vanje priteka iz smeri reke Save. Tako se je tudi kanalizacija najprej uredila na teh vodovarstvenih območjih. Ljubljana je druga zgodba, govoriva o južnem delu mesta, ki se je razvijal bolj stihijsko, ne tako usmerjeno, urbano, tako da primanjkuje komunalna oprema, predvsem kanalizacija. Tukaj je čudovita Rakova jelša, kjer prihaja do izpustov, ki vplivajo neposredno na Ljubljano, zato se bo treba posvetiti opremi teh predelov in preprečevanju izpustov. Aktivnosti za gradnjo že potekajo, ta problematika bo odpravljena v prihodnjih letih.

Lahko primerjate opremljenost Ljubljane s kanalizacijskim sistemom z drugimi slovenskimi mesti?

Ljubljana je lahko zgled drugim mestom, ker ima to področje urejeno, saj je bil razvoj kanalizacije vedno v koraku z razvojem mesta. Pomoč evropskih skladov je razpršena in večinoma usmerjena na območja zunaj Ljubljane, da bi tak standard dosegli v celotni državi.

Druga faza testiranja mestne kartice urbane

Kartica urbana se je v testnem obdobju dobro izkazala, za drugo fazo testiranja že 450 prijav zainteresiranih uporabnikov

Na mestnih avtobusih se je začela druga faza testnega obdobja za preizkušanje delovanja enotne mestne kartice urbane. V prvi fazi je testiranje kartice potekalo med 200 zaposlenimi v Javnem podjetju Ljubljanski potniški promet, ki so v času od 15. aprila do 15. maja izvedli 7.811 različnih validacij. 15. maja so se v testiranje vključili tudi zaposleni v drugih javnih podjetjih in Mestni upravi Mestne občine Ljubljana: Od 25. maja pa se v testiranje vključujejo tudi zainteresirani uporabniki. V testnem obdobju bo izdanih 5000 kartic. Uporabniki, ki se bodo prijavili za sodelovanje v testnem obdobju, bodo kartico urbano prejeli brezplačno. Interni testni uporabniki poročajo, da je uporaba urbane na avtobusu enostavna. Manjše težave v delovanju sistema so se pojavile le v prvih dneh po 15. aprilu, ko se je interno testiranje začelo, vendar so jih odpravili brez zapletov. Izdanih 1100 terminskih vozovnic in 750 vrednostnih vozovnic; od 15. do 26. maja je bilo s temi karticami izvedenih 749 validacij.

Prijave za vključitev v skupino testnih uporabnikov sprejemajo v Javnem podjetju Ljubljanski potniški promet na elektronski naslov urbana@lpp.si in osebno v potniški blagajni LPP na Celovski 160. Kdor želi postati testni uporabnik, mora v prijavi navesti:

- ime in priimek,
- katero vrsto kartice želi uporabnik testirati (terminsko ali vrednostno),
- naslov elektronske pošte, na katerem bo uporabnik v času testiranja dosegljiv za vprašanja in obvestila, povezana s testnim obdobjem.

Testni uporabniki bodo po elektronski pošti prejeli obvestilo, da so vključeni v testiranje. Po prejemu obvestila bodo kartico prevzeli v potniški blagajni LPP, Celovška cesta 160. Blagajna je odprta vsak delavnik od 7. do 19. ure in ob sobotah od 7. do 13. ure. V testnem obdobju bodo uporabniki testirali rumene vrednostne kratice, ki bodo prenosne in bodo nadomestile plačevanje z žetoni in gotovino, in zelene terminske kartice, ki bodo izdane na ime in bodo nadomestile mesečne vozovnice. Testni uporabniki brezplačno prejmejo prazno kartico urbana, ki jo bodo lahko še naprej uporabljali tudi pozneje, ko bo cena prazne kartice 2 evra, sami pa krijejo stroške izbrane mesečne vozovnice na terminski kartici oziroma stroške vrednosti dobroimetja na vrednostni kartici. Za dvig zelene terminske kartice testni uporabniki potrebujejo osebni dokument in svojo sedanjo mesečno vozovnico, če jo uporabljajo.

Tisti, ki bodo testirali vrednostno urbano, bodo nanjo lahko naložili dobroimetje v vrednosti od 0,8 evra na potniških blagajnah LPP oz. 1 evro do 50 evrov na urbanomatih (naprava manjših kovancev ne sprejema).

Potniški blagajni LPP sta na Celovski cesti 160 in Slovenski cesti 56, urbanomati pa so trenutno že postavljeni na naslednjih lokacijah: Kolodvor (nasproti glavne avtobusne postaje), Bavarski dvor 1 in 2, Aškerčeva, Poljanska – Ambrožev trg, Preglov trg, Klinični center (povsod ob postajališču LPP), Konzorcij (nasproti banke), NS Rudnik (ob postajališču LPP pred Leclercom oziroma Supernovo), City park (na križišču pri Žitu oziroma McDonaldsu), Dolgi most (na P+R postajališču), Krekov trg (na območju parkirišča nasproti TIC-a) in Kino Šiška (ob podhodu). V testnem obdobju bo postavljenih še 26 urbanomatov.

Postopoma bodo vzpostavljena druga prodajna in polnitvena mesta v trafikah Dela Prodaje in 3Dva Tobačne, v treh Turistično-informacijskih centrih v Ljubljani (TIC), prav tako bodo postopoma postavljeni tudi novi urbanomati. Vsa mesta, kjer bo mogoče kupiti in/ali polniti kartice, bodo označena z okroglo rdečo nalepko z napisom *Urbana, enotna mestna kartica*.

Za pomoč uporabnikom že deluje klicni center na brezplačni telefonski številki 080 60 77, dodatne informacije pa dobijo tudi na spletni strani www.jh-lj.si/urbana. Dodatne informacije: Justina Simčič, tel.: 01/ 47 40 823.

Stoji učilna zidana

Zanimivo, poučno, napeto,

Učenci OŠ Poljane v šolski knjižnici

Mag. Franceska Žumer

Foto: Franceska Žumer

Učenci OŠ Poljane v šolski knjižnici, od leve proti desni v prvi vrsti: Brina Križaj, Doroteja Armič, Kaja Arh, Lukas Debeljak, Lara Senčar, Petja Križmančič, od leve proti desni v drugi vrsti: Miran Domajnko, Maruša Mali, Vesna Habič, Eva Bavcon, Katarina Štajer, Jasmina Suljič.

Prav čarobno sem se počutila, ko sem na letošnjem bolonjskem sejmu knjig za otroke zagledala plakat *Bejrut – svetovna prestolnica knjige 2009*. Kot nekdanj v pravljici sem se tudi tedaj miselno znašla pred napisom *Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010*. Vedoželjno že pričakujem stvaritve naših oblikovalcev in vseh, ki se trudijo za našo prepoznavnost v svetu, vsekakor pa tudi za nas same, saj je konec koncev to prav posebna priložnost, da branje postane naša vsakdanja navada; priložnost, da za branje navdušimo vse tiste, ki še oklevajo in se med knjigami še ne znajdejo domače. Vsak dan se srečujem v šolski knjižnici ali v razredu z mladimi bralci in brezmejno srečna sem, ko skupaj uživamo ob branju, navdušujemo za branje drug drugega, ko se pogovarjamo in izmenjavamo mnenja o prebranem. Pa tudi razhajamo se, kar je dobro znamenje, saj vem, da imam pred seboj mlade in kritične, samozavestne in odločne ljudi, ki s svojimi utemeljitvami tudi v moje življenje vnašajo novosti, zaradi katerih tudi sama lahko spremenim svoja ustaljena mnenja, se vsak dan znova učim in odkrivam še neraziskane razsežnosti meni neznanega. Kako ljubezen do branja, vonj po knjigah in njihove zgodbe prevzemajo učence OŠ Poljane, preberite v njihovih razmišljanjih.

Brina Križaj, 4. b: Všeč mi branje. Veliko knjig mi je všeč, ne morem izbrati najljubše ... mogoče *Mesto žari*, ki jo berem zdaj. Dala mi jo je sestra Lana iz sedmega razreda. Večino razumem, a je napeta, pa me zanima, kaj se bo zgodilo, in ne morem nehati brati. Imam jo kar s seboj v šolski torbi.

Aria Bragalini, 4. b: Berem, zato ker mi je všeč, knjiga mi je pomembna. Berem knjige, ki so zanimive. Ne smejo biti preveč otroške, pa spet ne preveč za odrasle, tako nekje vmes. Pa smešne so mi bolj všeč. Najbolj všeč so mi zbirke *Čarobna hišica na drevesu*, *Mavrične vile*, o mišonu Geronimu Stiltonu iz Mišegrada na Mišjem otoku, pa o čarovnici Lili.

Najbolj všeč mi je pri teh knjigah, ker so zabavne, detektivske, domišljajske in vse malo pravljicne. Ob branju knjig pa se naučim tudi kaj zelo zanimivega, npr. o živalih. Branje je zabavno.

Kristina Zemljič, 7. b: Rada berem, ker je branje zanimivo, ker kaj novega izvem. Najraje berem kriminalke, pa tudi o mladih dekletih in njihovem življenju, npr. knjige o Amy. Je pustolovska, napeta, veliko se dogaja.

Maruša Mali, 8. a: Berem vedno, kadarkoli imam kaj časa, berem pa knjige, ki mi jih priporočijo prijatelji in prijateljice, včasih grem pogledat tudi na kakšno spletno stran. Knjižničarka nam je dovolila, da smo šle Eva, Lana,

Kristina, Laurel in jaz celo v knjigarno in po našem okusu izbrale angleške knjige za šolsko knjižnico. Te knjige hočem brati, ker še niso prevedene v slovenščino, nekatere so bolj berejo v angleščini kot v slovenščini, spet druge so v splošnih knjižnicah vedno izposojene, me pa želimo brati tudi v angleščini in se zraven na zanimivejši način učiti angleščine. Še to: s starši smo se dogovorili, da si za vsako dobljeno petico pri težjih predmetih lahko kupim eno knjigo.

Lara Senčar, 3. b: Berem, ker so knjige poučne in zanimive. Všeč mi je zbirka o detektivu Kvjatkovskem. Tako mi je všeč, da sem si eno kupila za svoj denar, drugo pa je kupila mama zame in za moji dve sestrici

skupaj. Za darilo sem dobila knjigo *Hura za punce!* Všeč mi je, ker se naučiš, kaj se bo zgodilo, ko bom starejša. V knjigi so tudi izjave otrok, npr. o zobnem aparatu, ki ga nosim tudi jaz. Zdaj, ko sem to prebrala, vidim, da ga nosijo tudi druga dekleta, pa je še mene manj sram hoditi z aparatom. Jaz veliko berem. Tudi če kam grem, vzamem s seboj knjige, npr. danes smo šli na zdravniški pregled in jaz sem namesto igrice vzela s seboj dve knjigi *Hči lume* Dese Muck in *Izginule kotalke*. To je ena od knjig o detektivu Kvjatkovskem.

Petja Križmančič, 3. b: Iz knjig se veliko naučim. Zvečer berem v postelji. Všeč mi je knjiga z naslovom *Zvernice od A do Ž* Polonce Kovač,

zabavno ...

ker so v njej smešne pravljice. Berem knjige, ki jih imamo doma, iz šolske knjižnice in splošnih knjižnic.

Angela Milharčič Hladnik, 5. a: Običajno takrat, ko odprem knjigo, ne morem odnehati, dokler je ne preberem. Če sem vznemirjena, preberem pomirjujočo knjigo; če me je pa strah, preberem, kako bolj nežno knjigo; če mi je dolgčas, preberem kakšno živahno ali pustolovsko knjigo; pa tudi svoje zgodbe pišem velikokrat. Knjige me tudi kaj poučijo, v bistvu – veliko. Če pa je kakšna knjiga tako »bolj revna«, to pomeni, da nima kaj vznemirljivega, je sploh ne preberem. Ko sem brala ameriško knjigo *Rumeno sonce*, se mi je zdela revna, ker v njej ni bilo nič zanimivega. *Matilda* pa je zabavna, vznemirljiva. Pa še nekaj. Včasih so me knjige spravile v majhno zadrego. Zaradi njih sem bila že zaklenjena v šolski knjižnici. Jaz nisem opazila, da je šla knjižničarka ven, ona pa ne, da jaz sedim skrita v kotu in berem.

Luka Vidmar, 5. b: Najrajši berem grozljive in zabavne knjige, kot so zbirke *Kapitanu Gatiniku*, *Novohlačniki*, *Harry Potter* ter knjige Leopolda Suhodolčana *Živalske zgodbe*. Ob knjigah sem se naučil že veliko novih besed in spoznanj, pa pridobil marsikateri koristen nasvet. Ob knjigah se zabavam tako, da si zabavne dele zgodb še enkrat zamislim. Knjige me kar povlečejo vase do zadnje pike. Knjige so zame neskončna vrednost. Meni osebno se zdijo boljše kot katera koli druga stvar, npr. film, saj si ob branju stvari lahko zamislim in predstavljam po svoje.

Lukas Debeljak, 4. b: Ko mi je dolgčas, kadar se mi zljubi. Najraje berem stripe ... ne vem, ker so mi lahki. Knjige mi niso tako zelo všeč kot stripi. Pri stripih sem manj izbirčen, več mi jih je všeč. Knjige mi dajo ideje za igre, pisanje zgodb, za risanje. Če se moram pogovarjati o kakšni knjigi, se rad pogovarjam s sošolci o taki, kjer moraš sam kaj odkriti, spoznati, ugotoviti ...

Eva Bavcon, 8. b: Berem vsak trenutek, ko imam kaj časa, knjigo imam vedno in povsod s seboj. Če vem, da grem za eno uro, vzamem s seboj samo eno knjigo, če grem kam za dlje časa, jih vzamem s seboj več. Običajno berem po nasvetih drugih, svoje sestre ali prijateljev. Berem rada kriminalke, detektivke, romane, na

vrsto pa še niso prišle zgodovinske knjige. O knjigah veliko premišlujem, z mojo najboljšo prijateljico se tudi veliko pogovarjava o knjigah. Zelo rada se vživim v zgodbo in skušam spremljati zgodbo glavne osebe iz različnih zornih kotov. Rada sočustvujem z junaki zgodbe. V kriminalkah običajno sama želim odkriti morilca, kdaj pa kdaj mi to tudi uspe, le pri Agathi Christie je to težko. Berem tudi otroške knjige, pa tudi debele, vse, kar se mi trenutno zazdi dobro na prvi pogled. Moti pa me, da slovenske založbe ne prevedejo vseh delov neke zbirke, knjige Cornelia Funke, Aubrey Flegg, Lemony Snicket – v angleščini jih je 13, v slovenščini pa le 5. Potem pa, če hočem to zbirko prebrati do konca v angleščini, jih niti v angleškem jeziku ne dobim v naših knjigarnah. Te knjige je zelo zanimivo brati, ker se ob tem učim tudi jezik, zdaj berem nekaj v nemščini in angleščini. Zelo zanimivo je, kako te lahko knjige potegnejo vase. Zaradi njih se med učenjem pogosto zelo težko zberem. Meni se je npr. že dogodilo, da so me nekoč, ko smo se vračali z morja, skoraj pozabili v stanovanju. Bila sem tudi že zaklenjena v avtu. Všeč mi je, ker v šolski knjižnici lahko predlagamo kake dobre naslove knjig in nekatere potem šola tudi kupi, na živce pa mi gre, ko vidim, kako tudi nekateri moji sošolci grdo ravnajo s knjigami. Berejo knjige, ko jejo, in se na knjigah nabirajo ostanke hrane, zavijajo robове, podčrtavajo po knjigah, si iztrgajo strani, najhuje pa je, ko to delajo s knjigami, ki niso njihova last in potem dobiš v knjižnici knjigo, ki ji manjkajo strani, je počečkana in je sploh ne moreš brati. Berem v najbolj norih pozicijah, kot bi se izrazili moji starši. Nekatere knjige preberem tudi večkrat, kar se mnogim zdi tudi izguba časa.

Miran Domajnko, 8. a: Najraje berem sodobne knjige, kot npr. *Čefurji raus*. Tudi sam igram nogomet, zato rad berem knjige, ki ga komentirajo. Knjige mi prinašajo, upam, znanje in bolj razgledan pogled na svet. Ob knjigah se zabavam, še bolj so zanimive, če jih prebiram v naravi. Ne morem pa se pohvaliti, da požrem neskončno veliko knjig, raje imam namreč krompir. He, he, he. Jih pa veliko preberem.

Kaja Arh, 4. b: Všeč so mi vse knjige, kjer se veliko dogaja, ki so napete, malo debelejšje.

Katarina Štajer, 8. b: Najrajši berem mladinske romane in grozljivke. Moja najljubša knjiga je *Kdo si, Alibrandi?*, ki jo je napisala Melina Marchetta. Knjiga mi je všeč zaradi vsebine (govori o najstnici, ki živi v Sydneju in preživlja vse najstniške probleme in še nekaj nenavadnih težav) in ker je prežeta s čustvi. Prav tako sta mi bili všeč knjigi *Ko se boš prebudila ...* (prvi in drugi del), ki ju je napisala Maureen McCarthy, zaradi nenavadnih okoliščin in težav, ki se pojavljajo v knjigi (glavna oseba ugotovi, da je njena mati oseba, za katero je mislila, da je njena sestra, in da so njeni starši pravzaprav njeni stari starši ter da je njen oče zločinec). V knjigah sem se že naučila vse mogoče, saj vsaka vsebuje svojo zgodbo, svoja razmišljanja in niti dve zgodbi nista enaki. Berem, da se zabavam.

Jasmina Suljić, 8. a: Najraje berem resnične knjige oziroma knjige, napisane po resničnih dogodkih. Najbolj mi je bila všeč knjiga *Jaz, Safiya in Ljubezen je sibirbaz*. Všeč sta mi bili zaradi vsega, vsebine, konca in ker sta obe zelo poučni. Ob knjigah se lahko naučiš marsikaj, poleg tega pa bogatiš svoj besedni zaklad. Ko imam čas, si rada izposodim knjigo in jo preberem ob poslušanju glasbe. Berem zato, da bogatim besedni zaklad in zaradi same vsebine knjige, da se naučim kaj novega ali pa se najdem v položaju knjižne osebe. Nekatere knjige so res »čarobne«. Zame so bile takšne knjige: *Izpovedi iz harema*, *Jaz, Safiya in Ljubezen je sibirbaz ...* Z besedami ne morem prav natanko opisati vsebine in občutkov ob branju, a vsekakor so bile to knjige, v katerih sem našla vsaj delček sebe in se brez težav postavila v kožo književnega lika.

Vesna Habić, 8. a: Najraje berem kriminalke, saj so zame najbolj napete in zanimive. Najbolj všeč mi je pisateljica Agatha Christie in njena knjiga *In potem ni bilo nikogar več*. Pri njej mi je bil zelo všeč razplet in kako je pisateljica napisala knjigo, da je kar ne moreš nehati brati. Je ena izmed edinih knjig, ki bi jo rade volje prebrala večkrat. Obožujem branje, saj bogati mojo domišljijo in moj besedni zaklad. Ob knjigah se zabavam, saj se vedno naučim kaj novega. Naučila sem se, da se knjige vsekakor ne sme soditi po platnicah ali naslovu, ampak jo je treba najprej prebrati in potem šele povedati svoje mnenje.

3. Lunin festival – praznik otrok bo 13. junija 2009 od 10. do 18. ure v parku Tivoli

Foto: Dunja Wedam

Približuje se konec šolskega leta in z njim že **3. Lunin festival**, ki bo letos potekal v **soboto, 13. junija 2009, v Parku Tivoli** v Ljubljani od **10. do 18. ure**. Odvijale se bodo številne predstave, koncerti, delavnice, športne aktivnosti in še kaj. Letošnja rdeča nit druženja je skrb za okolje. **Brezplačni festival** ponuja program aktivnega doživljanja prostega časa z ustvarjalnimi delavnicami, športnimi aktivnostmi, gledališkim in plesnim programom, glasbenimi nastopi in številnimi tekmovanji. Tudi letos bo potekala humanitarna akcija. Več o njej na: www.luninfest.com.

Organizator želi naše najmlajše ozaveščati in jih spodbujati k bolj okolju prijaznemu načinu življenja: na primer o tem, kako je potrebno varčevati z energijo, z vodo, kako recikliramo odpadne materiale ipd. **Novost letošnjega festivala** je natečaj za glasbeni program in gledališki oder. Zato so organizatorji pozvali vse mlade glasbenike in gledališke igralce k prijavi, da bi si tako zaslužili nastop na 3. Luninem festivalu.

Tudi letos bodo organizatorji ustvarili **čudovito mesto**, ki bo segalo po vseh travnikih, zelenicah oziroma površinah parka Tivoli. Izhajajo iz otroških pravljič, pravljicnih likov in vseh tistih dejavnosti, ki malčke osrečujejo. Program bo potekal na številnih odrih in prizoriščih: na Glavnem odru Luna, Luninem gledališkem odru, v Ekodeželi, Deželi plesa in Mačjem mestu, v Deželi Muce Copatarice, Pepelkini deželi, Deželi Glinene lune, Deželi športa, Mavrični deželi, v Luninem mestu. Obiskali pa boste lahko še Škrata Zgubo, počivali v Luninih mehurčkih, se podali na Polygon varne vožnje, se ustavili v Kotičku za zaščito živali in obiskali Lunino banko. Medtem pa bodo starši prav veseli obiska Luninega izobraževalnega kotička za starše. Posebnost letošnjega otroškega festivala Luna pa so glasbene nagrade, Priznanje za odlično sodelovanje na Luninem festivalu in druge nagrade in darila.

V primeru slabega vremena bo Lunin festival 20. junija ali 5. septembra 2009.

Organizatorja festivala: Zavod Fest, soorganizator: Temma-X d.o.o.

Veliko več informacij pa na: www.luninfest.com in kontakt: **Bojan Rojko: 040 612 111 e-naslov: pr@luninfest.com.**

Četrtni razgledi

Foto: Bernard Hrušovar

Zaparkiranim zelenicam na Vojkovi se obeta rešitev z gradnjo podzemnih garaž in parkirnih mest.

Foto: arhiv MOL

Vsako leto je več zanimanja za računalniške tečaje za starejše.

Foto: Jože Čurin

Slovesnost v spomin na železničarsko stavko pred restavriranim spomenikom ob Zaloški cesti 18. aprila.

Poziv za izgradnjo podzemnih garaž in parkirnih mest

Spoštovane Ljubljankinje in Ljubljančani!

V Mestni občini Ljubljana vas vabimo, da začnemo skupaj soustvarjati še bolj zeleno Ljubljano. Na predlog župana smo v mestni upravi pregledali stanje v vseh četrtinskih skupnostih in ugotovili, da lahko v večini stanovanjskih sosesk (Posavju, Bežigradu, Jaršah, Mostah, Polju, Golovcu, Trnovem, Viču in Šiški) avtomobile umaknemo z zelenic. V ta namen smo predvideli gradnjo podzemnih garaž na mestnih zemljiščih v obliki javno-zasebnega partnerstva ter zagotovili večje število parkirnih mest za obstoječe stanovalce v načrtovanih novogradnjah.

- Za izgradnjo podzemnih garaž bo Mestna občina Ljubljana zasebnim partnerjem, ki jih bo izbrala skupaj s četrtinskimi skupnostmi na javnih razpisih, podelila stavbno pravico za posamezno zemljišče. Na površini bo po končani gradnji investitor dolžan vzpostaviti prvotno stanje, predvsem zelenice. S tem bomo ohranili zelene površine in umaknili avtomobile s pločnikov in zelenic. Posamezno garažno mesto bodo lahko kupili lastniki stanovanj v obstoječih okoliških stanovanjskih stavbah. Občina bo zainteresiranim stanovalcem pomagala pri pridobivanju posojil pod ugodnimi pogoji. Bodoči kupci garaž ali garažnih mest boste približno 20 odstotkov kupnine vplačali kot polog že ob začetku gradnje. Cena posameznega garažnega mesta bo približno 10.000 evrov, pogodbe boste kupci sklenili z izvajalcem. Omogočen bo najem posojila za dobo 10 let. Višina mesečnega obroka bo primerljiva z višino dveh mandatnih kazni za nepravilno parkiranje.
- Poleg podzemnih garaž si boste stanovalci obstoječih sosesk lahko zagotovili tudi parkirno mesto pri investitorjih, ki gradijo nove objekte in so se obvezali, da bodo za obstoječe stanovalce zgradili dodatna parkirna mesta po ceni 10.000 evrov. Parkirna mesta (PM) zasebnih investitorjev bodo zgrajena na naslednjih lokacijah:

- v Dravljah nasproti trgovine Spar na Brilejevi ploščadi - investitor Lesnina, dodatno 100 PM, ter pri pokopališču v Dravljah - investitor Gjura, 50 PM;
- v Zgornji Hrušici v križišču Litijske in Hruševske ceste - investitor IMOS, 100 PM;
- v Stari Šiški ob Frankopanski cesti - investitor Slovenija vino, 75 PM, in investitor A1 skupina, 50 PM;
- v Zgornji Šiški med severno obvoznico, Celovško in Gotsko ulico - investitor A1 skupina, 404 PM;
- v kampusu na Vojkovi cesti - investitor Vegrad, do 400 PM;
- v novi soseski pri Ruskem carju - investitor GIVO REAL, do 100 PM.

Predvideni rok izgradnje je leto 2010, razen za sosesko pri Ruskem carju, ki naj bi bila zgrajena leta 2011.

Do 25. junija je čas, da si zagotovite garažo ali parkirno mesto v soseski, kjer imate stanovanje Četrtna skupnosti, ki so pripravile predloge možnih lokacij za izgradnjo podzemnih garaž, so pooblaščenice za zbiranje prijav zainteresiranih lastnikov stanovanj v okoliških stanovanjskih zgradbah in tudi za izbor izvajalca. Če bo za posamezno garažo zbranih 80 odstotkov prijav bodočih kupcev, glede na kapaciteto posamezne garaže, bo gradnja izvedena. Svoje podatke lahko vsi, ki si želite zagotoviti mesto v podzemni garaži, sporočite na sedež svoje četrtne skupnosti do 25. junija 2009. Enako velja za novogradnje pod točko b.

Brezplačni začetni in nadaljevalni računalniški tečaji za starejše prebivalce MOL

Zaradi velikega zanimanja meščank in meščanov tudi letos nadaljujemo z izvedbo računalniškega opismenjevanja starejših prebivalcev Mestne občine Ljubljana.

Upokojeni meščani in meščanke, starejši od 55 let, se lahko udeležijo začetnih računalniških tečajev (pisanje in oblikovanje besedil v wordu, uporaba interneta in e-pošte ipd.).

Jeseni letos bomo tudi prvič organizirali nadaljevalne računalniške tečaje (nadgradnja znanja worda, osnove excela).

Tečaji praviloma potekajo na sedežih četrtinskih skupnosti Mestne občine Ljubljana, v skupinah po deset tečajnikov, 3-krat tedensko v dopoldanskem oziroma popoldanskem času.

Ker je število tečajnikov omejeno, vas vabimo, da se čim prej prijavite na sedežu četrtne skupnosti, kjer bivate, ali v Službi za lokalno samoupravo, Ambrožev trg 7, tel. št. 01/306 48 62, 01/306 48 30, lahko pa tudi po e-pošti (bolle.vesna@ljubljana.si). Prijazno povabljeni!

E-točke

V prostorih izpostav Službe za lokalno samoupravo, kjer so sedeži četrtinskih skupnosti Mestne občine Ljubljana, delujejo tako imenovane e-točke (**@točke**), kjer lahko meščanke in meščani brezplačno dostopate do interneta in »brskate« po njem. E-točka je javno dostopna v času poslovanja pisarne Službe za lokalno samoupravo.

Vašega obiska bomo veseli!

Služba za lokalno samoupravo

Četrtna skupnost Vič

Obroč, kakovost življenja ...

Jože Čurin

22. april je mednarodni dan Zemlje in v okviru tega posamezniki in številne okoljske organizacije pripravljajo najrazličnejše projekte, dogodke in prireditve, s katerimi želijo opozoriti na ranljivost in enkratnost planeta, na katerem živimo. Sicer pa

Foto: Blaž Verbič

Mestna zveza tabornikov vabi, da se ji pridružite ob tabornem ognju in drugih taborniških radostih.

Foto: Dunja Wedam

Letojska skulptura iz odpadkov, odvrženih v Ljubljano.

Foto: Dunja Wedam

Evropska vas, ki jo že tradicionalno pripravila OŠ Bežigrad.

začetki praznovanja dneva Zemlje segajo v leto 1963, ko si je tedanji ameriški senator Gaylord Nelson prizadeval, da bi okoljska vprašanja prišla na dnevni red ameriške politike. Organiziral je predsedniško turnejo, na kateri naj bi opozorili na težave v okolju. Vendar je ustrezen odmev v javnosti dosegel šele prvi dan Zemlje, 22. aprila leta 1970, ko je na prireditvah, posvečenih dnevu Zemlje v Ameriki, sodelovalo okoli 20 milijonov ljudi. V počastitev dneva Zemlje je podjetje *BMW Group Slovenija* podarilo mestu - Poti spominov in tovarništva - 50 dreves kot svoj prispevek k boljšemu okolju in čistejšemu zraku v mestu. Zadnje drevo sta posadila župan Zoran Janković in direktor *BMW Group Slovenija* Miha Ažman ob sodelovanju otrok OŠ Kolezija. 23. aprila pa je v nastajajočem Parku prijateljstva javorjevo drevo posadila članica Medvladnega foruma za spremljanje podnebnih sprememb pri OZN dr. Lučka Kajfež Bogataj. Pri tem dogodku pa so sodelovali tudi člani Društva Zeleni pristan z predsednico Nušo Kerševan na čelu, predstavniki MO ZZB, društva mladinskih delovnih brigad in podjetja za zaposlovanje invalidov Želva, ki ves čas zgledno vzdržuje in obnavlja celotno traso Poti spominov in tovarništva, ter drugi gostje. Dr. Lučka Kajfež Bogataj je ob tem izrekla vrsto pohval za prizadevnost pri ohranjanju zelenega obroča okoli Ljubljane. »Obroč, kakršnega vidim tu, nam vrača kakovost življenja,« je dejala. Udeleženci dogodka so pozdravili njen predlog, naj bi otroci začeli posvajati drevesa in si tako še bolj neposredno privzgjajati pozitiven in spoštljiv odnos do narave in okolja, v katerem živijo.

Obisk sežigalnic Spittelau in Simmering na Dunaju

Danilo Šarič, predsednik Sveta ČS Vič

Predstavniki ljubljanskih četrtin skupnosti in TE-TOL smo 15. aprila letos pod pokroviteljstvom Mestne občine Ljubljana obiskali sežigalnico odpadkov Spittelau na Dunaju. Sežigalnica stoji v devetem okraju Dunaja v samem središču mesta; gre za enega od treh objektov za sežiganje smeti na Dunaju. Drugi objekt, ki smo si ga ogledali, je bila sežigalnica nevarnih odpadkov (blato iz čistilnih

naprav ter drugi nevarni odpadki) Simmering v industrijskem območju na obrobju mesta, dovolj oddaljena od stanovanjskih stavb. Na pot smo se odpravili ob pol petih zjutraj z avtobusom in po petih urah vožnje prispeli na Dunaj na kraj ogleda. Že ob odhodu nas je vljudno pozdravil podžupan Jani Möderndorfer in kot vodja poti vsem udeležencem predstavil cilj ogleda. Na Dunaju so nas gostitelji lepo sprejeli in nas, glede na zelo kratek čas, ki smo ga imeli na voljo, brez odvečnih formalnosti odpeljali v kongresno dvorano obrata v navzočnosti novinarjev in fotografov Agencije za stike z mestom Dunaj (*Verbindungsbiuros der Stadt Wien*) - COMPRESS, ki ima svoja predstavništva v glavnih mestih Evropske unije. Predstavniki politike in strokovne javnosti so nam zaželeli dobrodoščilo in nam ponosno predstavili objekt in njegov prispevek k aktualni okoljski politiki. Sežigalnica odpadkov Spittelau je megalomanski objekt, v katerem sežejo okoli 260 000 ton odpadkov na leto. Zgrajena je bila že leta 1971, da bi ogrevala dva kilometra oddaljeno splošno bolnišnico. Danes se pridobljena toplotna energija (460 MW letno) izkorišča za ogrevanje okoli 300 000 dunajskih stanovanj, njen toplovod pa je tako dolg, da bi lahko povezal Dunaj in Pariz. Del toplotne energije uporabijo za pridobivanje električne energije (40.000 MWh letno) za potrebe samega objekta, višek električnega toka pa oddajo v javno energetska omrežje. V požaru leta 1987 je bilo uničenega več kot 50 odstotkov objekta. Kmalu potem je pod vodstvom znanega arhitekta in slikarja Friedricha Hundertwasserja sežigalnica dobila novo umetniško, za tiste čase moderno zunanjo podobo in bila hkrati tudi tehnološko modernizirana v skladu z zakonodajo in strožjimi predpisi o emisijah snovi. Merilni instrumenti za merjenje izpušnih plinov so nameščeni v razširjenem zlatem delu 150 metrov visokega dimnika, ki spominja na kakšno restavracijo z razgledom ali na minaret mošeje. Vodstvo sežigalnice je s ponosom poudarilo, da vrednosti emisij nikoli ne dosežejo zakonsko predpisanih mejnih vrednosti in so vedno javno dostopne na spletu. Dunajski predstavniki politike so nam povedali, da v času idejnega projekta in gradnje objekta ni bilo

negativnega odziva s strani prebivalstva (eden od razlogov je tem, da v zgodnjih osemdesetih letih, ko so začeli z gradnjo, stranka Zelenih še ni bila parlamentarna stranka v aktualnem političnem življenju in okoljska ozaveščenost javnosti ni bila na današnji ravni). Ker sežigalnica obratuje že več desetletij, smo njene predstavnike vprašali, kakšne so njihove izkušnje z zdravstvenega vidika in ali so izvedli kakšno epidemiološko študijo ali raziskavo vpliva sežigalnice na okolje. Predsednik 9. okraja Sascha Göbl nam je odgovoril zelo splošno in ni imel tovrstnih podatkov. Večini je znano, da se v odpadkih skriva veliko kemične energije, ki se s sežiganjem spreminja v toplotno energijo in jo je mogoče izkoristiti večplastno. Da na koncu termične obdelave odpadkov nastajajo novi, bolj strupeni odpadki, v katerih so zgoščene najbolj strupene snovi, ki ostanejo po procesu termične obdelave, konkretno težke kovine, ki so v nizkih koncentracijah nepovratno škodljive in bioakumulativne, pa splošni javnosti ni tako jasno pred očmi. Tehnologi sežigalnice Spittelau se tega zavedajo in so nam v pozitivni luči predstavili postopke ravnanja z nevarnim elektrofiltrskim pepelom (končno frakcijo v postopkih čiščenja dima v sežigalnicah). Pepel začasno odlagajo globoko v zapuščenih rudnikih kot surovino prihodnosti, saj strokovnjaki upajo, da bo z razvojem znanosti tudi tovrsten odpadek postal »uporaben«. Avstrija je kot okoljsko zelo ozaveščena država članica EU, ki je v zadnjih desetletjih vse bolj povezana s turizmom in ohranjanjem naravnega bogastva, prepovedala uporabo pepela iz sežigalnic v gradbeništvu, v nasprotju z Nemčijo, kjer s pepelom »oplenitijo« asfaltne in betonske izdelke v gradbeništvu in se tako dokončno rešijo nevarnih odpadkov, ki pa lahko v procesu erozije in preperavanja spet prehajajo v okolje. Osebnostno me dunajske sežigalnice termoelektrarne prepričale o svoji sprejemljivosti za okolje, nisem pa dobil odgovora, kam bomo shranili nevarne snovi, ki jih v Avstriji shranjujejo v globokih rovih opuščeni rudnikov. Verjetno jih morajo tam shranjevati zato, ker so res zelo nevarne. Verjetno se nam tudi to ne splača, ker je tako shranjevanje izredno drago, in upam, da pri nas ne bodo končale na obstoječi deponiji.

Spomin na 9. maj 1945 in spraševanje o sreči

Foto: Marjan Garbajs
Češnjev cvet.

Češnjev cvet

Ljubica Garbajs

Bila je še vojna. Pravili so mi Pikica, kadar sem bila poredna, pa Pika. Komaj dobro sem shodila, že sem jo mahnila iz ljubljanskega predmestja Rožne doline čez progo in naprej na tramvaj.

Hitro so opazili, da nimam spremstva. Gotovo me je kdo poznal in me varno pospremil domov. To so bili domači presenečeni, saj me še niso pogrešali. Potem dolgo nisem smela z domačega dvorišča, le še po vrtu sem se lahko skrivala.

Končno sem si priborila izhod na našo ulico številka 7. S prijateljico sva tekali gor in dol, od enega do drugega konca in modrovali, kje je njen začetek in kje konec. Pa sva si rekli: »Naša ulica ima dva začetka in dva konca!«

Otroška leta so potekla, preselili smo se na drugo stran mesta. Nikdar ne bom pozabila lepe, velike češnje ob cesti. Naučila me je, da imamo več letnih časov, ljuba mi je bila vsakokrat, tako nežni so bili njeni cvetovi, tako dobre so bile zrele rdeče češnje. Tudi gole veje so bile zanimive. Ali obtežene s snegom ... Tistega maja ob osvoboditvi Ljubljane smo še živeli v Rožni dolini. Bila sem še deklica in sosed me je dvignil, da sem lahko odtrgala vejico. Češnjev cvet. Z njo v roki in z

dedkom sva šla vse do velike prašne ceste partizanom naproti. Bo prišel stric Mirko? Rada bi mu dala češnjev cvet. Vseposod toliko cvetja, španski bezeg ... Pripremi oči in še ga vidim, vendar strica nisem dočkala. Zdaj živim v središču mesta. V bližini je spomenik narodnoosvobodilnega boja, na katerem je vklesano tudi njegovo ime. Tako kot vsakega maja bom tudi danes pohitela v Rožno dolino po češnjev cvet.

Deževalo bo. Pred domačimi vrati srečam soseda. Povabi me na skodelico kave. Lokal je poln, komaj najdeva dva prazna stola. Pri sosednji mizi pogovor prerašča v prepir. Eden bolj pameten od drugega vpije, kdo je pomembnejši, rdeči ali beli.

Vsi nosimo pečat preteklosti. Pogledi so različni, prepletajo in tepejo se med seboj. Na obeh straneh so dobri in slabi ljudje. Prijatelje imam povsod; tudi na njivi raste plevel in moja delovno mizo krasi ikebana s cvetjem – plevelom. Prepirljivci so vse glasnejši, kot da vlečejo vrv vsak k sebi. Kdo bo zmagovalec? Beli ali rdeči. Jaz pa v mislih vidim nežen bel cvet, čutim okus po rdečih češnjah. Bolečina v meni preglaši glasove. Brž se zahvalim za povabilo in odhitim na ulico. Naliv je mimo. Kot otrok sem bežala v mesto, zdaj pa sedem na kolo. V Rožno dolino, varen pristan, se vračam po tolažbo. Hlastam za svežim zrakom. Z vrtov dehti prebujena zemlja.

Samo še ulica, dve in že bom pred ljubljeno češnjo. Zavijam okrog vogala, takrat pa se sol vsuje na mojo rano. Začutim strašno, neizmerno bolečino. Ne vidim več svoje češnje! »Je tudi vam hudo za češnjo?« me ogovori gospa z okna sosednje hiše in me povabi k sebi.

Zazrem se v njene častne gubice. Spoznam njen pogled. Usoda nama je prinesla srečanje po dolgih letih. Zdaj sva že odrasli in presenetni me z vprašanjem: »Si danes pridna Pikica ali poredna Pika?«

Odgovorim: »Ne vem, kaj sem. Sem pa zelo žalostna.«

Skuša me razvedriti.

»Se spominjaš? Naša ulica ima dva začetka in dva konca.«

Nasmeh je posiljen. Izmenjava si telefonski številki, da ne bo preteklo toliko let do ponovnega snidenja. Odpeljem se proti domu. V mislih me spremlja njeno prelepo igranje na violino. Kako milo pojejo gosli! A spominjam se tudi, kako smo se otroci zavzeto igrali, njo pa je mati spet in spet klicala vadit.

Čas neusmiljeno teče, se izteka. In tudi nje, ki je živela v hiši nasproti češnje, ni več. Le jok violine je vse bolj glasen. Zatečem se na tržnico, postopam med stojnicami kot po Rožni dolini iz ulice v ulico.

»Gospa, gospa!«

Obrnem se in vidim prijazen nasmeh prodajalca.

»Vam smem ponuditi češnjev cvet?«

Kaj je sreča?

Nada Mihelčič

Ko v sebi začutiš moč, ko te občutki ponesejo daleč, daleč v neznano, takrat se zaveš, da bo, da nekoč

obišče te sreča, kaj sreča je, včasih se vprašaš, odgovora ni.

Kot misli zgubljene tavaš v temi in iščeš odgovor o sreči. Skrivnost je v belo tančico zavita in se razkriva počasi ...

In spet iščeš v tančici življenja, to srečo, ta večni KAJ

in tedaj se zgodi, da spoznaš,

da sreče z iskanjem ne doživiš, v ritmu življenja je ne uloviš, ker nje se ujeti ne da, saj vedno pride sama.

Včasih se skrrije v poljube v sanjavih nočeh,

a včasih med zvezdami spi.

Včasih zasije v iskrivih očeh, a vedno le iz ljubezni živi - in vedno pride sama.

Literarni nagradni natečaj

Če vas pripadnost Ljubljani navdihuje k pisanju, vas vabimo k sodelovanju v literarnem natečaju. Izbrano besedilo prejme nagrado 125 evrov. Besedilo lahko obsega največ 3500 znakov brez presledkov ali 2 strani, pošljite ali po e-pošti do 6. julija na naslov: Mestna občina Ljubljana, Glasilo Ljubljana, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, e-naslov: glasilo.ljubljana@ljublana.si. Posebej povabljeni s svojimi spisi tudi učenci osnovnih šol, saj bo nagrajence na tortico povabil župan Zoran Jankovič. Tokrat objavljamo in nagrajujemo dva izbrana prispevka, ki si nagradno vsoto delita na enaka dela.

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

Gobarski tereni na ljubljanski tržnici

Nagrajena fotografija Valentina Skubica

Foto: Valentin Skubic

Nagrajena fotografija z naslovom *Moji gobarski tereni na ljubljanski tržnici*.

Kadar analiziramo fotografski medij in v njem iščemo umetniške prvine, je dobro, da imamo v mislih izjavo avantgardista Mana Raya: *Ne fotografiram narave, fotografiram svojo fantazijo*. Intenziteta umetniškega v fotografskem posnetku je odvisna od kreativnega gibanja na relaciji realno-fantazija. Za boljši pregled je smiselno fotografski medij razdeliti na naslednje zvrsti: *družinska-albumska fotografija, reporterska, znanstveno-tehnična in fantazijska fotografija*. Slednja ima pretežno največji umetniški naboj, zato si preostale zvrsti kvečjemu zaslužijo prilastek »mojstrski«, s katerim vrednotimo fine izdelke obrti. Nagrajena fotografija avtorja Valentina Skubica se uvršča v reportersko zvrst, ki nima umetniških pretenzij, vendar gre za zanimiv posnetek javnega življenja na ljubljanski mestni tržnici. Skubic je motiv duhovito naslovil *Moji gobarski tereni v Ljubljani* in

z njim vizualno vsebino podkrepil z besedo. Gre za za šaljiv, porogljiv naslov, ki nas sprovcira, da preprosto analiziramo posneti mestni prizor. Razmislek nas pripelje do urbaniziranega človeka, ki se ne podaja v gozd, temveč svoj gobarski teren najde na tržni stojnici v mestnem okolju. Tam odšteje nekaj denarcev in gobji meni je na obzorju. Osrednji detajl na fotografiji je lična tehtnica s polivinilno posodico, napolnjeno z lisičkami, kar sproži v gledalcu humorni razmislek o težnosti, ekonomski računici in kulinariki. Zanimiva je tudi miselna koncentracija upodobljenih prodajalcev in kupcev, ki se odraža na obrazih, predvsem v pogledih, in je razpeta med preračunljivostjo, izborom kvalitete, sorto, zdravjem in higieno artikla. Avtor fotografije je v vlogi kronista folklorno obarvane dejavnosti, ki ponuja slikovito in barvno kričavo podobo, značilno

za današnje potrošniško dobo. Podoben žurnalističen pristop je izbrala avtorica Ana Jerič, ki je svojo fotografijo nasloвила *Naravi odvzeta narava* in s posnetkom opozorila na ekološko in estetsko deformacijo ob poplavljenih poljih na obrobju Ljubljane. Motiv s ptičje perspektive prikazuje travnike ob Ljubljani, ki ga kazijo ogromni kupi odpadnega gradiva, ki ne sodijo v romantično krajino. Peter Ogrin (nagrajenec zadnjega natečaja) je poslal serijo fotografij, ki nimajo angažiranega naboja, so pa v smislu likovne estetike na visoki ravni. Najbolj izstopata dva

posnetka, ki prikazujeta ljubljanski interior z dramatičnim svetlobnim učinkom. Tudi Vesna Čadež, Matic Štojs, Hanella Popovič in Samo Perat na svojih posnetkih izražajo romantični odnos do ljubljanske arhitekture in parkov. Vsi obvladajo kompozicijo, pri nekaterih pa primanjkuje smisel za kontrast in barvno harmonijo. Fotografski posnetki niso odvisni zgolj od fotografske tehnike, temveč tudi od vremenskih razmer in časovnih okvirov. Jutranje in popoldanske ure nudijo najbolj slikovite in razvidne podobe, ki so v nasprotju z medlo, nejasno motiviko.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Ujemite podobo svojega priljubljenega pogleda na Ljubljano in njene lepe prostore v grajenem ali naravnem okolju s fotografskim aparatom in pošljite fotografije na nagradni natečaj glasila Ljubljana. Najboljšo fotografijo bo izbral slikar in publicist Stane Jagodič, avtor pa bo zanj prejel 125 evrov. Fotografije (v fizični obliki, na CD-ju ali po e-pošti) pošljite do 6. julija 2009 na naslov: Glasilo Ljubljana, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, ali na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si.

Ljubljanske novice

Poletje s taborniki

Bliža se poletje, čas, ko bodo šole zaprle svoja vrata in ko se mnogi že pripravljajo na težko pričakovane počitnice. Med njimi smo tudi taborniki, ki komaj čakamo, da se po enem letu ponovno odpravimo na najbolj noro pustolovščino – taborjenje, ki je za nas tabornike vrhunec zabave in dogodivščin, ki se zgodijo po koncu šolskega leta.

In zakaj je ravno taborjenje nekaj tako zelo posebnega in težko pričakovanega? Med letom se taborniki dobivamo na tedenskih vodovih srečanjih, kjer se seznanjamo z mnogimi stvarmi, ne samo tistimi, tipičnimi taborniškimi, kot so kurjenje ognjev, postavljanja bivaka iz šotorskih kril, prva pomoč ... počnemo še marsikaj drugega. Vedno se najde čas za igro, športne aktivnosti, sprehod v gozd, jeseni pečemo kostanj, spomladi spoznavamo užitne rastline, pripravimo improvizacijsko gledališče, tudi z loki radi streljamo, in še veliko več. Vsi pa vemo, kako hitro čas beži, in tudi pri nas je tako. Med letom nikoli nimamo časa za vse, ko pa se odpravimo na taborjenje, se za nas čas ustavi in sledijo nepozabni dnevi, ki jih preživimo daleč stran od sivega betona, nekje v naravi. Vsak taborniški rod že spomladi poišče »taborni prostor«, kjer mladi taborniki poleti skupaj preživijo 10 do 14 dni v objemu narave.

Kakšen je dan na taboru? Kaj počnejo mladi taborniki, potem ko jih že navsezgodaj zvoki kitare ali piščalke priključijo iz šotorov? Za uspešen začetek dneva se vsi skupaj najprej dobro ogrejemo in pretegnemo svoje zaspane ude. Temu pravimo jutranja telovadba, ki pa še zdaleč ni tista klasična, po šolskem sistemu, saj se vsako jutro razgibamo drugače. Zelo radi se igramo različne taborniške igre in druge sprostivne dejavnosti, s katerimi se dan lepše začne. Po umivanju zob in obraza si nadenemo našo »uniformo« – taborniški krog, se postavimo v zbor in pozdravimo nov dan z dvigom zastave, ki je ponavadi obešena na drogu (jamboru) na sredi tabornega prostora. Ker prazna vreča ne stoji prav dolgo pokonci, sledi zajtrk. Ko smo siti in umiti, smo pripravljani na nove izzive in prihajajoče avanture. Vsak vod se odpravi v svoj »vodov kotiček«, ki so ga njegovi člani prvi dan izbrali skupaj z vodnikom in

ga za čas taborjenja določili za svoj »dom«. Tu izvajamo del svojih aktivnosti, tako imenovane »gozdne šole«. Ker smo v naravi in imamo na voljo veliko več prostora, pogosto počnemo stvari, ki jih med letom v mestu ne moremo. Več časa lahko namenimo spoznavanju gozda, živali in rastlin, se igramo strateške igre, gremo na pohod ali na bivak, se učimo orientacije, pripravimo progno preživetja, izdelujemo pionirske objekte iz vrvi in lesa, splave, se vozimo s kanuji, gremo v jame ...

Seveda je vse odvisno od lokacije tabornega prostora in okolice. Popoldnevi so namenjeni različnim skupnim aktivnostim, kot so taborna olimpijada, turnir v odbojki ali nogometu, igre brez meja, šaljiva tekmovanja, pomoč domačinom pri vsakdanjih opravilih, kopanje ... Zvečer se zberemo ob tabornem ognju in zapojemo ob zvokih kitare in tako zaključimo taborniški dan. Da pa večeri niso vedno enaki, je na programu vedno nekaj drugega. Prvi večer se imenuje spoznavni večer – že samo ime pove, da je namenjen spoznavanju taborečih, potem pa sledijo večeri s skeči, igrami, pantomimo, gledališčem, nočno orientacijo v okolici tabornega prostora, nočne igre, taborniške poroke in krsti (vsak tabornik ima taborniško ime), na koncu taborjenja pripravimo še zaključni večer, kjer strnemo svoje vtise in si obljubimo, da se bomo znova srečali na naslednjih taborniških dogodivščinah. Ko je taborjenje za nami, se vsi skupaj že veselimo, da se septembra ponovno srečamo, obudimo lepe spomine in se polni energije in dobre volje podamo novim izzivom naproti, saj smo po vsakem taborjenju polni novega znanja in izkušenj, s katerimi gradimo svojo prihodnost.

Več o Mestni zvezi tabornikov Ljubljana na www.mzt.org, pišete pa nam lahko tudi na mzt@rutka.net.

Ana Britovšek

Javni poziv lokalne akcijske skupine Sožitje med mestom in podeželjem za projektne predloge Leader 2010

Na območju občin Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Mestne občine Ljubljana in Škofljica se je oblikovala LAS *Sožitje med mestom in podeželjem*, ki je bila kot delujoča LAS potrjena tudi s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. CIZA, Zavod za

razvoj podeželja, je bila s strani LAS izbrana za upravljalca, ki za LAS opravlja naloge strokovne in administrativne podpore ter druge storitve, potrebne za izvajanje programa Leader. V skladu s tem objavljamo Javni poziv za zbiranje projektnih predlogov LEADER za leto 2010.

Predmet javnega poziva je pridobitev ter izbor projektnih predlogov za leto 2010, s katerimi se bo uresničevala **Lokalna razvojna strategija LAS Sožitje med mestom in podeželjem** in bodo upravičeni do ustreznega deleža nepovratnih sredstev EU iz ukrepov programa Leader.

Program LEADER je namenjen vsem zainteresiranim, ki že izvajajo najrazličnejše aktivnosti, s skupnim ciljem, zagotoviti nadaljnji razvoj podeželja, izboljšati kvaliteto bivanja v svojem okolju ter tako prispevati h koristim za širšo družbeno okolje.

Upravičenci do nepovratnih sredstev

po tem pozivu so tako pravne osebe (društva, zavodi, gospodarske družbe, samostojni podjetniki, ...) kot tudi fizične osebe.

Rok za oddajo vlog za projekte, ki se bodo izvajali v letu 2010, je 30. 6. 2009.

Vse dodatne informacije in razpisno dokumentacijo prijavitelji dobijo pri upravljavcu LAS - CIZA, Zavod za razvoj podeželja, Šmartinska cesta 134 a, 1000 Ljubljana ali po telefonu 031 515 875, vsak delavnik od 9. do 16. ure oziroma po predhodni najavi v pisarni upravljavca LAS. Upravljavec zagotavlja tudi vsa podpora pri izpolnjevanju projektne dokumentacije!

Gorazd Maslo

Kongres izgnancev in beguncev, žrtev fašizma in nacizma v letih 1920 do 1945

Prvi evropski Kongres izgnancev in beguncev bo v Ljubljani, mestu, ki nosi naslov mesto heroj. Meščani Ljubljane smo ponosni, da bo kongres 6. junija 2009 v naši Hali Tivoli. Pričel se bo z evropsko in državno himno, ki ju bo izvedel Orkester Slovenske vojske, z govorom predsednika dr. Danila Türka, pokrovitelja kongresa, in pozdravnimi nagovori udeležencev iz Slovenije, Francije, Češke, Slovaške, Poljske, Ukrajine, Belorusije, Nemčije, Avstrije, Bosne in Hercegovine,

Hrvaške in iz drugih držav. Na kongresu bodo tudi osebnosti iz Slovenije, ki so pomagale pri uveljavljanju pravic izgnancev in beguncev, in župani občin, podpisniki listin o nameri sodelovanja z Društvom izgnancev Slovenije za nadaljnjo obnovo in ohranitev zbirnega taborišča za izgon Slovencev v Brestanici. Spremljevalna prirediteljski kongresa bo v Muzeju novejšje zgodovine z razstavo o izgonu Slovencev.

Društvo izgnancev Slovenije 1941-1945, posebej pa predsednica prof. Ivica Znidaršič, sta pogrešala sodelovanje s sorodnimi društvi v Evropi. Težko je bilo dobiti naslove teh društev, predlog, da organiziramo kongres, pa je bil sprejet v Pragi na konferenci slovenskega in češkega društva 17. novembra 2007. To ni bilo naključje, saj smo bili izgnanci in begunci 1941-1945 v Sloveniji široko organizirani v 85 krajevnih organizacijah na lokalni in državni ravni, s pestrimi in vsebinsko poglobljenimi dejavnostmi. Za državne organe poteka zbiranje gradiva in podatkov, nakazujejo se rešitve problematike. Kongres bo priložnost, da o vsem izvemo kaj več in izmenjamo izkušnje, saj je v tujini in pri nas potrebno še marsikaj urediti, z zakoni določene pravice pa čim prej uresničiti. Profesorica Ivica Znidaršič, predsednica Društva izgnancev Slovenije, je povedala, da bomo s kongresa poslali pisma predsednikom držav, naj storijo več, da se pojavi neofašističnih in neonacističnih organizacij v Evropi ne bi množili.

Na kongresu bo približno 5 000 do 6 000 udeležencev, Hala Tivoli pa je dovolj velika, da sprejme tudi Ljubljancane, ki nas želite spoznati, izvedeti veliko več, kot ste kdajkoli slišali, in preživeti nekaj prijetnih ur na našem prazniku zgodovinskega spomina – v soboto, 6. junija 2009, ob 10. uri. Viktorija Zmaga Glogovec

Objavljen razpis za namenska stanovanja v Ljubljani

Obveščamo vas, da poteka Razpis za zbiranje vlog za dodelitev v najem namenskih najemnih stanovanj za upokojeince in druge starejše osebe na območju Mestne občine Ljubljana in Občine Medvode. Stanovanja so trenutno zasedena in jih bo mogoče najeti, ko bodo izpraznjena. Predvidoma se v enem letu izprazni dvajset

do trideset stanovanj. Razpis je odprt do 17. junija 2009. Razpis in vloge za najem namenskega najemnega stanovanja ter informacije so na voljo pri Mestni zvezi upokojeincev Ljubljana, Zrinjskega cesta 2 (Ulica Janeza Pavla II. št. 4), Ljubljana, pri Nepremičninskem skladu pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.o.o., Mala ulica 5, Ljubljana vsak delovnik od 9. do 12. ure, telefon 01 300 88 11, ter na spletni strani Nepremičninskega sklada www.ns-piz.si.

Oskrbovana najemna stanovanja v Kranju - zagotovite si varno bivanje

V gradnji je objekt s 30 oskrbovanimi najemnimi stanovanji v Kranju, na prijetni lokaciji Planina jug. Stanovanja bodo vseljiva predvidoma v konec oktobra 2009. Svojo vlogo za najem lahko še vedno oddate tudi izven razpisa. Za vse informacije kontaktirajte Nepremičninski sklad PIZ, telefon 01 300 88 11, spletna stran www.ns-piz.si.

Spomin na železničarsko stavko

Pred prenovljenim in restavriranim spomenikom ob Zaloški cesti v Ljubljani je bila 18. aprila že tradicionalna spominska slovesnost v spomin na žrtve velike železničarske stavke leta 1920. Stavka se je začela že 15. aprila, vrh pa dosegla 24. aprila, ko so protestniki krenili proti mestu, kjer naj bi bil glavni protestni shod.

Glavni povod za stavko in pozneje spopad je bil socialna ogroženost delavstva. Takratna vlada Srbov, Hrvatov in Slovencev je železničarjem odvzela osemurni delavnik, starostno in pokojninsko zavarovanje ter jim zmanjševala plačo tudi do 40 odstotkov. Olja na ogenj je priril še podpredsednik vlade in minister za promet ter voditelj klerikalcev **dr. Anton Korošec**, ki je pripravil začasni pravilnik za zaposlene delavce železniških direktij in z njim sredi marca 1920. leta nadomestil tako imenovani *Protokol sporazumu*. Korošček pravilnik ali »skrupucalo«, kot so ga tedaj imenovali, je pomenil le še stopnjevanje nezadovoljstva že tako obubožanega delavstva.

Orožniki so sicer zaustavili razjarjeno množico, vendar je prišlo do oboroženega spopada, v katerem je umrlo 13 ljudi, med njimi 5-letna deklica,

ki jo je v rokah držal njen oče. Stavka je načeloma uspela, je pa tudi odkrila zaveznike in sovražnike delavskega gibanja, kar je v zgodovini slednjega pomenilo novo obliko boja zoper izkoriščevalce delavstva. Zbrane na slovesnosti sta nagovorila **Egon Žitnik** v imenu železničarjev in borcev NOB in **Dušan Semolič** v imenu svobodnih sindikatov. Potem ko sta delegaciji položili vence k spomeniku, smo lahko prisluhnili priložnostnemu kulturnemu programu, ki sta ga izvajala Godba slovenskih železnic in mešani pevski zbor **Tine Rožanc** pod vodstvom zborovodje **Jelke Kovačič**. Spomenik, delo akademskega kiparja Borisa Kalina, postavljen že leta 1958, je v celoti obnovljen in ima status kulturnega spomenika lokalnega pomena. Od takrat pa vse do danes so bile vsakega 15. aprila na dan železničarjev spominske slovesnosti. Pred nekaj leti pa so dan železničarjev premaknili na 2. junij, na dan, ko je leta 1846 na slovensko ozemlje prvič prisopihal vlak. Je že prav, da se spominjamo tudi tega dogodka, nikakor pa ne bi smeli pozabiti na veliko železničarsko stavko leta 1920, ki je zahtevala 13 mrtvih, vsaj še enkrat toliko pa je bilo huje ali laže ranjenih.

Jože Čurin

Urbano Ljubljano bo poživila poljska arhitekturna rešitev

Zmagovalca mednarodnega natečaja za študente arhitekture Trimo Urban Crash sta Poljaka **Jan Ledwon** in **Alicja Chola**. S 564 glasovi javnosti (obiskovalcev spletnega mesta www.trimo-urbancrash.com) in soglasnim mnenjem strokovne žirije je bila za realizacijo izbrana idejna zasnova kulturnega odra. Drugo in tretje mesto je pripadlo slovenskima in italijanskima študentoma. Slovesna razglasitev zmagovalca in postavitev objekta bosta potekali med bienalnimi Trimovimi arhitekturnimi dnevi med 4. in 6. junijem. Zmagovalna rešitev je predlog kulturnega odra z lastnostmi urbane skulpture. Deluje kot enota brez definirane začetka in konca, ki bi jo bilo mogoče prikazati z zgibanjem lista papirja po principu origamija. Uporabljena bela barva kaže na avtorjevo željo po morebitni poslikavi instalacije z grafiti, s čimer

bi se ta še laže vključila v svoje okolje. Drugo mesto je pripadlo **Alešu Peternelu** in **Mateju Mejaku**, študentoma ljubljanske Fakultete za arhitekturo, ki sta predlagala *Trimo trojanskega konja*, instalacijo v obliki konja, ki bi služila hkrati kot informacijska točka in kulturno prizorišče. Tretje mesto sta si z zamisljivo informacijske točke v obliki premične škatle prislužili italijanski študentki **Chiara Agosti** in **Francesca Bellina**. Kurator natečaja je bil arhitekt **prof. Miloš Florijančič** s Fakultete za arhitekturo. Zmagovalna rešitev bo poleti izvedena v Metelkova mestu, Jan Ledwon pa se bo kot nosilec zmagovalnega projekta udeležil mednarodno priznane arhitekturne poletne šole. Druga dva najboljša projekta bosta realizirana virtualno, avtorji projektov v ožjem izboru pa bodo povabljeni, da se poleti udeležijo Trimove arhitekturne delavnice v Sloveniji.

Uspešno do evropskih sredstev Leader za razvoj podeželja

Lokalna akcijska skupina Sožitje med mestom in podeželjem, ki je organizirana v okviru CIZE, Zavoda za razvoj podeželja, je uspešno kandidirala na razpis Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in tako pridobila 140.000 evrov evropskih sredstev za izvajanje projektov Leader za leto 2009. Potrditev statusa in prejeta Odločba Ministrstva v januarju je narekovala veliko dela na terenu in izbor projektov za leto 2009. Skupina se je s svojim delom želela čim bolj približati prebivalcem podeželja na območju sodelujočih občin (Mestne občine Ljubljana, Ig, Ivančna Gorica, Grosuplje in Škofljica), ki so pristopile k partnerstvu, in podprla zamisel, da različni akterji na podeželju uresničijo svoja razvojna prizadevanja. Ne glede na zelo zahtevno birokracijo in same postopke je Lokalna akcijska skupina poskrbela, da so sredstva prišla med ljudi oz. akterje na podeželju. Tako je Upravni odbor skupine izbral in potrdil 21 projektov, ki bodo sofinancirani tudi z evropskimi sredstvi. Denar so dobili naslednji projekti: *Etmološki muzej Od pluga do kruha* (TD Krim), *Zene izanskega podeželja na spletu* (Društvo žena in deklet na podeželju Ig), *Ko zadiši po*

peki na Izanskem – knjiga receptov (Društvo žena in deklet na podeželju Ig), *Pot kulturne dediščine Šmarje Sap* (TD Šmarje Sap), *Zgodovinski pralni stroj* (KS Škocjan), *Z dediščino v prihodnost* (TD Kopanj), *Naravni in kulturni viri Vira pri Stični* (Društvo Vir za ohranjanje naravne in kulturne dediščine), *postavitev zaščitne ograje ob dostopni poti do Krške jame* (TD Krka), *izdelava projektne dokumentacije za večnamenski objekt, namenjen kulturni dejavnosti na Krki* (Društvo Festival Krka), *Etmološki muzej Štefan Nose Muljava* (Štefan Nose), *ŠRC Vrh nad Želmljami* (Občina Škofljica), *Podružnična šola – gibalno razvoja* (OŠ Sostro), *Srečanje vasi Gabrje – Gabrje 2009* (ŠD Janče), *Skulptura na vasi – kiparska kolonija Volartiš* (Livartiš d.o.o.), *Kmečka tržnica pod Ruskovim kozolcem* (Mateja Čučkin Petrič), *Vaška učna točka* (Lokalna akcijska skupina), *Krasoslovna učilnica v naravi* (KS Dob), *Restavriranje kapelice pri Treh križih* (občina Grosuplje), *EPP LAS* (LAS), *Mobilna učilnica Leader* (LAS). Čeprav je bilo potrebnega za pridobitev projektov ogromno truda, se pravo delo šele začeni. Projekte bo potrebno v celoti izvesti in seveda pripraviti tudi vso ustrezno dokumentacijo za poročanje, kar bo omogočilo pridobitev evropskih sredstev.

Gorazd Maslo

NisiMasa in PIFF objavljata 8. Evropski scenaristični natečaj za kratki film na temo tabu, ki je odprt do vključno 31. julija

NisiMasa – evropska zveza mladih filmskih ustvarjalcev (www.nisimasa.com) od ustanovitve leta 2001 razpisuje scenaristični natečaj za kratki film. Glavni cilji zveze filmskih organizacij iz 19 držav Evrope, Rusije in Turčije so odkrivanje mladih filmskih talentov, razvijanje medkulturnih avdiovizualnih projektov ter povezovanje in sodelovanje mladih filmskih ustvarjalcev na mednarodni ravni. NisiMasa pripravlja filmske konference in delavnice, promovira in producira kratke filme ter izdaja knjižne in časopisne publikacije. Ker je od marca letos PIFF, društvo za preoblikovanje družbene komunikacije,

kandidat za nacionalnega člana zveze NisiMasa, lahko v 8. Evropskem scenarističnem natečaju za kratki film na temo tabu prvič sodelujejo tudi mladi slovenski scenaristi, stari med 18 in 28 let. Rok za oddajo izvornih scenarijev za kratki film na temo tabu je do vključno 31. julija 2009. Nagrajenih bo 12 scenarijev s celotnega območja zveze, vsaka predstavica pa v končni izbor predlaga največ tri scenarije, ki se bodo uvrstili v mednarodni izbor.

Ogledi Ljubljane

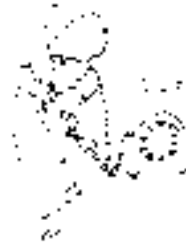
Izšla je nova tiskovina *Ogledi mesta 2009* v slovenskem in angleškem jeziku, v kateri so predstavljeni različni ogledi Ljubljane. Tiskovina je brezplačno na voljo vsem, ki si želijo mesto ogledati iz različnih zornih kotov. Ogled se izvede ne glede na število udeležencev, ki se ob določeni uri zberejo pred Magistratom. Ogledi mesta so raznoliki, meščani in obiskovalci Ljubljane pa na tak način lahko izvemmo marsikaj novega in zanimivega o naši prestolnici. To je lahko tudi dobrodošla popestritev prazničnih dni. Redna vodstva izvajajo vodniki Zavoda za turizem Ljubljana 3-krat dnevno: ob 10., 14. in 17. uri. Peš ogled starega mestnega jedra je kombiniran z vožnjo z vlakcem na Ljubljanski grad (10.00), z vzpenjačo na Ljubljanski grad (14.00), pri tretjem ogledu ob 17.00 pa je vključen 30-minutni ogled iz korita Ljubljanice z ladjico. V tiskovini je objavljen tudi vozni red vlakca, ki vozi vsak dan med 10. in 17. uro na relaciji Stritarjeva ulica - Ljubljanski grad iz Stritarjeve; urnik voženj z ladjico po Ljubljani; polet z balonom; poseben ogled, imenovan *Zmajeva šifra* ter možnost spoznavanja Ljubljane z digitalnim vodnikom. Poleg rednih ogledov izvaja Zavod za turizem Ljubljana tudi naročene vodene ogledske skupin: sprehod po Plečnikovi Ljubljani, sprehod po baročni Ljubljani, po secesijski Ljubljani, po Prešernovih stopinjah, ogled ljubljanskih cerkva. Cena rednih vodstev je ostala enaka kot lansko leto: odrasli 10 evrov ter otroci do 12. leta 5 evrov, z izjemo ogleda Mestne hiše, katerega cena znaša 2 evra. Več o vseh vodstvih in izletih na portalu: http://www.visitljubljana.si/si/ogledi_

izleti/ • **Ogled Mestne hiše** obiskovalce seznanja tudi s prostori, ki doslej niso bili odprti za javnost, ter z bogato zgodovino stavbe, ki sodi med vidnejše baročne znamenitosti v mestu. Mestna hiša, sedež ljubljanske mestne oblasti, je bila zgrajena v poznem 15. stoletju, sedanjo podobo pa je dobila med letoma 1717 in 1719. Obiskovalce po njej vodita vodnik ali vodnica v tradicionalni ljubljanski noši, in sicer vsako soboto ob 13. uri. Ogled traja eno uro, vodenje pa poteka v slovenščini in angleščini.

• **Sprehod po Ljubljani in vožnja z vzpenjačo.** Ogled vključuje sprehod mimo najpomembnejših znamenitosti v starem delu mesta in vožnjo s tirno vzpenjačo na Ljubljanski grad. V njegovem okviru si ogledate staro mestno jedro, ki ga odlikuje značilna arhitekturna podoba, na Krekovem trgu vstopite na vzpenjačo, ki pelje na Grad. Vodenje poteka od 6. aprila do 11. oktobra vsak dan ob 10. uri, za skupine pa tudi po naročilu. Jezika vodenja sta slovenščina in angleščina, skupine pa si lahko naročijo tudi vodenje v drugih jezikih. Imetniki turistične kartice imajo en evro popusta na redno ceno za odraslo osebo pri nakupu karte za redni ogled.

• **Sprehod po Ljubljani in vožnja z ladjico.** Ogled vključuje sprehod mimo najpomembnejših znamenitosti v starem delu mesta in vožnjo z ladjico po Ljubljani. Na enem od rečnih pristanov se vkrcate na turistično ladjico, ki vas popelje skozi mesto pod znamenitimi ljubljanskimi mostovi. Vodenja potekajo od 6. aprila do 11. oktobra vsak dan ob 14. uri, sprehod traja pol ure, vožnja z ladjico pa uro in pol. Vodenje v slovenščini in angleščini, za skupine pa po naročilu.

• **Sprehod po Ljubljani in vožnja z vlakcem.** Ogled vključuje sprehod mimo najpomembnejših znamenitosti v starem delu mesta in vožnjo s turističnim vlakcem na Ljubljanski grad. Redni ogled se začne pred Mestno hišo, baročno stavbo, v kateri je sedež mestne občine, in se nadaljuje po starem mestnem jedru. Na Stritarjevi ulici vstopite na turistični vlak, ki pelje na Ljubljanski grad. Vodenja potekajo od 6. aprila do 11. oktobra vsak dan ob 17. uri. Urnik voženj z vlakcem se v različnih sezonah spreminja.

Vodenje v slovenščini in angleščini, za skupine pa po naročilu. Imetniki turistične kartice imajo 1 evro popusta na redno ceno za odraslo osebo pri nakupu karte za redni ogled.

• **Ogled Ljubljane s kolesom.** Eden najboljših načinov za gibanje po Ljubljani, še posebej po središču mesta, je vožnja s kolesom. Ogled Ljubljane s kolesom poteka pod vodstvom posebej usposobljenih vodnikov. Začne se v Slovenskem turističnem informacijskem centru, kjer dobite kolo in čelado, nato pa se z vodnikom odpeljete čez Plečnikovo tržnico na secesijski Zmajski most, okrašen z zmaji, ki so simbol Ljubljane, in naprej mimo številnih ljubljanskih znamenitosti, tudi zunaj starega mestnega jedra. Ogled je na voljo po naročilu in sicer od aprila do novembra. Najmanjše število udeležencev je 2, največ pa 10 in traja 2 uri izpred Krekovega trga 10. Ogled je na voljo **le za starejše od 14 let** in poteka na lastno odgovornost udeležencev. Jeziki vodenja so: slovenščina, angleščina, nemščina in italijanščina. Cena 15 evrov, pri čemer imajo imetniki turistične kartice 10 odstotkov popusta. Izvedba ogleda pa je seveda odvisna od vremenskih razmer.

Petra Stušek,
Zavod za turizem Ljubljana

Sanacija kanalščin in tlakov na Starem in Gornjem trgu se začne 17. avgusta

Čprav je sanacijska dela mogoče izvajati le zunaj kurilne sezone, je župan Zoran Janković na pobudo 40 gostincev in trgovcev na tem območju odločil, da se prenova na Starem trgu začne 17. avgusta in se z deli nadaljuje vse do Gornjega trga na način, da delo poteka fazno in da se sproti vzpostavlja možnost ponovnih namestitvev gostinskih vrtov na že saniranih območjih.

Trgovine v Stari Ljubljani odprte tudi ob sobotah, junija pa na Prešernovem trgu Več kot 60 plesnih in glasbenih prireditev za vse generacije
Trgovci in gostinci so se zavezali, da bodo od junija obratovalni čas predvsem trgovin spremenili, da bodo odprte tudi ob sobotah popoldne. Čprav Ljubljana beleži upad števila nočitev, ki znaša v prvem četrtletju 23 odstotkov glede na enako obdobje

lani, tega ni mogoče reči za tako imenovane dnevne obiskovalce, ki so glavni cilj trgovcev in gostincev starega mestnega jedra. Tako bo po zagotovitvi trgovcev in gostincev mogoče kupovati tudi ob sobotnih popoldnevih, kar bo dodaten magnet za obiskovalce - poleg bogatega programa prireditev, ki bodo potekale na javnih površinah in bodo za obiskovalce brezplačne. Posebej zanimiv je program *Junij 2009 v Ljubljani*, ki bo od 12. do 28. junija potekal na velikem odru na Prešernovem trgu. Tam se bo odvil več kot 60 plesnih in glasbenih prireditev, namenjenih vsem generacijam, med njimi kar 7 baletnih predstav SNG Opere in baleta Ljubljana *Labodje jezero* in številne druge, predvsem plesne predstave različnih izvajalcev. Podroben program je na voljo v TIC in na spletni strani www.visitljubljana.si

Petra Stušek,
Zavod za turizem Ljubljana

Lahko se narediš slepega, lahko pa tudi narediš marsikaj vidnega

Na predvečer Svetovnega dneva okolja vas v ljudno vabimo na zaključno prireditev projekta *Planet sprememb* v Ljubljani: ustvarjalni izzivi za ljubljanske srednješolce in srednješolke 4. junija 2009 ob 19. uri, v Rdeči dvorani Mestne hiše v Ljubljani, Mestni trg 1. Predstavili bomo rezultate projekta in nagradili zmagovalce natečaja FILMI, KI SPREMINJAJO SVET.

Za kulturno in zabavno pojedino bo poskrbelo elitno moštvo Impro-lige, mikrofon pa bo vihtel vedno prepričljiv Boštjan Napotnik. Slavnostno nas bo nagovoril župan Zoran Janković.

Vaša družba nam bo na ponos in veselje.
<http://www.planet-sprememb.si>

Fotografska razstava Smeri v Cankarjevem domu

Od 23. junija do 19. julija bo v velikem predverju Cankarjevega doma fotografska razstava avtorjev **Barbare Jakše Jeršič** in **Staneta Jeršiča** z naslovom *Smeri - Nebo nad Ljubljano*. Več o avtorjih in razstavi na <http://www.cd-cc.si/default.cf?m?Jezik=Sl&Kat=0205&menu=A&Podkat=0>

Prenova palače Urbanc

Zaradi rekonstrukcije Palače Urbanc bo na Miklošičevi in

Trubarjevi cesti od 19. maja do predvidoma 10. januarja 2010 urejen začasni gradbiščni prostor. Promet pešcev in kolesarjev po Miklošičevi cesti ne bo oviran, na Trubarjevi pa bo potekal po zoženem delu ulice, medtem ko bo pločnik ob Lekarni ves čas normalno prehodan.

Urbanistično arhitekturna razpisa za kopališče Kolezija in celovito ureditev območja Cukrarne

Mestna občina Ljubljana v sodelovanju z Zbornico za arhitekturo in prostor Slovenije napoveduje razpis javnega projektnega odprtega enostopenjskega urbanistično arhitekturnega krajinjsko arhitekturnega natečaja *Kopališče Kolezija* ter razpis javnega odprtega anonimnega enostopenjskega urbanistično arhitekturnega projektne natečaja *Celovita ureditev območja Cukrarne in Ambroževega trga z nabrežjem Ljubljane ter arhitekturno zasnovo upravnega središča*.

Glej: Portal JN 17. 4. 2009 ter www.arhiforum.si

Povabilo župana Zorana Jankovića na dneve odprtih vrat v Mestno hišo

Župan Zoran Janković ostaja odprt za predloge, pobude in morebitne težave Ljubljancank in Ljubljancanov. Tako ste vsi, ki vam ni vseeno za naše mesto, **vsak prvi terek v mesecu dobrodošli na dnevu odprtih vrat**, ko je župan na voljo med 14. in 17. uro v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1. Župan je dosegljiv tudi na elektronskem naslovu zoran.jankovic@ljubljana.si. Pisma z vprašanji županu ali Mestni upravi lahko naslovite tudi na **Glasilu Ljubljana, Mestna občina Ljubljana, Dalmatinova 1, Ljubljana in Službo za pobude in pritožbe občanov, Adamič-Lundrovo nabrežje 2, Ljubljana**.

Najem poslovnih prostorov

Mestna občina Ljubljana oddaja več poslovnih prostorov v najem. Vse informacije so objavljene na spletni strani <http://www.ljubljana.si/>, dodatne informacije so vam na voljo na tel. št. 01/306-12-17.

• **Zdravstvo in socialno varstvo: Ambulanta za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 20 10; **Socialna delavka v Ambulanti za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 91 82; **Klinični center:** tel.: 01/ 522 50 50; **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** tel.: 080 12 34; **telefonski klic v duševni stiski** (od 19. do 7. ure): tel.: (01) 520 99 00; **telefon za starše pri Mladinskem domu Jarše** (tor. in čet. od 16. do 18. ure): tel.: (01) 543 43 23 ali e-naslov: stan-skupina.hisa@guest.arnes.si; **Klepetalnica za starše pri Dijaškem domu Poljane** (pon., tor. in čet. od 14. do 15. ure): tel.: (01) 300 31 34 ali e-naslov: lidija.vranesic@guest.arnes.si; **Pravnoinformacijska pisarna Sveta za varstvo pravic najemnikov stanovanj MOL**, Tavčarjeva 3 (tor. in čet. od 18. do 19.30 ure): tel.: (01) 431 23 24; **SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja:** 080 11 55 • **SOS telefon** je namenjen ženskam in otrokom, ki so doživljali ali še vedno doživljajo nasilje v družini in drugih medosebnih odnosih ter potrebujejo pogovor. SOS telefon je namenjen tudi ženskam in njihovim otrokom, ki potrebujejo umik pred nasiljem v družini v Zatočišče za ženske in otroke - žrtve nasilja v Ljubljani. Prek SOS telefona se ženske lahko vključijo tudi v skupino za samopomoč za ženske, ki so doživljale ali še vedno doživljajo nasilje. Na SOS telefon lahko pokličete ob delavnikih od 12. do 22., ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 18. do 22. Telefonska številka 01 / 524 19 93 pa je telefaks, namenjen gluhih - žrtvam nasilja. • **Krizni center Ženske svetovalnice** lahko pokličete 24 ur na dan na telefonski številki: 040/ 260 656 in 031/ 233 211. • **Svetovalnica Fužine: Svetovanje in informiranje posameznikom, parom, družinam, ki so se znašli v psihosocialnih stiskah in težavah;** Pregljev trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net, www.csd.ljmostepolje.si • **Program Korak: svetovanje, informiranje in pomoč uporabnikom nelegalnih drog in njihovim svojcem;** Pregljev trg 15, tel.: 5206-447, vsak dan od 9. do 17. ure svetovalnica.fuzine@siol.net; www.csd.ljmostepolje.si • **Center za psihološko svetovanje POSVET**, Mestni trg 8, 1000 Ljubljana, uradne ure: vsak delovni dan od 12. do 19. ure, tel.: 01/251 29 50, faks: 01/421 77 95, e-naslov: posvet@posvet.org in info@posvet.org, spletna stran: www.posvet.org • **Društvo Al-anon** za družine, v katerih je problem alkohol. Naslov: Lepi pot 6, Mirje, e-naslov: alanon@email.si; dežurni telefon: 041/ 590 789. • **Anonimni alkoholiki** Vas zanimajo naše izkušnje? Pišite, telefonirajte, pridite! Naslov: P. p. 3512, 1001 Ljubljana, tel.: 01/ 433 82 25, e-naslov: aa.slo@amis.net, spletni naslov: <http://www.aa-drustvo.si> • **Društvo socialni forum za zasvojenosti in omame**, Resljeva 11, Ljubljana: najava po tel.: 01/ 438 68 00, 01/ 438 68 05 ali na e-naslovu tomazic.katja@siol.net; odprto od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro, v ponedeljek in četrtek tudi od 17. do 19. ure. • **Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet:** tel.: (01) 306 17 14; številka za zapuščena vozila: tel.: (01) 306 16 25; Redarstvo: tel.: (01) 306 16 32; AMZS, pomoč, vlečna služba, informacije: tel.: 19 87 • **Služba za pobude meščanov:** tel.: (01) 306 12 82 • **Okolje: JP Snaga, reklamacije, informacije in naročila:** tel.: (01) 477 96 40 ali (01) 477 96 67; JP Energetika, Center za pomoč uporabnikom: tel.: 080 28 82; dežurna številka Inšpektorata MU MOL, informacije o divjih odlagaljščih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnih onesnaževanja okolja: tel.: (01) 306 16 04 • **Varuh človekovih pravic**, brezplačni klic in informacije: tel.: 080 15 30 • **Policija:** tel.: 113 • **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja:** tel.: 112 • **Dnevni center za starejše:** Povšetova, tel.: 01/430 51 520 • **Zavetišče za živali Gmajnice 30**, tel.: 01/256 02 79. Uradne ure za obiskovalce - delavniki: od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sobote, nedelje in prazniki - od 12. do 15. ure. Za oddajo najdenih živali lahko pokličete kadarkoli 24 ur na dan in najdenčka oddaste.

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

Rezultati nadzora pitne vode v Ljubljani

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih v skladu z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06) v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji.

Druge javno dostopne informacije uporabniki prejmejo:

- po elektronski pošti na naslovu voka@vo-ka.si,
- na spletni strani JP Vodovod-Kanalizacija www.vo-ka.si.

Dodatne informacije o rezultatih notranjega nadzora pitne vode najdete v podmenijih na spletni strani www.jh-lj.si/index.php?p=3&k=364

Kakovost podzemne vode za marec in april 2009

MV - predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi standardnih kakovosti podzemne vode (Ur. l. RS, št. 100/05)

- spojine iz skupine lahkihhalogeniranih ogljikovodikov niso bile ugotovljene
- + izmerjene koncentracije merjenih spojin so na ravni meje zaznavanja
- () vrednosti so pod mejo zaznavanja uporabljene metode

Mejne vrednosti za podzemne vode vseh izmerjenih parametrov so aprila presežene samo za razgradni produkt atrazina - desetilatrazin na merilnem mestu: vodnjak Ia črpališča Hrastje. Vodnjak Hrastje Ia ni vključen v centralni vodovodni sistem za oskrbo meščanov s pitno vodo!

Zrak v Ljubljani marca in aprila 2009

V preglednici so predstavljeni podatki stalnih meritev OMS na merilnem mestu Figovec za marec in april 2009. Od začetka leta smo do konca aprila zabeležili 51 dni s preseženo dovoljeno dnevno vrednostjo delcev PM₁₀. Druge izmerjene vrednosti so v okviru dovoljenih meja.

V skladu z Uredbo o ukrepih za ohranjanje in izboljšanje kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 52/02) in Uredbo o ozonu v zunanjem zraku (Ur. l. RS, št. 8/03) veljajo za leto 2009 naslednji normativi:

SO₂: Mejna letna koncentracija SO₂ znaša 20 µg/m³, urna mejna koncentracija znaša 350 µg/m³ in je lahko presežena največ 24-krat v koledarskem letu. Dnevna mejna koncentracija SO₂ znaša 125 µg/m³ in je lahko presežena največ 3-krat v koledarskem letu.

NO₂: Mejna letna koncentracija NO₂ v letu 2009 s sprejemljivim preseganjem znaša 42 µg/m³. Urna mejna koncentracija znaša 200 µg/m³ in je lahko presežena največ 18-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna koncentracija benzena s sprejemljivim preseganjem za leto 2009 znaša 5,5 µg/m³.

PM₁₀: Mejna letna vrednost v koledarskem letu znaša 40 µg/m³, mejna 24-urna vrednost delcev PM₁₀ znaša 50 µg/m³ in je lahko presežena 35-krat v koledarskem letu.

Tabela 1/ Rezultati notranjega nadzora marca 2009

PARAMETER	enota	mejna vrednost	OSKRBOVALNO OBMOČJE		
			KLEČE	KLEČE, HRASTJE, JARŠKI PROD, BREST	KLEČE, HRASTJE, JARŠKI PROD
			9. 3. 2009	9. 3. 2009	10. 3. 2009
pH		6,5 -9,5	7,58	7,45	7,55
Elektroprevodnost (pri 20°C)	µS/cm	2500	427	453	430
Celotni organski ogljik (TOC)	mg/l C	brez sprememb	<0,3	0,36	0,39
Amonij	mg/l NH ₄	0,5	<0,02	<0,02	<0,02
Nitrat	mg/l NO ₃	50	14	13,2	14
Nitrit	mg/l NO ₂	0,5	<0,01	<0,01	<0,01
Sulfat	mg/l SO ₄	250	14	10,9	14
Klorid	mg/l Cl	250	8,5	6,2	8,6
Fluorid	mg/l F	1,5	<0,1	<0,1	<0,1
Bor	mg/l B	1	<0,04	<0,04	<0,04
Krom	µg/l Cr	50	<2	<2	<2
Svinec	µg/l Pb	25	<2	<2	<2
Atrazin	µg/l	0,1	<0,05	<0,05	<0,05
Desetilatrazin	µg/l	0,1	<0,05	<0,05	<0,05
2,6-diklorobenzamid	µg/l	0,1	<0,05	<0,05	<0,05
Pesticidi - vsota	µg/l	0,5	<0,05	<0,05	<0,05
Trikloroeten in tetrakloroeten - vsota	µg/l	10	<0,5	<0,5	<0,5
Trihalometani - vsota	µg/l	100	<0,5	<0,5	<0,5
<i>Escherichia coli</i>	v 100 ml	0	0	0	0
Koliformne bakterije	v 100 ml	0	0	0	0
OCENA			SKLADEN	SKLADEN	SKLADEN

Vir: JP Vodovod-Kanalizacija d.o.o., marec 2009.

Tabela 2 / Kakovost podzemne vode v vodnjakih vodarn na Ljubljanskem polju za marec in april 2009

merilno mesto	datum	atrazin	desetilatrazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče - VIII a	2. 3. 2009	(0,03)	(0,03)	-	12	1,4
Hrastje - I a	2. 3. 2009	0,09	0,08	1,4	23	17
Šentvid -II a	2. 3. 2009	(0,03)	<0,05	-	21	2,1
Jarški prod - III	2. 3. 2009	(0,03)	(0,03)	-	13	2,5
Kleče - VIII a	6. 4. 2009	(0,03)	<0,05	-	12	2,3
Hrastje - I a	6. 4. 2009	0,08	0,11	1,3	23	18
Šentvid -II a	6. 4. 2009	(0,03)	<0,05	-	16	1,5
Jarški prod - III	6. 4. 2009	(0,03)	<0,05	0,1	12	2,4

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2009, MOL, MU, Oddelek za varstvo okolja.

Tabela 3 / Zrak v Ljubljani januarja in februarja 2009

MAREC 2009				
Merilno mesto Figovec	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	Benzen
Povprečna mesečna vrednost	5 µg/m ³	67 µg/m ³	44 µg/m ³	5 µg/m ³
Maksimalna urna vrednost	18 µg/m ³	155 µg/m ³	154 µg/m ³	7 µg/m ³
Maksimalna dnevna koncentracija	8 µg/m ³	88 µg/m ³	66 µg/m ³	6 µg/m ³
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	11	0
APRIL 2009				
Merilno mesto Figovec	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	Benzen
Povprečna mesečna vrednost	7 µg/m ³	62 µg/m ³	45 µg/m ³	5 µg/m ³
Maksimalna urna vrednost	16 µg/m ³	148 µg/m ³	144 µg/m ³	7 µg/m ³
Maksimalna dnevna koncentracija	8 µg/m ³	79 µg/m ³	76 µg/m ³	5 µg/m ³
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	9	0

Vir: Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana.

Novo upravno središče Mestne občine Ljubljana

Spoštovane Ljubljančanke in Ljubljančani!

Že dalj časa obstaja želja, da bi prebivalke in prebivalci Mestne občine Ljubljana lahko vse javne zadeve z Mestno upravo in tiste, ki so z države prenesene na mestno raven, urejali na enem mestu in tako prihranili nepotrebno tekanje z enega konca Ljubljane na drugega. Kar 120 vsebin je takih, zaradi katerih se moramo podajati na urade, npr. zaradi gradbenega in lokacijskega dovoljenja, potrdila za vrtec, osebne izkaznice, naročila zabojnika za smeti, pritožbe na izdan račun itd. V Ljubljani to zdaj pomeni opravke na več kot 20 različnih lokacijah.

Izgradnja sodobnega upravnega središča, skupne stavbe, v katero bomo preselili službe mesta, bodoče pokrajine in države, nam bo močno olajšala stike in prihranila veliko časa. Izboljšali pa bomo lahko tudi delo samih javnih služb, kjer se zaradi več lokacij nekateri podporni procesi ponavljajo (sprejemne pisarne, recepcije, informacijske točke, kurirji, varovanje, vzdrževanje stavb itd.) Veliko nam je tudi do tega, da bi bolj racionalno organizirali delo javnih uslužbenecv, ki zdaj izgubijo veliko časa za poti med posameznimi dislociranimi enotami.

Za novo upravno stavbo in upravno središče v Ljubljani smo izbrali lokacijo sedanje Cukrarne, ki kot spomenik naravne in kulturne dediščine

v kar treh objektih in s Plečnikovim parkom ter neurejenimi nabrežji Ljubljaniče zdaj propada. S tem, ko jih bomo vključili v stavbni kompleks, jih bomo ohranili tudi za naše potomce, zagotovljeno pa bo tudi njihovo vzdrževanje, saj bodo saj bodo prostori koristno uporabljeni za delovanje potrebnih mestnih in državnih služb. Prepričani smo, da bodo arhitekti znali te arhitekturne spomenike stavbne kulturne dediščine v Ljubljani in Sloveniji lepo umestiti med nekaj novih stavb, ki bodo zrasle ob njih in skupaj zagotovile prostore za 2000 javnih uradnikov z vsemi potrebnimi objekti za širšo okolico Cukrarne in tamkajšnje prebivalce (z lekarno, knjižnico, vrtcem, trgovino, notarjem, odvetnikom itd.) in obiskovalce. Da bi novi kompleks upravnega središča čim bolj približali potrebam in željam vseh meščank in meščanov, Vas prosimo, da nam odgovorite na priložena vprašanja, če pa Vas bodo naši sodelavci poklicali po telefonu, Vas prosimo, da bi si vzeli čas tudi za odgovore v telefonski anketi. O rezultatih ankete vas bomo obvestili v eni naslednjih številčk glasila Ljubljana.

Za vaše sodelovanje in pomoč se vam najlepše zahvaljujem.

Vasja Butina,

direktor Mestne uprave MOL in vodja projekta

Telefonska anketa bo potekala med polnoletnimi državljani v gospodinjstvih Mestne občine Ljubljana, v obdobju od 4. do 12. junija 2009. Sočasno s potekom telefonske ankete bomo vaše mnenje o novem upravnem središču Ljubljana sprejemali tudi na brezplačni telefonski številki 080 29 22. Pokličete nas lahko vsak delovni dan (med 4. in 12. junijem 2009) od 8. do 16. ure, zunaj delovnega časa pa bo vaš klic sprejel telefonski odzivnik. Poleg predlogov ali pripomb v zvezi z gradnjo novega upravnega središča, ki nam jih boste želeli sporočiti, vas bodo izvajalci raziskave povabili tudi k sodelovanju v anketi.

Vprašalnik ankete, ki bo potekala prek brezplačne telefonske linije med 4. in 12. junijem 2009

1. Mestna občina Ljubljana načrtuje izgradnjo nove poslovne stavbe, kjer bodo na eni lokaciji združeni upravni organi Mestne občine Ljubljana, javni zavodi in podjetja, Upravne enote Ljubljana, Geodetska uprava ter Inšpektorat Mestne občine Ljubljana. Ali se vam zdi smiselno, da se vsi naštetih organi združijo na eni lokaciji?

- zdi se mi smiselno
 ne zdi se mi smiselno
 ne vem, ne morem se odločiti

2. Nova upravna stavba se seli na lokacijo Cukrarne. Ali podpirate izgradnjo novega upravnega središča na predvideni lokaciji?

- da ne ne vem, ne morem odgovoriti

3. Z gradnjo novega upravnega središča naj bi bil rešen problem Cukrarne, ki že vrsto let propada. Ali se vam zdi takšna rešitev koristna za Mestno občino Ljubljana?

- da ne ne vem

4. Kakšen naj bi bila po vašem mnenju zunanja podoba novega upravnega središča?

- zunanja podoba bi morala biti v celoti podobna sedanji zunanji podobi Cukrarne, ki je zaščitena s spomeniškim varstvom

zunanja podoba bi morala biti v nekaterih elementih podobna zunanji podobi Cukrarne, sicer pa dopolnjena z modernimi elementi

zunanja podoba bi morala biti drugačna, bolj moderna
 ne vem

5. Ali se vam zdi pomembno, da je nova stavba zgrajena v skladu z okoljskimi standardi?

- da ne

6. Kako naj bi se po vašem mnenju razlikovale storitve po posameznih področjih oz. dejavnostih?

- po barvi prostorov
 po opremitvi prostorov
 samo z ustreznimi oznakami in s prostori enotnega videza
 razlikovanje ni potrebno
 ne vem

7. V novem upravnem središču bodo organizirane različne spremljajoče dejavnosti. Za vsako naštetih dejavnost povejte, ali bi jo uporabljali?

- da ne
 banka
 pošta
 frizer
 notar
 odvetnik
 sodni tolmač
 restavracija
 bar, kavarna
 organizirano varstvo za otroke obiskovalcev

- fotokopirnica
 trafika
 knjigarna
 papirnica
 lekarna
 trgovina
 sprostitveni center (*wellness*)

8. V novem upravnem središču bodo potekali različni dogodki. Za vsakega posebej povejte, ali se vam zdi smiselno?

- razstave umetniških del
 predstavitev projektov, ki potekajo v mestu (javne razgrnitve, projekcije ipd.)
 predvajanje filma o stari Ljubljani

9. Ob katerih dnevih naj bi po vašem mnenju novo upravno središče obratovalo?

- od ponedeljka do petka
 od ponedeljka do sobote
 od ponedeljka do nedelje

10. Kakšen način prijavljanja oz. naročanja bi vam najbolj ustrežal?

- brez vnaprejšnjega naročanja, po sistemu številčk na licu mesta
 z vnaprejšnjim naročanjem po telefonu
 z vnaprejšnjim naročanjem po e-pošti

11. Ker bo novo upravno središče velik in kompleksen objekt, bo v njem poskrbljeno tudi za ustrezno orientacijo. Za usmerjanje je mogoče izbrati različne načine. Prosimo, da izberete tistega, ki bi vam osebno najbolj ustrežal.

- pri vhodu oseba, ki bo usmerjala naprej (živo usmerjanje)
 informacijske table, ki bodo usmerjale naprej (smerokazi)

elektronski infomat

12. Kako naj bodo po vašem mnenju uslužbenci urejeni?

- nositi morajo enotne uniforme
 nositi morajo uniforme, ki se razlikujejo glede na področje oz. dejavnost
 uniforma ni potrebna, biti morajo stilsko urejeni
 obleka ni pomembna

13. Na kakšen način bi želeli prejemati informacije o novem upravnem središču?

- dnevni časopisi
 glasilo Ljubljana
 revije
 televizija
 radio
 internet
 direktna pošta (na dom)
 letaki, brošure na javnih mestih
 drugo: _____

ne zanima me

14. Ali verjamete, da bo projekt novega upravnega središča uresničen?

- da ne ne vem, ne morem odgovoriti

15. Sociodemografski podatki

- spol moški ženski
starost _____
izobrazba _____
zaposlitveni status _____
dohodek _____
področje bivanja v Ljubljani _____

Vljudno vabljeni k sodelovanju!